JOEL BEEKE

AİLE İBADETİ REHBERİ 1

JOEL BEEKE

AİLE İBADETİ REHBERİ

1
YARATILIŞ – YASA'NIN TEKRARI

KARANLIKTAN
IŞIĞA YAYINLARI

Davutpaşa Cad. Kazım Dinçol San. Sit.
No: 81/87 Topkapı, İstanbul – Türkiye
info@karanliktanisiga.com
www.karanliktanisiga.com
Tel: (0212) 567 89 93

Kitap: Aile İbadeti Rehberi 1: Yaratılış - Yasa'nın Tekrarı

Joel R. Beeke, Genel Editör

Michael P. V. Barrett, Eski Antlaşma Editörü

Gerald M. Bilkes, Yeni Antlaşma Editörü

Paul M. Smalley, Editoryal Asistan

Çevirmen: Samet Şahin
Çeviri Editörü: Toğrul Salamzade
Düzeltmen: Göksel Erdoğdu
Mizanpaj: Aysun Alsancak

ISBN:
T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sertifika No: 52351

© 2016 by Reformation Heritage Books. All rights reserved. Originally published by Reformation Heritage Books. Translated and printed by permission.

Bu kitabın her türlü yayın hakkı saklıdır ve izin ile kullanılmıştır. Telif hakkı sahiplerinin yazılı izni olmadan bu yayın, makale tarzında yayınlar içinde bulunan kısa alıntılardan hariç herhangi bir biçimde basılıp çoğaltılması yasaktır. Kitabın metnini kullanmak isteyenler, telif hakkı sahiplerinin izni için yayıncıya başvurmalıdır.

Bu kitapta kullanılan tüm Kutsal Kitap ayetleri, aksi belirtilmedikçe, Kutsal Kitap Türkçe Yeni Çeviri'sinden alınmıştır. Eski Antlaşma © 2001, 2009 Kitab-ı Mukaddes Şirketi; Yeni Antlaşma © 1987, 1994, 2001, 2009 Yeni Yaşam Yayınları. Tüm yayın hakları saklıdır ve izin ile kullanılmıştır.

Basım: Anadolu Ofset – Tel: (0212) 567 89 92
Davutpaşa Cad. Kazım Dinçol San. Sit.
No: 81/87 Topkapı, İstanbul – Türkiye
Ağustos 2025

İÇİNDEKİLER

Giriş *7*

Pentatük'e Giriş *15*

Yaratılış *21*

Mısır'dan Çıkış *49*

Levililer *73*

Çölde Sayım *93*

Yasa'nın Tekrarı *119*

Giriş

Aile İbadeti Nasıl Yapılmalı

Aile ibadeti zor zamanlar geçiriyor. Ebeveynler genellikle bunun için çok meşgul olduklarını söylüyor ya da kendi ebeveynleri bunu yapmadığı için nasıl yapacaklarını bilmiyorlar. Bu kitap, aile ibadetini yapmanıza ve/veya daha iyi yapmanıza yardımcı olmak için yazıldı. Bunun sizin için büyük bir fayda sağlayacağını dua ederek ümit ediyorum.[1]

Ebeveynlerimin ellinci evlilik yıldönümünü kutladıklarında, beş çocuktan her birimiz, birbirimize danışmadan, annemize ve babamıza tek bir şey için teşekkür etmeye karar verdik. İlginç bir şekilde, hepimiz annemize duaları için, babamıza ise pazar akşamları düzenlediği özel aile ibadetindeki liderliği için teşekkür ettik. Kardeşim, "Baba, en eski hatıram, pazar akşamları bize *Çarmıh Yolcusu* kitabından nasıl Kutsal Ruh'un imanlıları yönlendirdiğini öğretirken gözyaşlarının yüzünden süzüldüğünü görmek. Üç yaşında, Tanrı seni kullanarak bana Hristiyanlığın gerçek olduğunu gösterdi. Daha sonraki yıllarda ne kadar uzaklaşmış olsam da Hristiyanlığın gerçekliğini asla ciddi şekilde sorgulayamadım ve sana bunun için teşekkür etmek istiyorum," dedi.

Hristiyanlar uzun zamandır Tanrı'nın genellikle aile ibadetini, kilisede reform ve uyanış getirmek için kullandığını kabul etmektedir. Örneğin, 1677 yılında Massachusetts, Dorchester'daki Püriten cemaatinin kilise antlaşmasında şu taahhüt yer alıyordu: "Ailelerimizi ıslah etmek, kendimize Tanrı'nın ibadetini önümüze koyup onu ailelerimizde muhafaza etmeye özen göstereceğimize dair bilinçli bir sorumluluk yüklenmek ve evlerimizde mükemmel bir yürekle sadık bir şekilde tüm ailevi görevleri yerine getirmek, çocuklarımızı ve hane halkımızı Rab'bin yollarını tutmaya eğitmek, öğretmek ve onlara bunu emretmek."

Aile ibadetinin, çağlar boyunca sayısız insanı Müjde gerçeğine kazandıran güçlü bir araç olduğu göz önünde bulundurulduğunda, Tanrı'nın aile reislerinden, ailelerini yaşayan Tanrı'ya ibadet etmeye yönlendirmek için ellerinden geleni yapmalarını istemesi şaşırtıcı değildir. Yeşu'nun şu beyanında olduğu gibi: "Ben ve ev halkım

---

[1] Bu kitap, *The Reformation Heritage KJV Study Bible*'dan (Grand Rapids: Reformation Heritage Books, 2014) her bir Kutsal Kitap bölümü için Thoughts for Personal and Family Worship bölümlerini almaktadır. Bildiğimiz kadarıyla bu türdeki ilk kitaptır. Artık kullandığınız Kutsal Kitap çevirisinden bağımsız olarak Kutsal Kitap okumanıza eşlik etmesi için kullanabilirsiniz.

RAB'be kulluk edeceğiz" (Yşu. 24:15). Buradaki "kulluk" kelimesi, Kutsal Yazılar'da birçok kez *ibadet* olarak çevrilmiştir.

Aile ibadeti biraz hazırlık gerektirecektir. Bu ibadet için Tanrı'nın bereketini dileyerek dua etmelisiniz. Kutsal Kitaplarınız'ı hazır bulundurun ve bir kutsal metin seçin. Çocuklar için hazırlanmış kateşizmler ve soru-cevap kitapları oldukça faydalıdır. Bazen John Bunyan'ın *Çarmıh Yolcusu* veya *Kutsal Savaş* gibi bir kitabını okuyup birlikte tartışabilirsiniz. Söylemesi ve ezberlemesi kolay mezmurlar ve ilahiler seçin. Ailecek toplanacağınız bir yer belirleyin; akşam yemeği masası veya oturma odası uygun olabilir. Aile ibadeti için belli saatler belirleyin; genellikle kahvaltı ve akşam yemeği vakitleri en uygunudur, ancak ailenizin ihtiyaçlarına göre düzenleyebilirsiniz. Hangi saatleri belirlerseniz belirleyin, o vakitleri değerli bir mücevher gibi özenle koruyun.

Aile ibadetinde kısa ve öz olmaya özen gösterin. Çocuklarınızı zorlukla karşı karşıya bırakmayın. Eğer günde iki kez ibadet ediyorsanız, sabahları on dakika, akşamları yirmi beş dakika ayırmaya çalışın. Tutarlı olun. Haftada birkaç kez uzun süreli ibadet yapmaktansa, her gün yirmi dakika boyunca aile ibadeti yapmak daha iyidir; örneğin, pazartesi kırk beş dakika ibadet edip salı günü hiç yapmamak yerine düzenli bir rutin oluşturun.

Aile ibadetinden kaçınmak için bahanelere sığınmayın. Yorgun olsanız bile, Tanrı ve ailenize duyduğunuz sevgi uğruna nefsinize hâkim olun. Aile ibadeti vaktinden yarım saat önce öfkenize yenik düşseniz bile, sahte bir alçakgönüllülükle bu ibadeti ihmal etmeyin. Bunun yerine, aile ibadetine günahlarınızı itiraf ederek ve Tanrı'nın huzurunda ailenizden bağışlanma dileyerek başlayın. A. W. Pink'in dediği gibi, "Hristiyan'ın işlediği günahlar değil, itiraf edilmemiş günahları bereketin yollarını tıkar ve çoğu insanın Tanrı'nın en iyisini kaçırmasına neden olur."

Aile ibadetini sağlam, babacan bir liderlikle ama yumuşak ve tövbekâr bir yürekle yönlendirin. Umut dolu bir ciddiyetle konuşun. Bu vakitlerde doğal ama saygılı bir üslup kullanın, sanki derin saygı duyduğunuz bir dostunuzla ciddi bir konu hakkında konuşuyormuş gibi davranın. Antlaşmasına sadık büyük bir Tanrı'dan büyük şeyler bekleyin.

Kutsal Yazılar'a göre, Tanrı bugün ailelerde özel ibadetlerle şu üç şekilde hizmet edilmelidir.

Tanrı Sözü'nde Günlük Eğitim

Tanrı, günlük olarak O'nun Sözü'nü okumayla ve öğretileriyle yüceltilmelidir. Anne babalar ve çocuklar, sorular, cevaplar ve öğretiler aracılığıyla her gün kutsal hakikatler üzerine birbirleriyle etkileşimde bulunmalıdır. Yasanın Tekrarı 6:6–7'de şöyle yazılmıştır: "Bugün size verdiğim bu buyrukları aklınızda tutun. Onları ço-

cuklarınıza benimsetin. Evinizde otururken, yolda yürürken, yatarken, kalkarken onlardan söz edin."

Bu sözler ilk kez yazıldığında, çoğu imanlının Kutsal Yazılar'ın değerli bir tomarına erişimi yoktu. Çocuklarına, duydukları ve ezberledikleri kutsal metinlerden öğretmek zorundaydılar! Oysa günümüzde çoğu imanlı, Kutsal Kitap'a kendi ana dilinde sahip olma ayrıcalığına sahiptir. Bu ayrıcalıktan tam anlamıyla faydalanalım ve Kutsal Kitap'ı ailecek okuyalım. Aile olarak Kutsal Kitap'ı okurken ve öğretirken şu önerileri göz önünde bulundurun.

1. Bir okuma planınız olsun. Sabahları Eski Antlaşma'dan on veya yirmi ayet, akşamları ise Yeni Antlaşma'dan on ila yirmi ayet okuyun. Veya bir dizi benzetme, mucize veya tarihî bölümleri okuyabilirsiniz. Önemli olan, belirli bir zaman dilimi içinde tüm Kutsal Kitap'ı okuduğunuzdan emin olmaktır. J.C. Ryle'ın dediği gibi: "Zihinlerini Kutsal Yazılar'la doldurun. Söz onların içinde bol bol yaşasın. Daha küçük yaşlardayken bile onlara Kutsal Kitap'ı, tüm Kutsal Kitap'ı verin."

2. Aileyi sürece dâhil edin. Okuyabilen her aile üyesinin bir Kutsal Kitap'ı olmalı ve okunanları takip etmelidir. Kutsal Yazılar'ı, yaşayan ve "nefes alan" bir kitap olarak anlamlı bir şekilde okuyarak ortamı siz belirleyin. Eşinize ve çocuklarınıza çeşitli bölümleri okuyacak şekilde görevler verin. Çocuklarınıza anlaşılır ve ifadeli okumayı öğretin. Onların mırıldanmasına veya aceleyle okumalarına izin vermeyin. Saygılı bir şekilde okumayı öğrenmelerini sağlayın. Okuma sırasında, küçük çocukların anlayış seviyesine göre kısa açıklamalar yapın.

3. Anlamı açıkça ifade edin. Çocuklarınıza okuduklarınızı anlayıp anlamadıklarını sorun. Kutsal Yazılar'daki metinleri açık bir şekilde uygulayın. 1647 İskoçya Kilisesi Aile İbadeti Rehberi, şu hikmetli öğüdü verir: "Eğer Söz'de bir günah kınanıyorsa, aileyi ona karşı uyanık olmaya çağırın; eğer bir yargı tehdidi varsa, onları uyarın; eğer bir görev buyuruluyorsa, onlara bunu uygulamalarını söyleyin; eğer bir vaat sunuluyorsa, o zaman ona güvenmelerini ve ondan teselli bulmalarını teşvik edin."

4. Tanrı'nın Sözü etrafında aile diyaloğunu teşvik edin. Mısır'dan Çıkış 12:26–27 ve 13:14–15'te görüldüğü gibi, İbrani evlerinde uygulanan soru-cevap yöntemiyle Tanrı'nın Sözü üzerine aile içinde sohbet edin. İşte bu noktada Aile İbadeti Kutsal Kitap Rehberi size yardımcı olabilir. Her gün, ailenizle birlikte Kutsal Kitap'ın her bölümüne dair açıklamaları yüksek sesle okuyun. Okunan konular hakkında sohbet edin. Sorulan sorulara cevap verin. Özellikle gençleri soru sormaya teşvik edin; onları düşünmeye yönlendirin. Cevapları bilmiyorsanız, bunu kabul edin ve birlikte cevapları araştırmalarını teşvik edin. Jean Calvin, Matthew Poole ve Matthew Henry gibi güvenilir yorumları elinizin altında bulundurun. Unutmayın, eğer çocuklarınıza doğru cevapları siz vermezseniz, onlar başka yerlerden cevaplar arayacaklar ve çoğu zaman yanlış bilgilere maruz kalacaklardır.

5. Öğretide saf olun. Titus 2:7 şöyle der: "İyi olanı yaparak her konuda onlara örnek ol. Öğretişinde dürüst ve ağırbaşlı ol, kimsenin kınayamayacağı doğru sözler söyle." Küçük çocuklara öğretirken doktrinsel doğruluktan ödün vermeyin; basit ama sağlam temeller üzerine inşa edin.

6. Uygulamada güncel olun. Yerinde ve uygun olduğunda kendi deneyimlerinizi paylaşmaktan çekinmeyin, ancak bunu basit ve öz bir şekilde yapın. Somut örnekler kullanın. Mümkünse, Kutsal Kitap'tan aldığınız dersleri, en son duyduğunuz vaazlarla bağdaştırarak pekiştirin.

7. Şefkatli olun. Süleyman'ın Özdeyişleri, sürekli olarak "oğlum" ifadesini kullanarak Tanrı'dan korkan bir babanın öğretilerinde sıcaklık, sevgi ve aciliyet olduğunu gösterir. Çocuklarınıza bazen bir baba olarak dostça uyarılarda bulunmanız gerekebilir; bunu içten bir sevgiyle yapın. Onlara Tanrı'nın tüm öğütlerini aktarmanız gerektiğini ve sonsuzluğu onlarsız geçirmek istemediğinizi söyleyin. Babam sık sık gözyaşlarıyla bize şöyle derdi: "Çocuklar, sizin hiçbirinizi cennette eksik görmek istemem." Çocuklarınıza şunu söyleyin: "Açık bir Kutsal Kitap'ın bize izin verdiği her ayrıcalığı size tanıyacağız, ancak size 'hayır' dersek, bilin ki bu, size olan sevgimizden kaynaklanıyor." Ryle şöyle der: "Sevgi, başarılı eğitimin en büyük sırrıdır. Ruhsal sevgi, tüm sevginin özüdür."

8. Dikkatli olmalarını sağlayın. Süleyman'ın Özdeyişleri 4:1 şöyle der: "Çocuklarım, babanızın uyarılarına kulak verin. Dikkat edin ki anlayışlı olasınız." Anne babalar olarak çocuklarınıza aktarmanız gereken önemli hakikatler vardır. Evinizde Tanrı'nın hakikatlerine kulak verilmesini sağlamalısınız. Bunun için bazen ibadet başında şu tür hatırlatmalar yapmanız gerekebilir: "Oğlum, dik otur ve konuşurken gözlerime bak. Tanrı'nın Sözü'nden bahsediyoruz ve Tanrı işitilmeyi hak ediyor." Aile ibadeti sırasında çocukların yerlerinden kalkmasına izin vermeyin.

Tanrı'nın Tahtı Önünde Günlük Dua

"Sürekli dua edin" (1.Se. 5:17) buyruğu, ailemizle birlikteyken de geçerli değil midir? Aileler, lütufkâr Tanrı'nın günlük rızkını sofralarında yer ve içerler. Bunu Mesih'e yaraşır bir şekilde yapmak için bir ailenin 1 Timoteos 4:4–5'i uygulaması gerekir: "Oysa Tanrı'nın yarattığı her şey iyidir, hiçbir şey reddedilmemeli; yeter ki, şükranla kabul edilsin. Çünkü her şey Tanrı'nın sözüyle ve duayla kutsal kılınır."

Yine, aileyi duada yönlendirmek için bazı özel rehberlikler sunmak istiyorum.

1. Kısa tutun. Bazı istisnalar dışında, dualarınız beş dakikayı geçmesin. Uzun ve sıkıcı dualar, faydadan çok zarar getirir. Duanızda öğretmeye çalışmayın; Tanrı'nın öğretilere ihtiyacı yoktur. Öğretirken gözleriniz açık olsun; dua ederken gözlerinizi kapatın.

2. Basit ama derin olun. Çocuklarınızın anlayabileceği konular için dua edin, ancak dualarınızı yüzeysel ve önemsiz hâle getirmeyin. Dualarınızı bencil, sığ dileklerden ibaret kılmayın.

3. Dolambaçlı konuşmayın. İhtiyaçlarınızı Tanrı'nın önüne koyun, davanızı sunun ve merhamet dileyin. Gençlerinizi ve çocuklarınızı isimleriyle anarak onların özel ihtiyaçları için her gün dua edin. Bu, onların üzerinde büyük bir etki bırakır.

4. Doğal ama ağırbaşlı olun. Açık ve saygılı bir şekilde konuşun. Yapay, tiz bir ses tonu veya tekdüze bir üslup kullanmayın. Çok yüksek ya da çok kısık sesle, anlaşılmayacak kadar hızlı ya da dikkati dağıtacak kadar yavaş dua etmeyin.

5. Çeşitlilik katın. Her gün aynı şeyleri tekrarlamayın; bu sıkıcı hâle gelir. Dualarınıza çeşitlilik katmak için gerçek duanın temel unsurlarını hatırlayın ve vurgulayın: Tanrı'ya sizi duyması için yakarmak, O'nun isimlerini ve sıfatlarını yüceltmek, alçakgönüllü bir şekilde O'na bağımlılığınızı ve ihtiyaçlarınızı dile getirmek, ailevi günahları itiraf etmek hem maddi hem manevi aile nimetleri için dua etmek, dostlar, kiliseler ve uluslar için aracılık etmek, Tanrı'nın bereketleri için şükretmek ve O'nu krallığı, görkemi ve gücü için yüceltmek. Farklı günlerde farklı kişiler ve organizasyonlar için dua etmeyi hatırlamak adına bir dua listesi oluşturun. Dualarınıza çeşitlilik katmak için bu unsurları farklı oranlarda karıştırın.

Her Gün Tanrı'ya Övgüler İlahiler Söyleyin

Mezmur 118:15 şöyle der: "Sevinç ve zafer çığlıkları çınlıyor doğruların çadırlarında: 'RAB'bin sağ eli güçlü işler yapar!' " Bu, açıkça ilahi söylemeye bir göndermedir. Her Hristiyan ailesi, ezgi ve müzikle düzenlenmiş mezmur kitapçığının (Psalter) ve ilahilerin bulunduğu birkaç iyi ilahi kitabına sahip olmalıdır. Eğer ailenizden biri piyano çalabiliyorsa, bu daha da iyi olur. Ama kaydedilmiş müzik bile faydalıdır. Ailenizin birlikte Tanrı'yı övmesini sağlamak için elinizdeki tüm imkânları kullanın.

1. Öğreti açısından saf ilahiler söyleyin. Melodisi ne kadar çekici olursa olsun, doktrinsel hatalar içeren ilahiler söylemek için hiçbir mazeret yoktur.

2. Öncelikle ve en önemlisi Mezmurları söyleyin, ancak sağlam ilahileri de ihmal etmeyin. Calvin'in "ruhun tüm yönlerinin bir anatomisi" olarak adlandırdığı Mezmurların, bugün elimizde bulunan en derin, en canlı, en deneyimsel ve en Kutsal Kitap'a dayalı dindarlık hazinesi olduğunu unutmayın.

3. İçtenlikle ve hissederek söyleyin. Koloseliler 3:23'te şöyle denir: "Her ne yaparsanız, insanlar için değil, Rab için yapar gibi candan yapın." Söylediğiniz sözler üzerine düşünün. Bazen, söylenen bir ifadeyi ailecek tartışın.[2]

---

[2] Aile ibadetinin nasıl yapılacağı konusunda daha ayrıntılı bilgi için Joel R. Beeke, Family

Sonuç

Mesih'e iman edenler, İbrahim'in imanının izinden gittikleri gibi, onun ailesine önderlik etme konusundaki itaatkâr adımlarını da takip etmelidirler. Tanrı şöyle dedi: "Doğru ve adil olanı yaparak yolumda yürümeyi oğullarına ve soyuna buyursun diye İbrahim'i seçtim. Öyle ki, ona verdiğim sözü yerine getireyim" (Yar. 18:19).

John Paton, bir asırdan fazla bir süre önce, Güney Pasifik Okyanusu'ndaki yamyam bir halka Müjde hizmetkârı olarak hizmet etti. Bu insanlar, Paton'dan önce gelen Müjde hizmetkârlarını, varışlarının birkaç dakikası içinde öldürüp yemişlerdi. Paton, büyük zorluklar ve sıkıntılarla karşılaştı. Ancak, Mesih'in adı uğruna sabırla devam etti. Tanrı'nın onu bu hizmete hazırlamak için kullandığı yeryüzündeki en önemli araçlardan biri, İskoçya'daki babasıydı. John Paton, ilerleyen yıllarda babasına büyük bir minnettarlıkla baktı.

Paton'un babası, evlerinde bulunan bir dükkânda çalışıyordu. Ailelerinin, dua odası olarak kullandıkları küçük bir odaları vardı. John, babasının o odadaki düzenli dua yaşamından derinden etkilendi. Şöyle hatırlıyordu: "Her gün ve sık sık, genellikle her öğünden sonra, babamızın oraya çekilip 'kapıyı kapattığını' gördük ve biz çocuklar zamanla anladık ki, orada bizim için dualar ediliyordu; tıpkı eski çağlarda Başkâhin'in En Kutsal Yer'de perde arkasında yaptığı gibi." Paton çocukları bazen, babalarının lütuf tahtı önünde onlar için yakarırken sesiyle dile getirdiği duyguları duyabiliyorlardı.

Paton ayrıca babasını şu sözlerle hatırlıyordu: "Dizlerinin üzerine çöktüğünde, hepimiz aile ibadeti sırasında onun çevresinde diz çökmüşken, putperest dünyanın İsa'nın hizmetine dönmesi için ve her kişisel ve ailevi ihtiyaç için gözyaşları içinde ruhunu tamamen Tanrı'ya döktüğünde, hepimiz kendimizi yaşayan Kurtarıcı'nın huzurundaymış gibi hissederdik ve O'nu İlahi Dostumuz olarak tanımayı ve sevmeyi öğrenirdik."

John Paton, teoloji eğitimi almak ve şehir müjdeciliği yapmak üzere Glasgow'a gitmek için evinden ayrıldığında, tren istasyonuna ulaşmadan önce kırk mil yürümek zorundaydı. Babası, onunla ilk altı mili yürüdü. Yol boyunca Rab hakkında konuştular ve babası ona öğütler verdi. Son yarım mil boyunca ise sessizlik içinde yürüdüler. Babasının dudakları hâlâ hareket ediyordu, ancak artık sessizce oğluna dua ediyordu ve gözlerinden yaşlar süzülüyordu. Ayrılacakları yere geldiklerinde, baba oğlunun elini sıkıca tuttu ve "Tanrı seni kutsasın, oğlum! Babanın Tanrısı seni bereketli kılsın ve her türlü kötülükten korusun" dedi. Duygularına hâkim olamayan baba, daha fazla konuşamadı, ancak dudakları sessiz dua etmeye devam etti. John Paton, yıllar sonra bu anı üzerine düşünerek şu sözleri yazdı: "Tanrı'nın

---

Worship (Grand Rapids: Reformation Heritage Books, 2005) adlı kitaba bakınız. Bu giriş bölümünün büyük bir kısmı bu kitabın kısa bir özetidir.

bana lütfettiği böyle bir anne ve babayı asla üzmemek veya onlara utanç getirmemek için, Tanrı'nın yardımıyla yaşamaya ve hareket etmeye derinden ve sıkça ant içtim."

Tanrı, bu Aile İbadeti Kutsal Kitap Rehberi aracılığıyla sizi ve beni, böylesine iman dolu ebeveynler hâline getirsin!

* * *

Kutsal Kitap'taki çoğu kitap için bu aile ibadeti düşüncelerini yazmama yardımcı olan ve bu çalışmanın çeşitli bölümlerinde benimle birlikte editörlük yapan Michael Barrett, Jerry Bilkes ve Paul Smalley'e teşekkür etmek istiyorum. Bu eserde kalan herhangi bir hata tamamen benim sorumluluğumdadır. Ayrıca, Kutsal Kitap'ın geri kalan kitapları için aile ibadeti düşüncelerinin ilk taslaklarını yazan şu katkıda bulunanlara teşekkür ederim: Geoff Banister, Charles Barrett, Brian DeVries, Ian Goligher, John Greer, Jerrold Lewis, Alan Macgregor, Andy McIntosh, Pooyan Mehrshahi, Colin Mercer, Gerald Procee, Maurice Roberts, David Silversides, John Thackway ve Malcolm Watts. Tanrı, bu sevgi emeğine harcanan tüm çabaları bereketlesin.

Joel Beeke

PENTATÜK'E GİRİŞ

PENTATÜK'E GİRİŞ

İbranice Kutsal Kitap üç kısımdan oluşur: Yasa, Peygamberler ve Yazılar. Bunlar çoğunlukla *Tanakh* olarak adlandırılır ve bu, İbranicede yasa, peygamberler ve yazılar kelimelerinin ilk harflerinin birleşiminden oluşan bir kelimedir. İsa, dirilişinden sonra Emmaus yolunda iki öğrencisiyle olan konuşmasında Musa'dan, peygamberlerden ve mezmurlardan bahsederken (Lu. 24:44), bu üçlü ayrıma göndermede bulunmuştur. Böyle yaparak, bizim Eski Antlaşma dediğimiz şeyin tamamını kastetmiştir.

İlk kısım olan Yasa, İbranicedeki *torah* kelimesinin çevirisidir ve "talimat" anlamına gelir. Hatta bu, Eski Antlaşma'da Tanrı'nın özel vahyini kastetmek üzere kullanılan en genel kelimedir. Yasa, Yaratılış'tan Yasa'nın Tekrarı'na kadar olan ilk beş kitaptan oluşur ve yaygın olarak Pentatük olarak nitelendirilir. Pentatük Grekçe bir kelime olup, "beş tomar" anlamına gelmektedir. Eski Antlaşma'nın kendisi bu beş kitaptan "Musa'nın yasa kitabı" (2.Kr. 14:6 – Kitab-ı Mukaddes Çevirisi) veya "Musa'nın kitabı" (Ezr. 6:18) olarak bahseder. Mesih hem yasadan hem de Musa'nın kitabından söz etmiştir (Mar. 12:26; Lu. 24:44). Hatta, zaman zaman tüm bu külliyatı sadece "Musa" olarak ifade etmiştir (Lu. 16:29; 24:27 – Kitab-ı Mukaddes Çevirisi). Elçiler de aynısı yapmışlardır (Elç. 15:21; 2.Ko. 3:15 – Kitab-ı Mukaddes Çevirisi).

Doğrudan İsa Mesih'in sözlerini içeren Kutsal Kitap tanıklığı bu kitapların yazarlığını Musa'ya atfeder. Elimizdeki tanıklık çok kuvvetli ve açıktır. Kutsal Yazı'nın belirttiği üzere Musa, Tanrı'nın kendisine buyurmuş olduğu şekilde, Tanrı'nın sözlerini ve eylemlerini yazıya geçirmiştir (Çık. 17:14; 24:4; 34:27; Say. 33:2; Yas. 31:9). Rab İsa, yasayı Musa'nın yazdığını onaylamıştır: "Musa'ya iman etmiş olsaydınız, bana da iman ederdiniz. Çünkü o benim hakkımda yazmıştır. Ama onun yazılarına iman etmezseniz, benim sözlerime nasıl iman edeceksiniz?" (Yu. 5:46-47; ayrıca bkz. Mar. 1:44; 7:10; 10:3-5; Lu. 5:14; 20:37; Yu. 7:19). Elçiler Pentatük'ün Musa tarafından yazıldığı yönünde tanıklıkla bulunmuşlardır (Yu. 1:17,45; Elç. 3:22; 7:37; 26:22; Rom. 10:5,19; 2.Kr. 3:15; İbr. 7:14). Pentatük'ün kendisinde de aynı doğrultuda, Musa'nın yazarlığını vurgulayan tanıklıklar vardır. Yasa'nın

Tekrarı 31:24 açıkça şöyle der: "Musa yasanın sözlerini eksiksiz olarak kitaba yazmayı bitirince…" (ayrıca 31:22; Musa'ya yazması için verilen benzer buyruklar için bkz. Çık. 17:14; 34:27). Musa gerekli niteliklere kesinlikle sahipti. Kendisi eğitimliydi; Mısır'ın ve Sina'nın coğrafyasına ve aynı zamanda bitkilerine ve hayvanlarına aşina olması muhtemeldi. Kutsal Kitap yazarlık sorusuna son noktayı koymaktadır ve yazarın gerçekten Musa olduğu kilise tarihi boyunca Hristiyan geleneğinin ortak fikri olmuştur.

Ancak eleştirici, rasyonalist akademisyenler Pentatük'ün Musa tarafından yazıldığını kati surette reddetmişlerdir. Özellikle on sekizinci yüzyıldan günümüze dek alternatif teoriler üreyip evrimleşmiş ve bunların sonucunda Pentatük, farklı geleneklerden ve düzeltmenlerden gelip, Musa'dan sonraki bin yıl boyunca son şeklini almamış olan bir bileşim olarak görülür olmuştur. Eski Antlaşma'nın başka hiçbir kısmı Pentatük'ün karşılaştığı kadar parçalayıcı eleştirilere maruz kalmamıştır. Böyle bir değerlendirme Kutsal Yazı'nın yetkisini baltalar ve kati surette reddedilmek zorundadır.

Musa'nın yaşamını ve kariyerini tarihlendirmek ve dolayısıyla Pentatük'ü tarihlendirmek, Mısır'dan Çıkış'ı tarihlendirmekle ayrılmaz bir şekilde bağlantılıdır. Burada anahtar olan kronolojik ipucu 1. Krallar 6:1'den gelmektedir ve bu ayet Çıkış'ın, Süleyman'ın dördüncü yılından 480 yıl önce gerçekleştiğini beyan etmektedir. Süleyman'ın tarihleri (M.Ö. yaklaşık olarak 970-931) tartışmasız olduğundan, bu ayet Çıkış olayını M.Ö. on beşinci yüzyıl ortalarına, yaklaşık olarak 1446 yılına dayandırır ve buna 1406 yılında son bulan kırk yıllık çöl yolculuğu eşlik eder. Sonuç olarak, Musa beş kitabın her birini M.Ö. 1446-1406 yılları arasındaki kırk yıllık bir dönem boyunca yazmıştır. Bu özel tarihler ilgili giriş yazılarının her birinde tartışılmıştır.

Dört Müjde Yeni Antlaşma için neyse, Pentatük de Eski Antlaşma için odur. Teolojik temaların ve yaşam uygulamalarının yanında, ikisi de Kutsal Kitap'ın tüm mesajının dayandığı gerçek tarihsel olayları kaydeder. Yeni Antlaşma, Tanrı'nın Aden'de başlayan lütufkâr temasının devamı olduğu için, Pentatük, Eski Antlaşma'nın geri kalanı için, hatta tüm Kutsal Yazı için temel teşkil eder. Eğer Pentatük içerisindeki tarih ve teoloji şüphe altında kalırsa, o hâlde Müjde'nin kendisi de dahil olmak üzere Kutsal Kitap'ın tamamının yetkisi ve doğruluğu paramparça olur. Kuşkusuz, bu kadar çok rasyonalist eleştirinin, saldırılarını Pentatük'e odaklamasının nedeni budur. Tanrı'nın kurtarış tasarısı zaman ve tarih boyunca ilerlemektedir; dolayısıyla, eğer tarih güvenilir değilse, Müjde mesajı da geleneğe ve din folkloruna indirgenir. Kutsal Kitap'a inananlar bu nedenle Musa'nın yazarlığını ve Pentatük'te verilmiş tüm olayların tarihsel geçerliliğini kabul etmek ve savunmak zorundadırlar.

Pentatük Tanrı'nın kurtarış tasarısının kökenlerini ve ilk gelişimini, aralarına şiirsel bölümlerin serpiştirildiği ancak esasında müstakil olan bir hikâye olarak

açıklar. İlahi egemenlik ve takdir, düşmüş insanlık, lütufkâr kurtuluş gibi öğretiler ve kutsallık talebi hikâye boyunca su yüzündedir ancak derinlere uzanmaktadır. Yaratılış kitabı, Tanrı'nın yaratılıştaki ve düşmüş bir ırkı kadının soyuyla (tohumuyla), sonrasında İbrahim'in soyu olarak tanımlanan bu soyla kurtarma tasarısındaki mutlak egemenliğine odaklanır. Bunun sonucunda, İbrahim'in soyunun gelişiminin izini, tarihin başlangıcından, nihai ve İdeal Tohumun ortaya çıkacağı ana dek sürer. (Gal. 4:4). Mısır'dan Çıkış kitabı, Tanrı'nın İbrahim'in soyunu esaret ve kölelikten kurtarışındaki antlaşma sevgisine ve kurtaran gücüne odaklanır. Tanrı'nın İsrail'i kurtarışı, Soy vaadini lütufkârca ortaya koymuş ve Kutsal Yazı'nın geri kalanında Tanrı'nın kurtaran lütfu için bir örnek model olmuştur. Levililer kitabı, Tanrı'nın kutsallığına ve O'nun kutsallığının mutlak eşsizliğine odaklanır. Tanrı, kendisiyle paydaşlık etmenin hükümlerini ve koşullarını belirler ve O'nun halkı O'nun kutsallığını örnek almalıdır. Çölde Sayım kitabı, Tanrı kendi halkını Vaat Edilen Topraklar'a götürürken, O'nun sertliğine ve ilahi takdirine odaklanır. İmansızların kutsamayı miras almaktan alıkonmaları için tasarlanmış birçok terbiye aracılığıyla bu sertlik görülür. Tanrı'nın çöldeki kırk yıl boyunca her gün halkına önderlik etmesinde ve onların ihtiyaçlarını karşılamasında O'nun ilahi takdiri ve sağlayışı görülür. Yasa'nın Tekrarı kitabı, antlaşma itaatinin ilkelerine ve gerekliliklerine odaklanır. Kutsama için gerekli olan koşullar ve itaatsizliğe karşı yapılan lanet uyarıları hemen hemen akabindeki her peygamberin vaaz ettiği metinler olur. Basitçe söyleyecek olursak, Pentatük hem teolojik hem de tarihsel olarak Kutsal Kitap için mevcut bağlamı tanımlar.

Kuşkusuz, Pentatük'ü okurken, birçok şey eskimiş ve hem kilise için topluluk olarak hem de Hristiyan için de birey olarak alakasız görünecektir. Hatta, Pentatük'ün bazı yönergelerini harfiyen tekrar edersek, İbraniler kitabının Mesih'in ilk ve son kez sunduğu kurbanı inkâr olarak gördüğü o eski kurban düzenine geri dönmememiz yönündeki buyruklarını ihlal ederiz. Unutmayın ki Pentatük, Tanrı'nın kurtuluş vahyinin ilk bölümlerini kaydetmektedir. Musa'nın Müjde hakkında vaaz ettikleri, Pavlus'un vaaz ettikleriyle içerik yönünden aynı ancak sunum yönünden farklıdır. Kendi hizmetini Musa'nın hizmetiyle karşılaştıran Pavlus şöyle demiştir: "Çok cesaret kullanıyoruz" (2.Ko. 3:12 – Kitab-ı Mukaddes Çevirisi). Musa aracılığıyla Tanrı, insanları kusursuz Tanrı Kuzusu'nun gerçekliğine yönlendirmek için, onlara resimler ve örnek dersler vermiştir. O örnek dersleri artık uygulamıyor olsak bile, bizi Mesih'e yönlendirmesi için hâlâ onlara bakmaktan fayda görebiliriz. Musa'nın niyeti buydu. Pavlus ise Pentatük'ü okumada bize yorumlamaya yönelik ipucunu veriyor: Eski Antlaşma'nın okunmasını bazen etkileyen o yanlış anlayış peçesi "Mesih aracılığıyla kalkar" (2.Ko. 3:14-16). Dolayısıyla Pentatük'ü okurken, bunu Mesih'e bakarak yapın. Pentatük'te hem ilk kurtuluş hem de ilerleyen kutsallaştırılma açısından Müjde'nin gözle görülür bir modelini bulacaksınız.

YARATILIŞ

YARATILIŞ'A GİRİŞ

YAZAR VE TARİH:

Pentatük'e Giriş'e bakınız.

TEMA:

Tanrı'nın insan, tüm yaratılış ve olaylar üzerindeki egemenliği ve insanın bozulmuşluğuna ve sadakatsizliğine rağmen kendi antlaşmasına olan sadakati.

AMAÇ:

Musa Yaratılış kitabını kuvvetle muhtemel İsrail'e çölde önderlik ederken yazmıştır (yukarıda bkz. Pentatük'e Giriş). Yüzyıllar boyunca İsrail halkı Mısır'ın birçok ilaha ibadet edilen zalim hükümdarlığı altında köleler olarak yaşamıştı; şimdiyse onları Vaat Edilen Topraklar'a götüren Rab'be bağımlı olarak yaşıyorlardı. Yaratılış kitabı İsrail'in Adem'e, Nuh'a ve İbrahim'e uzanan tarihsel kökenlerini öğreterek, onun tek gerçek Tanrı altındaki asil kimliğini hatırlatır.

Yaratılış kitabının amacı dolayısıyla teolojik, tarihsel ve antlaşmaya dayalıdır. Teolojiktir çünkü tüm insanlık Rab'bin Yaratıcı olduğunu bilmelidir; böylelikle kitabın başından sonuna dek merkez figürü Tanrı'dır (1:1; 50:20, 25). Tarihseldir çünkü Adem'in ve insan ırkının gerçek hikâyesinin, İsrail'in gerçek hikâyesinin ve Tanrı'nın onlarla olan ilişkisinde kim olduğunun tek kaydıdır. Diğer antik dönem yazılarının tersine Kutsal Kitap mitler ve efsaneler değil, gerçek tarihsel olayların doğrudan anlatılarını içerir. Antlaşmaya dayalıdır çünkü Tanrı'nın kitap boyunca kendi halkı için yaptığı büyük işleri (onlarla antlaşma yapması dahil olmak üzere) O'nun sadakatinin kanıtlarıdır ve O'nun halkının O'na güvenmesi talep edilmektedir.

Nihayetinde, Yaratılış kitabı, Tanrı'nın ilk büyük Mesih vaadiyle ve O'nun ilk halkı İsrail'e olan zengin vahyiyle başlayarak, kilisenin umudunu geliştirir. Yaratılış kitabındaki bu büyük vaat, Mesih'in acıları aracılığıyla insanlığı günahtan ve Şeytan'dan kurtaracak o "Soy"la ilgilidir (3:15). Bu vaat Yaratılış kitabı için temeldir;

nitekim birbirini izlemekte olan her antlaşmaya dayalı vahiy "soy" etrafında döner (9:9; 17:7; 26:3; 28:4; 48:4). Yine bu vaat, düşüşten hemen sonra beliren kurbanların anlamını aydınlatır (4:4; krş. 3:21); hayvan kurbanlarının vaat edilen Soy olan ve günaha karşılık tek kusursuz kurban olan Mesih'in gölgesinden ibaret olduğunu gösterir. Bu, İsrail'i yasada açıklanan törenlere bel bağlayıp şekilci, dışsal dine tutulmaktan korumakta ve onları gelmekte olan Mesih'e güvenmeye yönlendirmekteydi. İmanlılar bugün de aynı tehlikelere karşı uyarılmaktadır (Gal. 3).

YORUMLAMA KONULARI

Yaratılış ve Kökenler Tarihi

Bu kitabı yorumlarken riskler büyük ve ağırdır çünkü Yaratılış kitabı Kutsal Kitap'ın geri kalanı için –hatta, tüm Hristiyan imanı için– temeldir. Bu metnin açık ve düz bir şekilde okunması birçok imanlının bu metni evrenin, biyolojik yaşamın, insan ırkının ve İsrail ulusunun başlangıcının kökenlerinin gerçek, tarihsel, yetkili anlatısı olarak görmesine yol açmıştır. Bu açıklamalı Kutsal Kitap'ın Yaratılış kitabına dair notlarında da bu literal anlayış benimsenmektedir.

Ancak Yaratılış'ın bu şekilde okunuşu çağdaş birçok bilim insanının ve tarihçinin görüşleriyle uyuşmamaktadır. Bu uyuşmazlığı önleyebilmek adına insanlar, özellikle de kitabın açılış bölümlerine ilişkin çeşitli iddialarda bulunmuşlardır. Örneğin, bazı yazarlar "yaratmak" kelimesinin bir şey yaratmak değil, ancak bir şeye yeni bir işlev vermek anlamına geldiğini söylerler. Diğerleri "gün" kelimesinin gerçekten bir güne işaret etmediğini veya Yaratılış kitabının ilk bölümlerinin tarihsel bir anlatıdan ziyade sembolik şiir gibi bir edebi yapı olduğunu öne sürerler. Yine diğerleri Adem'in Tanrı tarafından kelimenin tam anlamıyla topraktan yaratılmadığını, bir tür maymun benzeri yaratıktan meydana geldiğini anlatırlar. Hatta bazıları tüm insanlığın Adem'den gelmediğini veya Adem'in Yaratılış kitabında tarif edildiği üzere tarihte bir birey olarak asla var olmadığını dahi söylerler. Diğerleri yaratılışın yedi gününün sıradan günler olduğunu reddederler ve yine diğerleri yaratılış haftası içerisine aralıklar yerleştirmeye çalışırlar. Bu iddiaların çoğunun amacı Yaratılış kitabını, insanın daha basit yaşam formlarından ve nihayetinde cansız maddeden meydana geldiğini söyleyen evrim teorilerine uydurmaktır. Bu görüşlerin yazarlarından bazıları ortodoks Hristiyan inançlarını hâlâ onaylamaya devam ederler ancak fikirleri birçoklarını Kutsal Kitap'a dayalı imandan uzaklaştırabilmektedir.

Kutsal Yazı, üzerinde ilmik-ilmik gerçekler bulunan bir kilim gibidir. Kutsal Kitap'ın içerisindeki bir kitabı söküp de bunun imanımıza zarar vermeyeceğini düşünemeyiz. Birçok öğretinin kökeni Yaratılış'ın ilk bölümlerine uzanmaktadır. Mesih'in her şeyin üstünde olmasıyla (Yu. 1:3; Kol. 1:15-18), Üçlü-Birlik Yaratılış'ta etkindir (1:2, 26). İnsan Tanrı'nın benzeyişinde, hayvanlardan farklı olarak (Yar.

1:27; 1.Ko. 11:7) ve yaratılışın başında yaratıldı (Mat. 19:4). İlk kadın Adem gibi topraktan değil, Adem'in kaburga kemiğinden yaratıldı (Yar. 1:27-28; 2:18, 22-24; 1.Ti. 2:13). Evlilik bir adamın bir kadınla evliliği olarak tanımlandı (Yar. 2:23; Mat. 19:4-6; Ef. 5:31). Elem ve ölüm Şeytan'dan ve Adem'in günahından geldi (Yar. 3; Yu. 8:44; Rom. 5:12; 1.Ko. 15:22). Adem tüm insan ırkına acı ve ölüm getirdi; düşüşün öncesinde ölüm yoktu (Rom. 6; 1.Ko. 15). Günah erkekler için çalışma ve kadınlar için de çocuk doğurma açısından zorluk meydana getirmiştir (1.Ti. 2:14-15). Kan dökülmesi günahın kefareti için şarttır (Yar. 3:21; 4:4; İbr. 9:22). Düşüşün doğrudan bir sonucu olarak giysi gereklidir (Yar. 3:21; 1.Ti. 2:9). Dünya genelindeki tufan, gelecek olan son yargının bir örneğidir (Lu. 17:26-27); Mesih'in ikinci gelişi nasıl tüm insanlar için evrenselse, tufan da tüm dünya için evrenseldi (Yar. 6-9; Lu. 17; 2.Pe. 3). Kadının Soyu gelecek ve yılanın başını ezecektir; Mesih bir bakireden doğacak ve hem yılan hem de onun soyu üzerinde zafer kazanacaktır (Yar 3:15; Yşa. 7:14; Lu. 2).

Tüm bu öğretilerin kökeni Yaratılış kitabındadır. Örneğin, Adem'in gerçek, tarihte yaşamış ve Yaratılış kitabının naklettiği şeyleri yapmış bir adam olduğunu reddetmenin ve onun evrim aracılığıyla gelen insanlığın kökenlerinin bir sembolü olduğunu söylemenin sonuçlarını düşünelim. *İlk olarak*, insanlığın diğer hayvanlar üzerindeki asil konumunun temelini (1:26-28; 9:1-6; Mez. 8); *ikinci olarak*, insanlığın tüm renklere ve kültürlere rağmen birliğinin kökenini (Yar. 3:20; Elç. 17:26); *üçüncü olarak*, erkekler ve kadınlar olarak ayrı kimliklerimizin ve ilişkilerimizin Tanrısal tayinini (Mat. 19:3-6; 1.Ko. 11:8-9; 1.Ti. 2:13-14); *dördüncü olarak*, Mesih'in son ve daha büyük Adem olduğu yönündeki teolojiyi (Lu. 3:22-23, 38; Rom. 5:14-19; 1.Ko. 15:21-22, 45, 47); ve *beşinci olarak*, ölümün Tanrı'nın yaratılışına özgün olmadığı ancak günahın sonucu olduğu açıklamasını kaybederiz (Yar. 2:17; Rom. 5:12).

Günahtan ötürü ölüm teolojisine yönelik bu son nokta özellikle önemlidir çünkü doğrudan Yeni Antlaşma'da öğretilen kefaret teolojisiyle bağlantılıdır (Rom. 5; 1.Ko. 15:3). Teistik evrim görüşü (bu görüş evrimi Kutsal Yazı'yla bağdaştırmaya çalışır) Adem'den ve onun günaha düşüşünden evrimleşen (ve fiziksel olarak ölen) Adem-öncesi yaratıklar olduğunu iddia eder. Bunun sonucunda da Adem'in düşüşte sadece ruhsal olarak öldüğünü ileri sürmeye çalışırlar. Eğer günahın cezası sadece ruhsal ölüm olduysa, o zaman İsa çarmıhta neden fiziksel olarak öldü? Nihayetinde, teistik evrim Müjde'yi baltalamaktadır.

Böylesi kafa karışıklığının ortasında, şunu hatırlamamız gerekiyor: Kutsal Yazı'nın belirli parçalarının türü aksini göstermedikçe, Kutsal Yazı en iyi olarak düz bir şekilde, Tanrı'nın O'nu arayanlara öğreteceği güveniyle okunur. Protestan Kutsal Yazı öğretisi, bize Kutsal Kitap'ın öğrettiği her şeyi alma özgürlüğünü vermektedir. Kutsal Yazı'nın *açıklığı* Kutsal Kitap'ın, imanın tüm ana öğretilerinde açık olduğu

anlamına gelir. Kutsal Yazı'yı evrime dayalı bir kalıba sıkıştırmak için dolambaçlı argümanlar ya da ileri düzey öğrenim gerektiren bir yorumlamaya ihtiyacımız yoktur. Örneğin, yaratılış anlatısı sabah ve akşamdan oluşan altı günden bahsettiğinde, *yom* (İbranicede "gün") kelimesini Eski Antlaşma'nın tümüyle tutarlı bir şekilde anlamlandırırız ki *yom* kelimesi, sabah ve akşamla bahsedildiği her yerde çağlar değil, sıradan günler anlamına gelir.

Kutsal Yazı'nın *yeterliliği* Kutsal Kitap'ın, gerçek Tanrı'yı ve O'nun isteğini tanıyıp bilmemiz için ihtiyacımız olan her şeyi bize verdiğini ilan eder. Tanrı'nın yollarının gerçekte ne olduğunu bilebilmemiz için yeni bilimsel anlayışlara ihtiyacımız yoktur. Kutsal Kitap'ın *yetkisi* bize Kutsal Kitap'ın insan fikirleriyle uyuşmadığı her yerde, Tanrı Sözü'nün hüküm sürmek zorunda olduğunu hatırlatır. Bilim ve tarih gibi diğer araştırma biçimleri değerlidir ve bir Hristiyan'ın emeklerini hak eder; komşumuza hizmet etmemize ve yaratılış kâhyaları olmamıza katkıda bulunurlar. Hatta Kutsal Yazı bize bu araştırmalar için çerçeve vermektedir. Ancak tüm öğrenimimizde, Tanrı'nın söyleyeceği ne varsa alçakgönüllülükle dinlemek zorundayız. Bu, zihnimizi kapatmak değil, onu en akıllıca şekilde kullanmaktır. Bizden sonsuzlarca daha bilge Olan'ın sözlerine inanmaktan daha akıllıca olan bir şey var mıdır?

TOPLU BAKIŞ

Yaratılış'ın Kurtuluş Vahyine Katkısı

Yaratılış kitabı, Kutsal Yazı vahyine dört ana katkı sağlar ve bunların her biri Mesih'teki Tanrı'nın yüceliğine vurgu yapar. Bu katkılardan her biri esas dışavurumunu kitabın belirli bir parçasında bulur (aşağıdaki genel hatlara bakınız) ancak bir bütün olarak kitap boyunca işlemektedir.

İlk olarak, Yaratılış kitabı *yaratılış* öğretisini sunar. Tanrı var olan her şeyi Sözü ve Ruhu'yla yoktan var etti (1:1-3). Antik Yakın Doğu'daki diğer yaratılış hikâyeleri, dünyanın çeşitli doğaüstü güçler arasındaki çatışmadan ortaya çıktığından bahsederken, Yaratılış kitabı evrenin güçlerinin, tek Yaratıcı'nın isteği uyarınca esenlik ve uyum içinde varlık kazandığını ve sonrasında Yaratıcı tarafından "çok iyi" olarak tarif edildiğini aktarır (31. ayet). Altı güne yayılan yaratılış süreci Tanrı'nın kusursuz bilgeliğini ve gücünü sergiler. Tanrı özellikle insanı yaratışında kendisinin bir ilişkiler Tanrısı olduğunu açıkladı. O kendi içinde ilişkilere sahiptir ("İnsan yaratalım," 26. ayet) ve dünyanın iyi hükümdarı olarak kendisinin yüceliği yansıtması (28. ayet) ve onları babayla çocuk arasındaki ilişki gibi O'nunla ilişki kurmaları için (5:1-3) insanı kendi suretinde yarattı (27. ayet). Tüm insanlık Adem'deki bu ortak kökü paylaşır (3:20) ve tüm uluslar, uluslar tablosunda kaydedildiği üzere (10. bölüm) tufandan sonra Nuh'un soyundan gelir. Gerçek kozmoloji ve antropoloji yalnızca Yaratılış kitabının merceği aracılığıyla anlaşılır.

İkinci olarak, Yaratılış kitabı *bozulmuşluk* öğretisini öğretir. Tanrı itaatsizliğin ardından hemen ölümün geleceği konusunda uyarıda bulundu (2:17). Fiziksel ölüm merhametle ertelenmiş olsa da (3:19; 5:5), ruhsal ölüm hemen Adem ve Havva'yı buldu; açıklığı utançla, cesareti korkuyla ve sevgiyi nefretle değiştirdi (3:7-12). Tanrı yaratılışın kralını ve kraliçesini kendi huzurundan kovdu ve Cennet'e giden yolu karşı koyucu meleklerle ve alevli ölümle demirledi (3:24). Onların çocukları da ebeveynlerinin günahlarının acı meyvelerini uygunsuz ibadet, kıskançlık, cinayet, yalan ve çok eşlilikle sergilediler (4. bölüm). İnsan ırkı tarım, mimari, müzik, sanayi ve şiirdeki yeteneğiyle Tanrı benzeyişinin bazı parçalarını hâlâ gösteriyor olsa da (4:17-24), ruhları öyle bozuldu ki, yüreklerinin her niyeti çocukluğundan itibaren (8:21) her zaman kötüydü (6:5). Tüm bu bozulmuşluk Rab'bi gücendirdi (6:6-7). Tanrı, sadece Nuh'un ailesi hariç tüm insanlığı yeryüzünden silerek, günahkârlara yönelik yargısını açıkça gösterdi (7:21-23). Tufandan sonra, bozulmuşluk yine yayıldı ve Tanrı kasıtlı olarak Nemrut'un altındaki tek dünya sistemini Babil Kulesi'nde farklı dillerle karıştırdı (11. bölüm) ve sonrasında Sodom ve Gomora kentlerini yıkarak bir kez daha yargısını gösterdi (19. bölüm).

Üçüncü olarak, Yaratılış kitabı *antlaşmalar* öğretisini tanıtır. 2-3. bölümlerde Tanrı on dokuz kez "RAB Tanrı" olarak görünür ve ilk kelime O'nun antlaşma adı olan Yehovah'tır. O kendi itaat yasasını ölüm tehdidiyle ve antlaşma işaretleri olan iki ağaçla mühürlenmiş olan yaşam vaadiyle Adem'e verdi (2:9, 15-17; 3:11, 22). Sonrasında Tanrı aynı adı kendisini Musa'ya İsrail'in her şeye hâkim ve sadık antlaşma Tanrısı olarak açıklarken kullandı (Çık. 3:13-18). "Antlaşma" kelimesi Tanrı'nın Nuh'la (Yar. 6:18; 9:9-17) ve İbrahim'le (15:18; 17:1-21) olan etkileşimlerinde tekrar tekrar ortaya çıkar. Antlaşma, sırasıyla gökkuşağıyla (9:13-16) ve sünnetle mühürlenir (17:10-14). Antlaşma ayrıca "İbrahim'in Tanrısı," İshak'ın Tanrısı ya da Yakup'un Tanrısı gibi tabirlerle de ima edilir (24:12,27,42,48; 26:24; 28:13; 31:5,29,42,53; 32:9; 43:23; 46:1,3; 49:24–25; 50:17). Ancak Adem günaha düşüşünden önce bir işler yasası altına koyulmuşken, İbrahim ve onun antlaşma soyu Tanrı'nın lütfu altına, O'nun sevecenliği, merhameti, gerçeği ve sadakati altında koyulmuştur (24:12,14,27; 32:10; 39:21). Onlar derinden kusurlu insanlar olarak işleri sayesinde değil, vaade iman sayesinde aklandılar (15:6).

Dördüncü olarak, Yaratılış kitabı, insanın bozulmuşluğu ve tuhaf sezgileri, Tanrı'nın antlaşmalarıyla çatıştığında ve Tanrı'nın halkının imanla yaşaması gerektiğinde kaçınılmaz buhranı ilan eder. Habil Tanrı'ya uygun şekilde ibadet etti ama sadakatinden ötürü şehit edildi. İbrahim, Tanrı'dan kalabalık bir soy vaadi aldı ama antlaşma içerisinde sadece bir oğlu olması için on yıllarca beklerken zaman zaman tökezledi. Sonrasında sahibi olduğu Vaat Edilen Topraklar'ı göremeden öldü. Yakup kutsanmak üzere önceden belirlendi (25:23) ancak hilesi onu yıllarca sürecek sürgüne kaçırdı ve Tanrı onu memleketine getirene dek bir başkasının numaralarına kat-

landı. Yusuf'un yaşamı bu krizin en büyük örneğiydi ve Yaratılış kitabı beşte birlik kısmını Yusuf'un kardeşlerinden ötürü alçaltılışına ve kendisinin aynı kardeşlerini ve dolaylı olarak Tanrı'nın seçilmiş halkını kurtarmak üzere yükseltilişine ayırır.

Bu dört tema Mesih'te bir odak noktasında birleşir. Sonsuz, ilahi Oğul olarak İsa Mesih, Tanrı'nın harika suretidir ve her şeyi yaratmak üzere Babası'yla iş birliği yaptı (Kol. 1:15-17; İbr. 1:2-3). Bunu, Tanrı'nın beden almış sureti olarak gelsin ve Tanrı'nın, O'nun benzeyişinde tekrar yaratılmış oğulları ve kızlarıyla birlikte evrene hükmetsin diye yaptı (Rom. 8:17-23, 29). Antlaşmalarda verilen vaatler O'nda merkezlenir. O, büyük bedel ödeyerek ayartıcının başını ezen ve O'nun aracılığıyla tüm ulusların kutsandığı ve kutsanmakta olduğu o Soy'dur (Yar. 3:15; 12:3; Gal. 3:8, 13-14, 16). O, çarmıh üzerinde ölüme dek alçaltıldı ancak günahkârları kurtarmak üzere yükseltildi (Elç. 5:30-31; Flp. 2:5-11). Mısır'ın İbrani efendisi nasıl binlerce insanı doyurup ölümden kurtardıysa, aynı şekilde Tanrı'nın Oğlu da sayılamayacak kadar insanı doyurup sonsuz ölümden kurtaracaktır.

GENEL HATLAR:

I. Dünyanın Yaratılması ve Bozulması (1:1—11:32)
- A. Baş Olarak Adem'le Birlikte Her Şeyin Yaratılması (1:1—2:25)
- B. İnsanlığın Günaha ve Ölüme Düşüşü (3:1—5:32)
- C. Dünya Genelindeki Tufan ve Gökkuşağı Vaadi (6:1—9:29)
- D. Ulusların ve Dillerin Bölünmesi (10:1—11:32)

II. İbrahim'le, İshak'la ve Yakup'la Antlaşma (12:1—36:43)
- A. Tanrı'nın İbrahim'e Vaatleri (12:1—25:18)
- B. Tanrı'nın İshak'a ve Yakup'a Vaatleri (25:19—36:43)

III. İsrail'in Yusuf ve Yahuda'yla İlgili Buhranı (37:1—50:26)
- A. Yusuf'un Alçaltılışı ve Yahuda'nın Günahı (37:1—40:23)
- B. Yahuda'nın Yükseltilişi ve Yahuda'nın Asilliği (41:1—45:28)
- C. İsrail'in Mısır'da Konukluğu (46:1—50:26)

1. BÖLÜM

1. Tanrı'nın yaratışındaki gücünü düşünün. Eğer bir bilgisayar saniyede 10 milyon yıldızı gözlemliyor olsaydı, tüm yıldızları sayması yine de 63 milyon yıl alırdı! Her Şeye Gücü Yeten'in gücü böyledir. Yıldızlar O'nun parmaklarının işidir (Mez. 8:3) ancak kurtuluş O'nun sağ elinin işidir (Mez. 98:1). Muhteşem bir şekilde Tanrı'nın imanlıları Mesih İsa'da yeni yaratıklar (yaratılışlar) yapması, dünyayı var etme buyruğundan daha büyük bir güç sergiler. Yaratılış harikasına hayranlık duyalım; lütuf harikası karşısında kendimizden geçelim. Kurtaran lütuf nasıl yaratılıştan daha büyük görkem sergiliyor?

2. Tanrı Sözü'nün gücü karşısında huşuyla durun. Tanrı Sözü yaratılışın failidir. Tanrı, "… olsun" dedi ve oldu. Mesih hem Lazar'ı ölümden diriltişinde olduğu gibi insanlarla (Yu. 11) hem de fırtınayı dindirişinde olduğu gibi cansız yaratılışla olan mucizelerinde (Mar. 4:35-40) bu gücü sergiledi. Tanrı Sözü bugün Kutsal Yazılar aracılığıyla hâlâ güçlüdür. Yaratmış olduğu dünyayı da yine kendi gücünün Sözü'yle, takdir ettiği tasarıları uyarınca taşımaktadır (İbr. 1:3). Her şeyi Tanrı'nın yarattığı gerçeği, O'na yarattıklarını uygun gördüğü şekilde yönetme ve kullanma hakkını verir (Mez. 24:12-2; 95:5). İnsan da dahil olmak üzere tüm yaratılış Tanrı'ya ait olduğu için, insan da dahil olmak üzere tüm yaratılış O'na bağımlıdır ve O'na hesap vermekle sorumludur. Yaratılıştan doğan teolojik sonuçlar son derece geniş kapsamlıdır.

2. BÖLÜM

1. Rab'bin Günü'nü tutun ve ona değer verin (Yşa. 58:13-14). "Şabat" tabiri "durma" anlamına gelir, dolayısıyla Şabat normal aktivitenin durması gereken bir gündür. Yeni Antlaşma'da Mesih'in dirilişi O'nun kendi halkı için kurtuluşu elde edişinin sonunu belirtmiştir, dolayısıyla "Şabat" tabirinin o çok önemli günü yad etmesi en uygunudur. Bu doğrultuda Şabat şimdi pazar gününe taşınmıştır ve "ruhun alışveriş günü" olarak hâlâ Tanrı tarafından kutsanmaktadır. Bu günü dinlenme ve Tanrı'ya paydaşlık için özel bir gün olarak nasıl koruyabiliriz?

2. Evliliği Mesih'in ve kilisesinin ilahi bir kurumu ve resmi olarak onurlandırın. Evliliklerimizin, Tanrı'nın adama ve kadına çizdiği farklı rolleri yansıtması gerekir. Kadın adamdan ve adam için yaratıldı. Onun çağrısı adamın yetkisine tabi olarak ona yardımcı ve destek olmasıdır. Adam önce yaratıldı ve Tanrı'nın görevlendirişini ve buyruğunu aldı. Onun çağrısı, ailesine Tanrı'nın isteğini yapmada önderlik etmesi ve karısını, Mesih'in kiliseyi sevdiği gibi, alçakgönüllülükle ve onun iyiliği için kendisini memnuniyetle feda ederek sevmesidir.

3. BÖLÜM

1. Tarihe dayanan düşüşü göz önünde bulundurun. İnsanın günaha düşüşü, Yaratılış kitabının geri kalanı kadar kelimesi kelimesine gerçektir. Gerçek bir Adem, gerçek bir bahçe ve gerçek bir yılan yoksa, gerçek bir Mesih'e, gerçek bir çarmıha ve gerçek bir dirilişe inanmak için de hiçbir sebep yoktur. Bu bakımdan Romalılar 5'in ve 1. Korintliler 15'in teolojisi kaçınılmazdır. Bunlar gerçek tarihe dayalı olaylardır. Mesih'teki kurtuluş, insanın Aden Bahçesi'ndeki gerçek düşüşünün üzerine kuruludur.

2. Ayartmalara direnin. Havva gibi biz de önce Şeytan'ın yalanını dinlemeye ayartılırız, aklımızda günah düşüncesini evirip çevririz ve bu da sonrasında günah doğurur (Yak. 1:15). Bakarız, arzularız ve alırız. Bu bir yeme içme meselesi değil, yürek meselesidir (Mat. 15:11, 18). Dolayısıyla mücadeleye burada başlayın.

3. Düşüşün korkunç sonuçlarını düşünün. Hemen ardından utanç (7. ayet), Tanrı'dan ayrılık (8. ayet) ve suçluluk (10. ayet) geldi. Sonucunda, Tanrı'nın suçluya verdiği hüküm uyarınca, adam artık çalışırken zahmet ve sıkıntı çekmekte ve kadın da çocuk doğururken acı çekmektedir. Ama yine de, lanet beyanının kendisinde, Tanrı gelecek ve günahın laneti tersine çevirecek olan bir Soy'dan bahsederek ilk Müjde mesajını bildirir. İnsan bir lütuf sözüne ihtiyaç duyduğu anda, Tanrı lütuf sözünü verir. Yalnızca Mesih bunu tersine çevirebilir çünkü günaha karşılık laneti O yüklenmiştir. Rab bizi günah işleyen melekleri bıraktığı gibi bırakmadığı için imanlılar olarak O'na ne kadar şükretsek azdır! Bir Kurtarıcımız var!

4. BÖLÜM

1. Düşüşün sonuçlarına kederlenin. 4. bölüm Adem'in günahının korkunç sonuçlarını açıklamaktadır. Çocukları yılanın gururu, nefreti ve aldatmasıyla zehirlendiler. Ancak yine de umut vardır çünkü burada aynı zamanda Tanrı'nın vaadinin meyvesini görüyoruz (3:15). Şeytan'ın insanlar arasında soyu vardır ancak Tanrı bazılarını O'nun vaadine güvenmeleri ve O'na uygun şekilde ibadet etmeleri için harekete geçirmektedir. Tanrı yolundaki soy zulme maruz kalsa da sonunda galip gelecektir.

2. Tanrı'nın sabrı karşısında hayrete düşün. Tanrı'nın Kayin'le sabırla konuşması ve ona kıskançlığından tövbe etmesi için bolca fırsat vermesi şaşırtıcıdır. Sunusu reddedilmiş olsa bile, Kayin'in uyarılara kulak vermesi gerekirdi. Cinayet her zaman insanın yüreğindedir. "Çünkü kötü düşünceler, cinayet, zina, fuhuş, hırsızlık, yalan yere tanıklık ve iftira hep yürekten kaynaklanır" (Mat. 15:19).

3. Günahın büyümesinden sakının. Günahı barındırdığımız anda, başkalarını da etkileyen daha büyük günahlara yol açar. Kayin'in ilk günahı, Lemek'in kendi cinayetleriyle övünmesinde olduğu gibi, onun sülalesinde daha büyük günahlara yol

açar. Şit'in Tanrı'ya yaraşır soyunda olduğu gibi, Rab'bin adını çağırmamız gerekiyor. Bu bölüm bizim korunmak üzere dua etmemiz gereken hangi günahlar öğretiyor ve Rab'den hangi lütufları aramalıyız?

5. BÖLÜM

1. Tanrı'nın lütfuyla, Hanok'u örnek almaya gayret edin. Hanok, Tanrı'yla yürüdü. Kesinlikle Hristiyan yaşamının sırrı Mesih'te kalmaktır: "Bensiz hiçbir şey yapamazsınız" (Yu. 15:5). Tanrı Sözü'nde, duada, derin düşünmede, günahtan tövbede ve Tanrı'nın yasalarına itaatte zaman geçirin. Tanrı, Hanok'u cennete aldığı gibi, yeryüzünde Tanrı'yla yürümek de cennette O'nunla yürüyeceğimizin en iyi güvencesidir. Tanrı'nın çocukları Babaları'nın suretini taşımak zorundalardır.

2. Tanrı'ya yaraşır kişilerin tövbe ve imanı, Rab önce gelip onları yuvalarına almadığı sürece, onları ölümden muaf kılmaz (1.Se. 4:16-17). Adem'den itibaren her kuşak düşüşün acı meyvesi olan ölümü görmüştür. Birçok insan ölümü yadsımaya çalışsa da, ölmeye hazır olmadıkça yaşamaya da hazır değilizdir. Ölümle yüzleşmenin en iyi yolu nedir?

6. BÖLÜM

1. Nuh'tan sabrı ve imanı öğreniyoruz. Nuh gemiyi inşa etmek için yüz yıldan fazla uğraştı. Sabırla çalıştı ve kendisinin bildirdiği mesajı reddeden insanlara tanıklıkta bulundu (2.Pe. 2:5). Biz de benzer günlerde yaşıyoruz (Lu. 17:26) ve insanların Müjde'ye yönelik alaylarına rağmen sadakatle vaaz etmemiz gerekiyor. Tufandan kurtuluş için tek güvenli yer gemiydi. Tanrı'nın sonsuz yargısından kurtuluş için tek güvenli yerse Mesih'tir.

2. Nuh, Rab'bin gözlerinde lütuf buldu ve Tanrı'yla yürüdü. Şu önemlidir ki Nuh, henüz doğru ve kusursuz olarak tarif edilmeden önce lütuf bulmuştur. İmana olanak veren şey lütuftur ve Tanrı, Nuh'u, onun inanmasına ve itaat etmesine sebep olan imanı sonucunda doğru saydı. Rab hepimize O'nunla yürümemiz için yardım etsin. Mesih'e güvenin ve O'na itaat edin çünkü o zaman O'nun sevgisinde kalırsınız (Yu. 15:10).

7. BÖLÜM

1. Tanrı'nın günahkârlar dünyasına yönelik yargısı korkunçtur. Sular tüm insan yapılarını silip süpürürken milyonlarca insanın boğulması düşüncesi dehşet vericidir. Ancak bu, Rab İsa melekleriyle birlikte ortaya çıktığı zaman gelecek olan o alevli Tanrı gazabının yanında ufak kalan bir şeydir. Tufan ölüm getirdi ama yargı günü

cehennemde sonsuz ceza getirecektir. Bu muazzam ve kaçınılmaz gerçekliği ciddi bir şekilde düşünelim. Tufan bize Rab'den korkmayı nasıl öğretiyor?

2. Rab Müjde aracılığıyla adamları, kadınları ve çocukları güvenlik gemisine, yani Doğru Olan İsa Mesih'e çağırmaktadır (Mat. 11:28; Lu. 14:17). Rab, Nuh'u ve ailesini gemiye kapatıp onları tufan süresince nasıl koruduysa, aynı şekilde yalnızca Mesih'e güvenenleri de gelecek olan gazaptan koruyacaktır. Tufan geldikten sonra, geminin içindekilerden başka hiç kimse kalmadı. Aynı şekilde, İsa Mesih'in yaşayan kilisesi de Tanrı'nın gazabından kaçacak tek halk olacaktır. Bu nedenle Mesih'e şimdi gelin ve tüm güveninizi O'na bağlayın.

8. BÖLÜM

1. Ezici dertlerin ve tehlikelerin ortasında, Tanrı'nın bizi unutmuş olduğunu düşünebiliyoruz. Ama Nuh'un gemisi engin bir yıkım denizinin üstünde süzülen ufacık bir benekken, Tanrı, Nuh'u hatırladı. Eğer O'nunla antlaşma içerisindeysek, O bizi de kesinlikle hatırlayacaktır. Tanrı'nın sizi terk etmiş olmasından korkmayın. O'nun merhametleri O'na ait olan hiç kimseyi terk etmeyecektir çünkü O'nun halkı sonsuza dek Mesih'le bir olmuştur. Mesih doğrudur; Mesih, Tanrı'nın adaletini yerine getirmek üzere sonsuz hoşnut edici bir kurban sunmuştur; Mesih kendininkileri kurtaracaktır.

2. Sıkıntıdan kurtarılmaya verilecek doğru yanıt ibadettir. Nuh gemiden çıktıktan sonra Tanrı'ya ibadet edecek zamana ya da kaynaklara sahip olmadığını söyleyebilirdi ancak bunun yerine, bir sunak yaptı ve sunular sundu. Tanrı sizi fiziksel veya ruhsal hangi kötülüklerden kurtarmıştır? O'na bunun için nasıl ibadet ediyorsunuz?

9. BÖLÜM

1. Tanrı'ya bir daha dünyayı asla tufana boğmayacağının vaadini veren gökkuşağı vaadi için şükredin. Bu günler, Tanrı'nın "şimdi her yerde herkesin tövbe etmesini" buyurduğu lütuf günleridir (Elç. 17:30). Nuh'la yapılan antlaşma, insan soyuna gelecek olan Kurtarıcı'ya dair ilk Müjde vaadini korumaktadır (Yar. 3:15). Tufan Nuh'un ailesi haricinde tüm insan ırkını yok etti ve bu vaat tehlike altında gibi görünüyordu. Ama Tanrı insan ırkının devamlılığının güvencesini verdi. Günah yargısı bile Tanrı'nın Mesih'teki kurtarış tasarısını boşa çıkaramaz.

2. Nuh'un sarhoşluğu aşırı içki alımının tehlikelerine ve sonuçlarına karşı bir uyarıdır. Kutsal Kitap sarhoşluğu istikrarla günah olarak tanımlar (Gal. 5:21) ve sarhoş edici herhangi bir içki tarafından sarhoş olmayı veya kontrol altına alınmayı katı bir şekilde yasaklar (Yşa. 28:7; Ef. 5:18). Sarhoşluk öz denetim kaybıyla, ahlaksızlıkla ve çirkin davranışla bağlantılıdır (Özd. 23:29-35). Dolayısıyla, bu uyarılara ciddiyetle

kulak verin ve şarapla ya da başka bir alkollü içecekle aldanmayın (Özd. 20:1). Bu ilke aynı tür etkiler için kullanılan her uyuşturucu madde için geçerlidir.

10. BÖLÜM

1. Tanrı her şeye egemen oluşuyla insan ırkını uluslara bölüştürür (Elç. 17:26). Bütün uluslar Nuh'un üç oğlundan gelmektedir. Hiçbir insan bir ada değildir. Hepimiz insan ailesinin bir parçasıyız. Gerçekte sadece tek bir ırk vardır ve o da çeşitli renklere ve kültürlere rağmen insan ırkıdır. O hâlde farklı insan gruplarını ve ulusları nasıl görmemiz gerekiyor?

2. Kutsal Kitap belirli bir ulusun özel mülkü değil, Tanrı'nın tüm insan ırkı için olan Sözü'dür. Rab bütün insanlığın Tanrısı'dır (Yer. 32:27). İsa herkesin Rabbi'dir (Elç. 10:36; Rom. 10:12). Bu nedenle diğer uluslardan ve etnik kökenlerden olan insanları kibirli bir şekilde kiliseden dışlamamak zorundayız. Akılsızca konuşup, her ulusun Tanrı'ya giden kendi yolu olduğunu da söyleyemeyiz.

11. BÖLÜM

1. Tanrı gururu yargılar. İnsanın doğal yüreği ne kadar da kötü ve isyankârdır! Tufan geçeli çok olmadı ama insan yine isyan ediyor. Yüreklerimiz her zaman doğal olarak Rab'bin sevgisinden ve lütfundan yüz çevirip kendi kendimizi yüceltme tasarılarımıza dönecektir. Oysa böyle tasarılar bizi her zaman Tanrı'nın tasarılarının karşısına koyar ve hayal kırıklığına ve de utanca yol açar. Yüreklerimizdeki bu şeytani gurur dürtüsünü fark etmek ve alt etmek için ne yapabiliriz?

2. Büyük insan topluluklarının ve insan dehasıyla ortaya çıkan büyük başarıların iyi ve Tanrı'yı hoşnut eder olduğunu asla varsaymamalıyız. İnsan toplaşımları sadece kötülük toplaşımlarıyla sonuçlanabilir. İnsanlar dışsal görkem arasalar da, Tanrı çoğu zaman, İbrahim gibi, görünüşte ahmakça olan bir çağrıyı takip eden bir beklenmedik kişi aracılığıyla çalışmayı seçer. Tanrı'nın size nasıl gözle görülene göre değil de imanla yaşayacağınızı öğretmesi için dua edin.

12. BÖLÜM

1. Tanrı'nın antlaşması Müjde hizmetlerini körükler. Tanrı, İbrahim'i kendisinin kutsamasını alması ve böylelikle bütün uluslara bir kutsama olması için çağırdı. Mesih'in kanındaki yeni antlaşma, kiliseyi tüm uluslardan öğrenciler yetiştirmeye daha da çok çağırmaktadır. Tanrı'nın antlaşma halkındakiler kendilerini Mesih için dünyaya ulaşmaya vermeye istekli olmalılardır.

2. Tanrı sadece imanlıları kutsar. Mesih'i imanla, itaatle ve toplu ibadetle izleyerek İbrahim'in yolundan yürümek zorundayız. İbrahim'in imanı bazen sarsıldı ve günah işledi; bu nedenle öncelikle Mesih'in bizi kurtarmış olduğundan emin olmadan, kendimizden büyük bir iman talep etmemeliyiz. Bunun yerine Mesih'in bizi zayıf bir iman aracılığıyla dahi kurtaracağına güvenelim ve şöyle dua edelim: "Ya Rab, imanımızı arttır."

13. BÖLÜM

1. İbrahim bir uzlaşma örneğidir. Onun gibi, biz de çatışmalara doğrudan ve nazik bir şekilde karşıdaki kişiye konuşarak, soruna makul bir çözüm sunarak ve büyük oranda o kişinin tercihlerine uyarak karşılık vermeliyiz. Bu şekilde uzlaşmak, yalnızca Tanrı'nın vaatlerine iman gösterdiğimiz ve O'na düzenli olarak duada ve ibadette bel bağladığımız zaman mümkündür; o zaman dünyevi kazancı salıverebiliriz çünkü Rab'be sahibizdir.

2. Tanrı'nın İbrahim'in soyunu çoğaltma ve ona Vaat Edilen Topraklar üzerinde egemenlik verme vaatleri Süleyman'ın günlerinde kısmen gerçekleşti. Ancak bunlar ileriye, İsa Mesih'in krallığına işaret etmektedir. İbrahim'in imanının yolundan yürüyenler her ulusta çoğalmaktadır ve bir gün yeryüzünü miras alacaklardır. Hristiyanlar bu nedenle bu vaatleri benimseyebilir ve kilisenin geleceği konusunda iyimser olabilirler. Mesih'i takip etmek dünyevi kayıplarla ve haksızlığa maruz kalmakla sonuçlanabilir ancak bir gün hiç kimsenin sayamayacağı kadar büyük bir kalabalık Mesih'le birlikte yeni gök ve yeni yeryüzünde hüküm sürecektir.

14. BÖLÜM

1. İman ve sevgi, imanlıları kötülükle savaşın içerisine çeker. Bir Hristiyan zaman zaman korkaklığa kapılabilse de bir korku ruhuyla değil ancak güç, sevgi ve öz deneyim ruhuyla yönetilmektedir. O, Rab'bin ordusundaki bir askerdir. Bu nedenle, ey imanlılar, gelin erkekçe davranalım ve iyilikle kötülük arasındaki savaşta cüretkâr eylemle yer alalım.

2. Kilise ezici dezavantajlarla yüzleşmekte ancak galip gelmektedir. Peki nasıl? İlk olarak, Tanrımız En Yüce Olan, her şeyin Yaratıcısı ve Sahibi'dir. İkinci olarak, imanlıların Melkisedek düzeni uyarınca, bizi kutsayacak bir Kâhini ve Kralı vardır: İsa Mesih. O'nun aracılığı Tanrı'nın kendi halkını günahlarına rağmen kutsayacağını ve onları hak ettikleri şekilde lanetlemeyeceğini garanti eder. Bu, onları Mesih İsa'da galiplerden üstün kılar.

15. BÖLÜM

1. Tanrı'nın kurtuluş vaadi bize kendimizi kurtarmadaki umutsuz acizliğimizde gelir. Kendi gücümüzle, Avram ve Saray gibi ruhsal kısırlarızdır. Ama Ruh'un lütfuyla, eğer Müjde'deki Mesih vaadine güveniyorsak, doğru Yargıç bizi kendi gözünde doğru ilan edecektir. Mesih'e güvenecek teminata sahipsinizdir çünkü Rab vaadini bir antlaşmayla oluşturmuştur. Bu vaat sizin liyakatinize –hatta imanınızın ne kadar güçlü olduğuna ya da tövbenizin ne kadar derin olduğuna dahi– bağlı değildir; ancak ve ancak kiliseyi kurtarmak için kendi kanını dökmüş olan Rab'be bağlıdır.

2. Teologlar Tanrı'nın lütufkâr antlaşmasının yapılış yönünden tek taraflı ve işleyiş yönünden iki taraflı olduğunu çok kez söylemişlerdir. Bu bölüme dayanarak, Tanrı'nın kendi halkıyla olan antlaşmasını saf, tek taraflı lütufla yaptığını nasıl doğrulayabiliriz? Antlaşma işleyiş yönünden niçin iki taraflıdır?

16. BÖLÜM

1. Tanrı'yı beklemek iman gerektirir. Arzu ettiğimiz şeyi duayla ve meşru araçlarla elde edemediğimizde, işleri kendi elimize almak üzere ayartılabiliriz. Bu ayartmaya direnmek ve Tanrı'nın vaatlerine tutunmak zorundayız. Özellikle babaların böyle denenmelerde Avram gibi pasif olmamaları, ailelerine adalet ve sevgiyle önderlik etmeleri önemlidir. Tanrı'nın yasalarından ödün vermek geçici bir rahatlama sağlayabilir ama verdiği meyve acıdır. Dolayısıyla günahlarımızdan tövbe edelim ve Tanrı'nın merhametine iman ederek onların sonuçlarıyla yüzleşelim.

2. Tanrı sosyal statüsü, cinsiyeti ya da etnik kökeni sebebiyle zulüm görenlere kendi değerli merhametlerini bahşeder. Mesih Müjde'de bütün ulusların bütün halklarına ulaşmaktadır. O yoksulları imanda zengin kılar ve dünyanın geri kalanını Tanrı'yla olan deneyimleri aracılığıyla zenginleştirir. Hacer, Tanrı'nın onunla çölde buluştuğunun haberiyle döndüğünde, İbrahim şüphesiz Tanrı hakkında daha çok şey öğrendi. Ancak Tanrı bize isyandan tövbe etmemizi ve ilgili yetki mercilerine tabi olmamızı buyurur. O'nun yolu tüm yetki ve itaat yapılarını bertaraf etmekten değil, evlilik ve aile yapıtlarını yenilemekten geçer.

17. BÖLÜM

1. Antlaşma aracılığıyla, Rab kendisiyle halkı arasında paylaşılan bir yaşam bağı oluşturur. Her şeye egemen sevgisiyle kendisini seçilmişlere verir ve onları da kendilerini itaatkâr sevgiyle O'na vermeleri üzere harekete geçirir. Tanrı'nın iyiliği karşısında hayrete düşelim ve sevinçle dolalım. O kendini böylesine alçalttı!

2. Sünnetli bedenlerin sünnetli yürekler olmadan hiçbir anlamı yoktu. Tanrı'nın yasalarına dışsal ibadet şekilleri itibarıyla itaat etmek zorundayız ancak dışsal din ile

tatmin olmaya cüret etmeyelim. İsmail babasının sevgisine, dualarına ve sünnetine sahipti, ancak "yaban eşeği" gibi bir adam olup çıktı. Tanrı'ya bize O'nu sevecek ve O'nun antlaşmasını tutacak olan, gerçekten tövbe ve imanla Mesih'e döndürülmüş bir yürek vermesi için yakaralım. Bu sizin gündelik duanız mıdır?

18. BÖLÜM

1. Tanrı'nın vaatlerine güvenmek zor olduğunda, Tanrı'nın kim olduğunu hatırlayalım. Sorunlarınız sizi boğuyor olsa da hiçbir şey O'nun için fazla zor değildir. O, evreni yoktan var etti ve Mesih'i ölümden diriltti. Eğer O'nun günah yargılarından korkuyorsanız, şunu hatırlayın: O, kendisine güvenenleri nasıl kurtaracağını bilir.

2. Eğer Tanrı Tanrınız ise, O'na dua edebilirsiniz; O'nun niteliklerini bilerek, imanla beyan edebilirsiniz çünkü O'nun doğruluğu dahi sizin dostunuzdur. Hem aklanmanız hem de kutsallaştırılmanız açısından tüm umudunuzu O'nun doğruluğuna bağlamayı öğrendiniz mi?

19. BÖLÜM

1. Lut bize geriye düşmenin acılığını göstermektedir. Petrus bize Lut'un doğru bir adam olduğunu ancak dünyeviliğe doğru birbiri ardına adımlar attığını anlatır. Sonunda, Lut mal varlığını, karısını, çocuklarının paklığını, akıl sağlığını ve kendi haysiyetini kaybetti – ve neredeyse hayatını kaybediyordu. Dünya bizi günahla hoşnut edeceğini vaat ettiğinde, dünyanın zevklerini reddetmek için Lut'un ve karısının öyküsünü nasıl kullanabiliriz?

2. Rab hem adalet hem de merhamet Tanrısı'dır. Tanrı, Mesih'in geri dönüşünde kötülerin üzerine aniden düşecek olan alev ateşiyle, günahı cezalandıracaktır. O, kendi çocuklarını günahtan tövbe etmediklerinde terbiye eder. Ancak O, çocuklarına merhamet besler ve onların yüce aracısı olan İsa Mesih'in dualarını işitir. Dolayısıyla günahtan kaçalım ve Mesih'e koşalım.

20. BÖLÜM

1. Tanrı, O'na güvenmeyip kendi karılarına değer vermeyen kocaları azarlar. Avimelek, Sara'nın onurunu, onun kendi kocasından daha çok düşünüyordu! Eğer Hristiyan adamlar kendi ailelerini onurlandırmada ve onlarla ilgilenmede başarısız olurlarsa, birçok imansızdan daha kötü davranmış olurlar. Tanrı, onları insanlar önünde utandırarak terbiye edebilir. Adamlar korkaklıklarından tövbe etsinler ve karılarını, çocuklarını koruyup onların ihtiyaçlarını karşılamak üzere ayağa kalksınlar.

2. Rab imanlıların zayıf imanına rağmen sadakatini sürdürür. Tanrı, İbrahim'in günahına ve Tanrı'ya tümüyle güvenmemesine karşılık yargıyla gelebilirdi ama bunun yerine lütufla geldi. Tanrı'nın vaatleri başarısız olamaz çünkü O'nun vaatleri insanın değişken iradesine değil, Tanrı'nın sonsuz iradesine bağlıdır. Rab'be güvenin; insan korkusunun size egemen olmasına izin vermeyin.

21. BÖLÜM

1. Rab sadıktır. Beklemek günler veya onlarca yıl alsa bile, O'na güvenmeye devam edin. Bir ömür beklemek zorunda kalabilsek bile, O vaatlerini yerine getirecektir. Eğer insanlar kendi antlaşmalarının ciddi yeminlerini çoğu zaman tutuyorlarsa, şüphesiz Tanrı kendi antlaşmasını sonsuza dek tutacaktır. Tanrı'nın antlaşma sadakati bize yaşamın gündelik görevlerinde nasıl yardımcı olabilir?

2. Ne kadar zayıf görünürlerse görünsünler, Tanrı halkıyla asla alay etmeyin. Sonsuzlarca kalıcı olan Tanrı onlarladır ve bir gün sevinçle güleceklerdir. Bilge olanlar onların antlaşmasına katılırlar ve onları kendi halkları ve Tanrılarını da kendi Tanrıları olarak benimserler.

22. BÖLÜM

1. Sizin "İshakınız" nedir? En çok hangi dünyevi ilişkiye ya da mal mülke değer veriyorsunuz? Eğer Tanrı'ya itaat sizin o şeyden vazgeçmenizi gerektirirse, Tanrı'dan bu fedakârlıkta bulunacak kadar korkuyor musunuz? Rab'be aslında o şeyin de O'na ait olduğunu gösterebilmek için lütuf dileyin.

2. Tanrı'nın antlaşma halkı cehennemde sonsuz ölümü hak etmektedir. Onların yerini alacak bir temsilci sağlamak için, Tanrı en büyük fedakârlığı gösterdi. O, kendi Oğlu'nu, sevdiği o biricik Oğlu'nu esirgemedi. Mesih bizzat Tanrı'nın sağladığı Kuzu oldu. Dolayısıyla O'nun kurtaran sevgisine güvenin; eğer Tanrı bizim için Oğlu'nu verdiyse, bizim için iyi olan her şeyi bize sağlayacağına da kesinlikle güvenin.

23. BÖLÜM

1. Mesih'le bir olmaları sayesinde Tanrı'nın halkı krallar ve büyük bir mirasın mirasçılarıdır. Ancak bu dünyada aza sahip olabilirler; gözle görülene göre değil, imanla yaşamak zorundalardır. Umut Tanrısı'na, Mesih hakkındaki vaatlere inanmanızla birlikte sizi tüm sevinç ve esenlikle doldurması için dua edin; öyle ki, Kutsal Ruh'un gücüyle umutta zenginleşesiniz.

2. Tanrı, imanlıları konuk ve yabancılar olarak yaşamaya çağırmaktadır. Onları bu dünyanın peşinden koşan kötü Sodomluların ve Hititlilerin arasına karışmaya değil, Tanrı kentini bekleyen yolcular olmaya çağırmaktadır. Günahtan bu ayrılış, tecrit ya da nezaketsizlik için mazeret değildir; aksine, bizim bu dünyada herkese karşı onur ve nezaketle işimizi yapmamızı talep eder. Tanrı'nın sizi yaşamaya ve çalışmaya çağırmış olduğu alanlarda bunu ne şekillerde uygulayabilirsiniz?

24. BÖLÜM

1. Tanrımız yerin ve göğün Rabbi'dir; genç bir kızın bir yabancıya karşı iyiliğinin ince ayrıntılarını dahi kontrol eder. Bu bölüm bizim nasıl Tanrı'ya tamamen güvenmemiz ve çevremizdeki insanlara sevgi ve sadakat göstermemiz gerektiğine güçlü bir tanıklık sunmaktadır. Nitekim Tanrı'nın bizim iyilik eylemlerimizi nasıl kullanacağını kim bilebilir?

2. Özellikle de her şeye egemen Rab'bin antlaşma soyunu çoğaltacağına ve kendi Oğlu için bir gelin kazanacağına güvenebiliriz. Böylesi iman, kiliseyi büyütmek için yapılan cüretkâr işle ve Tanrı'nın harika güçlü işleri için sunulan güven dolu dualar ve alçakgönüllü övgülerle kendisini göstermelidir.

3. Rebeka gibi, İsa Mesih'i kurtuluşunuz için Kurtarıcı ve Rab olarak koşulsuz olarak takip etmeye istekli misiniz?

25. BÖLÜM

1. Mülklerimizi ve çocuklarımızı öleceğimiz zaman için hazırlamak zorundayız. Her şeyden öte de kendimizi ruhlarımızın bir başka yere toplanacağı güne hazırlamak zorundayız. O yer cennet mi, yoksa cehennem mi olacak?

2. Tanrı, kendi halkını onlar daha doğmadan önce, işlerinden bağımsız olarak seçti. Tanrı, birini seçip bir başkasını es geçebilir. Böylesi seçim, Kutsal Ruh'un günahkâr kişide o kişi lütfa açlık duysun diye bir değişim meydana getirdiği anlamına gelir. Ancak Tanrı günahkâr kişiyi seçmezse ve çağırmazsa, kişi bu dünyaya açlık duyar ve Tanrı'nın lütfunu hor görür ve böylelikle de mahkûmiyeti adildir. Tanrı'ya acıkıp susuyor musunuz yoksa O'nun Sözü'nü hor mu görüyorsunuz?

26. BÖLÜM

1. Rab dün, bugün ve sonsuza dek aynıdır. O'nun kendi halkını fiziksel sağlayışla ve sonsuz yücelik umuduyla kutsayacağına hâlâ güvenilebilir. Ancak imanlıların şu anda tadını çıkardıkları en zengin kutsamalar Kutsal Ruh'un meyveleri ve armağanlarıdır. Kıtlıkların ve denenmelerin ortasında, duada gayretle bu zenginlikleri arayalım.

2. Hristiyanlar dünyayla olan ilişkilerinde bilge olmak zorundadırlar. Denenmeler geldiğinde dünyevi güçlere koşmamalı ancak Tanrı'nın vaatlerine güvenmeli ve O'nun ahlaki yasasına itaat etmeliyiz. Dünya düşmanca olduğunda şaşırmayın ancak insan korkusunun sizi yalanlara ve günaha götürmesine de izin vermeyin. Sizi imansızlarla dolayan ilişkilere karşı dikkatli olun.

27. BÖLÜM

1. İmanlıların günahları aileleri incitebilir ve bölebilir. Adam kayırma, iletişim kopukluğu, yalanlar, dünya sevgisi, sözde kalan din ve Tanrı'nın kutsamasını günahlı yollarla elde etmeye çalışma Hristiyan aileleri parçalayabilir. Tanrı'nın lütuf tasarıları boşa çıkamayacak olsa da O kendi halkını terbiye edecektir ve bunu parçalanmış ilişkilerle de yapabilir. Dolayısıyla günahlarımızdan tövbe edelim, birbirimizle sevgide açıkça konuşalım ve barış arayalım.

2. Tanrı günah üzerinde egemendir. O, günahı buyurmaz veya günaha sebep olmaz ancak kendi iyi amaçlarını yerine getirmek üzere tasarısının bir parçası olarak her günahı takdir etmiştir (Yar. 50:20). O kontroldedir. Bu bize O'nun kutsamasını başkalarını manipüle ederek değil, dua ederek aramamız için güçlü bir neden sunmaktadır.

28. BÖLÜM

1. İnsan cennete erişmeye kalkışır ama gerek Babil Kulesi'nin gururlu emekleri gerekse de Yakup'un düzenbaz manipülasyonları olsun, çabaları boşuna olur. Oysa Tanrı aradaki mesafeyi İsa Mesih'le kapatmıştır. Mesih tek Aracı, cennete uzanan tek merdivendir. Gururumuzdan ve düzenbaz yollarımızdan tövbe edelim ve gözümüz tok bir şekilde, Her Şeye Gücü Yeten Kurtarıcımız olarak yalnızca Mesih'e sığınalım.

2. Mesih'in kilisesi yeryüzündeki en büyük harikadır. Tek gerçek Tanrı'ya ibadetle bir olmuş birçok halkın, farklı ulusların meclisidir. Tanrı'nın evidir ve cennetin kapısıdır. Ne yazık ki, "RAB burada" olsa da, birçokları "Ama ben farkına varamadım" itirafında bulunmak zorunda kalacaktır. Tanrı kendi halkıyla ikamet ettiğine göre, kiliseye kutsal korkuyla geliyor musunuz?

29. BÖLÜM

1. Tanrı kendi çocuklarını terbiye eder ve bunu zaman zaman ilahi adaletiyle, günahkâr Hristiyan'ı başkalarının benzer günahlarına maruz bırakarak yapar. Tanrı'nın kendi halkına olan sadakati bizim O'nu hoşnut etmeme korkumuzu azalt-

mamalıdır. O, güçlü ve kutsal bir Baba'dır. Böyle bir Tanrı'ya karşı günah işleme düşüncesiyle titreyelim ve O'nun terbiyesini hor görmeyelim.

2. Engelleri kaldırmak için kendi gücünüze mi bel bağlıyorsunuz, yoksa Rab'be mi yakarıyorsunuz? Tanrımızın bol şefkati, gücü ve sadakati vardır. O her zaman, insanların günahları aracılığıyla bile etkindir. Acılı durumunuzu O'na duayla götürün ve size yanıt verdiğinde övgüyü O'na verin.

30. BÖLÜM

1. Bir kadının yüreğine çocuklarının ve kocasının sevgisi kadar dokunan pek az şey vardır. Adamlarsa çoğu zaman işlerinde ve zenginliklerinde başarı ararlar. Ancak dikkatli olalım ki bu doğal arzular putlaşmasın ve bizi yalancılık ve adaletsizlik gibi günahlara sürüklemesin.

2. Günahın sonuçları vardır ancak asla Tanrı'nın tasarılarını alt edemez. Çoklu cinsel ilişkiler, yalan ve bencillik dolu iş uygulamaları, dert, kıskançlık ve nefret yaratır. Ancak Rab günahı kendi tasarılarını gerçekleştirmek ve kendi halkını tüm dünyada çoğaltmak üzere kullanır. Eğer günahla lekelenmiş bir ailenin ya da işin içerisindeyseniz, Rab'bi bekleyin ve güveninizi O'nun Sözü'ne bağlayın. O sizi kutsayacak ve kendi krallığını kuracaktır.

31. BÖLÜM

1. Lavan bir zorba, zalim ve tiran örneğidir. Doğruları soyar, onların refahlarını kıskanır, vaatlerini bozar, kendi ailesini yabancılaştırır, putlara tapar, başkalarını yanlış yere suçlar, numaradan bir iyilik maskesi takar, hileyle alamadığı şeyi almak için güç kullanır, dürüst çalışanlarını kandırır, sürekli olarak sözlerini değiştirir, aldığı her şeyi kendi hakkı olarak görür ve dini kendi çıkarlarını korumak için kullanır. Ancak Tanrı onu azarlayacak ve yargılayacaktır. İmanlılar böyle insanlarla karşılaşabilir ve onları gerçekle, adaletle ve Rab'be imanla alt edebilirler.

2. Rab bu dünyanın ilahlarına keskin bir şekilde zıttır. Onların küçük putları gülünç ve çaresizlerdir ancak trajik bir şekilde dünya onların peşinden koşar ve onlara değer verir. Oysa Rab korkulası ve sadık olan Tanrı'dır. O kendi halkıyladır ve yalnızca O güvenimize layıktır. Siz O'nun çocuklarından biri misiniz ve şu anda her şeyde ve her şey için O'na güveniyor musunuz?

32. BÖLÜM

1. Yakup gibi, antlaşma Tanrısı'na ve İsa Mesih'in Babası'na seslenmeli, O'nun sözlerini O'na duayla geri sunmalı, O'nun lütfuna layık olmadığımızı itiraf etmeli, O'na

merhametleri için şükretmeli, kurtuluş dilemeli, yüreğimizin korkularını dökmeli ve imanımızı O'nun vaatleriyle güçlendirmeliyiz. Gerçek dua budur.

2. Eğer başka insanlara karşı günah işlemişsek, önce kendimizi Tanrı'nın önünde alçaltalım ve O'nunla barış bulalım. Sonra kendimizi o insanlar önünde alçaltalım, bağışlama dileyelim ve onlara yaşattığımız herhangi bir kaybı telafi etmeye çalışalım. Her şeyden öte, insanlar bizimle barış yapsın veya yapmasınlar, bizi kutsaması için Tanrı'ya tutunmak zorundayız.

33. BÖLÜM

1. Tanrı düşmanları barıştırdığında ve bozuk ilişkileri iyileştirdiğinde ne güzel olur! Bu, ilahi lütfun bir resmidir. İşlenen günahlar için tövbe gösterilir, verilen zararlar onarılır, suçluya af bahşedilir ve şefkatli arkadaşlık yenilenir. Barıştırılma –en çok da gururumuz için– maliyetlidir ancak tatlı ve değerlidir. Elimizden geldiği kadarıyla, herkesle barışı kovalayalım.

2. En iyi barıştırılma Tanrı'ya barıştırılmak ve O'na, yuvaya geri dönmektir. Yakup günahlarından ötürü bir çeşit sürgüne gitti ancak Rab onu vaat toprağına, yuvasına geri getirdi. Belki siz de Rab'den geriye düştünüz ve bunun sonucunda O'ndan uzaklaştınız. Tanrı sürgündekileri yuvaya getirmekten hoşnut olur. O'na bugün dönün.

34. BÖLÜM

1. Hristiyanlar kendilerini dünyaya dolamamalılardır. Tanrı'ya yaraşır olmayan arkadaşlarla yakın arkadaşlıklar bizi onların günahlarına çekebilir ya da onların günahlarının kurbanı yapabilir. Yaşamınızda canlı olan böyle bir ilişki var mı?

2. Büyük suçlar karşısında ne öç almalı ne de pasif ve sessiz kalmalıyız. Bunların yerine, herkes mazlumlar için adalet aramak üzere sahip olduğu meşru gücü kullansın.

3. Erkekler, kadınlara çoğu zaman cinsel haz için kullanılacak objeden ibaretlermiş gibi davranırlar. Babalar kızlarına saf olmalarını öğretmeli ve oğullarını da kadınları Tanrı'nın benzeyişini taşıyan değerli varlıklar olarak görüp onurlandırmak ve korumak üzere eğitmelidirler.

35. BÖLÜM

1. Babalar ailelerine yalnızca Rab'be ibadet etmeleri için önderlik etmelilerdir. Tanrı, adamları ailelerine putlarını gömmeleri için nasihat etmeye ve karılarını ve çocuklarını Tanrı'ya övgü kurbanları sunmak üzere bir araya toplamaya çağırmakta-

dır. O'nun halkı en kötü seviyesinde göründüğünde, Rab onları kutsamayla şaşırtır. O'na evlerimizde ibadet edip övgüler sunmayalım mı?

2. Tanrı'nın lütfu bizi günahın ıstıraplarından ve ölümden henüz tümüyle kurtarmamıştır. Tanrı'nın Yakup'a olan kutsama vaatlerinin, Yakup üç değerli aile üyesinin mezarının dibinde ağlarken ve ayrıca çocuklarının günahının kederini yaşarken gelmesi çarpıcıdır. Lütuf ve gözyaşları bu yaşamda birbirine karışır; dolayısıyla imanlılar acı çektiklerinde ve öldüklerine şaşırmayın. Onları bekleyen yüce bir ödüle sahip oldukları için umut bulun.

36. BÖLÜM

1. Rab tüm uluslar üzerinde hüküm sürmektedir. O'nu belirli bir halka ya da mekâna ait olan bir kabile tanrısı gibi görmemek zorundayız; O, beyaz ya da siyah bir tanrı veya Yahudi ya da Amerikan bir tanrı değildir. O tüm ulusların üzerinde Tanrı'dır. Her halka toprağını ve her insana yaşamını verir. Bu nedenle O'na tüm dünyadaki her iyi şey için yücelik verelim.

2. Çoğu zaman çocuklar, Hristiyan ebeveynler tarafından büyütülmüş olmanın birçok faydasını görürler. Tanrı onları evliliklerini, çocuklarını ve maddi durumlarını kutsayabilir. Onlara mülk ve önderlik pozisyonları verebilir. Ancak bunların hiçbirinde, Rab ile kurtaran bir ilişki içerisinde olduklarını ve O'nun vaatlerinin mirasçıları olduklarını asla varsaymamalılardır. İbrahim'in İsmail'i ve İshak'ın da Esav'ı vardı. Bu nedenle, çocuklar, aile ayrıcalıklarınıza ve antlaşma ayrıcalıklarınıza bel bağlamayın; tövbe ve imanla gerçek dönüşümün peşinden gidin ki sadece Mesih'e bel bağlayasınız.

37. BÖLÜM

1. Tanrı kendi kullarını yükselteceğini vaat eder ancak önce büyük alçaltılmalar ve acılarla yüzleşmek zorundalardır. Yusuf için durum böyleydi ki sonrasında İsa Mesih için de böyle olacaktı. Bu deneyimler bizim imanımızı sınar ancak bizden önce acı çekmiş olanlara, özellikle de Tanrı'nın Oğlu'na bakabilir ve Tanrı'nın bizim için bir tasarısı olduğu gerçeğiyle umut bulabiliriz.

2. Tanrı aileleri sevgi, doğruluk ve güvenlik limanları olmaları için yarattı ancak günah onları kıskançlık, nefret, cinayet, tutsaklık, yalan ve büyük keder inlerine dönüştürülebilmektedir. Eğer siz ya da bir arkadaşınız böyle bir aileden geliyorsa, umutlu olun. Yusuf'un öyküsünün gözler önüne serdiği gibi, Tanrı kötü bir aile geçmişinin dehşetlerini büyük kutsama getirmek için kullanabilir.

38. BÖLÜM

1. Lütuf olmadan, günah ve Tanrı'nın gazabı O'nun antlaşma halkını mahvederdi; tıpkı O'nun, Yahuda'nın iki oğlunu öldürdüğü gibi. Görünen kilise çok kolay bir şekilde dünyaya sürükleniyor. Tanrı'ya yaraşır ebeveynlerden daha fazlasına ihtiyacımız vardır; günahlarımızı bağışlayacak ve yüreklerimizi değiştirecek lütfa ihtiyacımız vardır.

2. Günahlarımızdan ötürü kendimizi alçaltalım ve kötülükten iyilik meydana getiren gücü için Tanrı'yı yüceltelim. Bu, Kutsal Kitap'taki iğrenç bölümlerden biridir ve yine de bu günahlar aracılığıyla Rab Yahuda soyunun devamlılığını sağladı ve Tamar'ı Kurtarıcımız'ın atası yaptı.

39. BÖLÜM

1. Doğru olanı yapmak büyük acılar getirebilir. Yanlış suçlamadan daha acı verici olan pek az şey vardır ancak kötüler onlara günahta eşlik etmeyi reddettiğimizde çoğunlukla bu şekilde yanıt verirler. Adamların ve kadınların iftiralarından çok, Tanrı'dan korkmayı öğrenmek zorundayız.

2. Tanrı'nın bizimle olması ne anlama gelir? Elbette evde ya da işte kötü muameleden sıyrılacağımız anlamına gelmez. Yusuf ikisini de yaşadı ancak Tanrı onunlaydı. Nasıl? Tanrı onun ruhunu Rab korkusuyla, günah nefretiyle, emek gayretiyle ve hem denenme hem de ayartmada dayanma gücüyle kutsadı. Onu bilgelikle ve işinde yetenekle kutsadı ve onu çevresindekilere kutsama kıldı; onu tanıyanların saygısını kazanmasını sağladı. Tanrı'nın halkı acı çekse de, Tanrı gerçek ve güçlü bir şekilde onlarladır.

40. BÖLÜM

1. Sahte öğretmenler, Tanrı'nın insanların yarın ne yapmayı seçeceklerini bildiğini inkâr etseler de gerçekte Tanrı biz daha doğmadan önce yaşamlarımızın her bir gününü bilmektedir. O, sonu en başından bildirmeye kadirdir; O'nun kendi kurtardığı halkının tamamı için iyilik etme tasarıları vardır.

2. Yaşamlarımızdaki acı durumlar yıllarca bitmek bilmeyebilir. Bazen büyük hayal kırıklıklarına katlanmamız gerekir. Umutlarımız en yükseğe çıkar ancak sonrasında en dibe vurur. Rab'bi beklemek zorundayızdır. Beklemekten daha zor olan bir şey yoktur ancak ruhlarımız için beklemekten daha yararlı olan bir şey de yoktur. Beklemek, Tanrı'nın lütfu sayesinde, iman, dua, teslimiyet ve alçakgönüllülük geliştirir. Her şeyden öte de umudumu dünyevi şeylere ya da ilişkilere değil, Rab'bin kendisine odaklar. Siz de etkin bir şekilde, duayla ve beklentiyle Tanrı'yı beklemeyi öğrendiniz mi?

41. BÖLÜM

1. Bilgelik Tanrı'nın Ruhu'ndan gelir. Ruh, hizmet etmemiz için armağanları ve kabiliyetleri, bizi yönlendirmesi için Tanrı'nın Sözü'nü ve bizi kutsallaştırması için acı çekme deneyimleri verir. Ruh'un sizi bilgelikle doldurması, bilginizi, karakterinizi ve yeteneklerinizi geliştirmesi için dua edin.

2. Tanrı alçakgönüllü kullarını yükselterek kendisini yüceltir. Mesih halkının kıskançlığına ve yanlış suçlamalarına katlandı. Alçaltılmaya, çarmıh üzerinde lanetli bir ölüme dahi göğüs gerdi. Ancak tıpkı Yusuf'un esirliğinin ve tutukluluğunun onu Firavun'un veziri olarak hizmete hazırlaması gibi, Mesih'in günahlarımıza karşılık çektiği acılar da O'nun Tanrı'nın sağında diri Kurtarıcı olarak yükseltilişinin temelini attı. Tanrı'nın, Oğlu'nun ilginç ancak gerekli olan alçaltışındaki bilgeliğini övelim çünkü bu olmasaydı, hiç kimse kurtulamazdı.

42. BÖLÜM

1. Mısır'ın yükseltilen efendisi kardeşlerini ona karşı işledikleri günahlarının suçuna ikna etmek üzere onları sınadı. Burada Rab'bin (Efendi'nin) göğe yükselişinden sonraki ilk krallık eylemiyle olan benzerliklere dikkat edin: Mesih, Ruhu'nu döktü ve İsrail'i, O'na karşı işledikleri günahlarının suçuna ikna etti. Mesih'in Ruhu'nun kayıp kişileri suçlarına ikna etmesi için dua edin; öyle ki, kurtuluşa özlem duymaya başlayabilsinler ve Müjde'yi işitmeye açık olsunlar.

2. Tanrı bizi günahımıza ikna etmek için Söz'ü, Ruh'u ve ilahi takdirini kullandığında, O'nu göz ardı etmeyelim ancak O'nun lütfunu arayalım. Kendimizi cezalandırmakla hiçbir yardım bulamayız. Rab'bin korkulası iknalarının ardında, tövbe eden herkes için sıcak bir merhamet yüreği vardır.

43. BÖLÜM

1. Tanrı, Yusuf'un kardeşlerini tekrardan kendisine dönmeye ittiği gibi, bizi de kendisini aramaya itmek için çetin zamanları kullanır. Hangi sıkıntıları Tanrı'yı aramak için fırsat olarak kullanabilirsiniz?

2. 42. bölüm İsrail'in oğullarının günahına odaklanırken, 43. bölüm Tanrı'nın gücü, esenliği, şefkati, lütfu ve konukseverliğindeki merhametini gözler önüne serer. Tanrı günahkârları O'nunla barıştırılmaya olan ihtiyaçları konusunda uyandırmak için günah iknasını kullansa da aynı zamanda Mesih'teki merhamet gösterimleriyle onların yüreklerini kazanır. Çocuk yetiştirirken, komşularımıza müjdeleme yaparken ya da Müjde'yi kayıp kişilere götürürken bunu hatırlayalım.

44. BÖLÜM

1. Yahuda Oğlu olan, hüküm giymişler için onların Kefili olarak görevi temelinde aracılık eden İsa Mesih ne değerlidir! Suçlular cezasız kurtulabilsin diye, O bu suçluların yerini alarak işlemediği günahlara karşılık öldü. Mesih sizin Kefiliniz midir? Tanrı'nın sizin suçunuzu ortaya çıkarmış olduğunu itiraf ettiniz mi? Kurtarıcı'ya merhamet için yakardınız mı? O merhamet doludur.

2. Tanrı bir günahkârı tövbe ve imanla Mesih'e döndürdüğünde, o kişi Kurtarıcı gibi olmaya başlar. Para ve zevk için yaşamayı bırakır. Kendi ailesinden başlayarak diğer insanları sever. Başkalarına hizmet edebilmek üzere kendisini feda etmek için isteklilik gösterir. Bu sizi tarif ediyor mu?

45. BÖLÜM

1. Mesih'in alçaltılışı ve yükseltilişi birçok insanı kurtarma tasarısına hizmet etti. Tanrı'nın bilgeliğini övün çünkü insanlığın Mesih'e karşı işlediği günahlar doğrudan bizim kurtuluşumuza yaradı. Tanrı'nın tasarıları Oğlu'nun öldürülmesiyle alt edilmiş gibi görünse de Tanrı kötü günahkârları kurtarmak için sonsuzlukta yaptığı tasarıları gerçekleştiriyordu.

2. Yusuf'un kardeşleri Yusuf'un kendisini ilk tanıtışını duyduklarında korktular ancak Yusuf onların kardeşi olduğunu eklediğinde yakınlaştılar. Bugün günahkârlar tövbe ve imanla Mesih'e döndüklerinde, Mesih'in yüreği onlara karşı sevgiyle ve sevinçle dolup taşar. Mesih günahkârları nasıl büyük ağabeyleri olarak kendisine yaklaştırır ve Ruhu'nun kucaklama ve öpücükleriyle buyur eder? Yusuf'un kendi kardeşleriyle karşılaşmalarıyla bir günahkârın İsa Mesih'le karşılaşması arasında benzerlikler kurabiliyor musunuz?

3. Mesih'le bir olarak, O'nun alçaltışına katılırız ve bir gün O'nun yükseltişine de katılacağız. Baba bizi kendi huzuruna buyur edecek ve bize sonsuza dek zevk almamız için en iyi ne varsa bizlere bahşedecektir. Hristiyanlar Tanrı yüceliğine ilişkin umutlarında ve bekleyişlerinde büyümelilerdir; göz açıp kapayıncaya kadar, aciz ve mazlum imanlılar sonsuza dek krallar olacaklardır.

46. BÖLÜM

1. Rab kendi halkına, "Korkma" der. Bazen yabancı veya tehlikeli bir yere yolculuk etmek ya da bilinmezliğe adım atmak zorunda oluruz. Korku doğal bir tepkidir ve günahlı gururumuzla fenalaşır. O hâlde korkuyu nasıl yenebiliriz? Tanrı'nın "Ben seninle geleceğim" vaadi üzerinde derin derin düşünmek zorundayız. Eğer güçlü ve yetkin bir arkadaşın yanımızdaki varlığı bize esenlik veriyorsa, güçlü antlaşma Tanrısı'nın yanımızdaki varlığı ne kadar daha esenlik verir!

2. İsrail'in ailesinin Mısır'daki refahı tümüyle Yusuf'a bağlıydı. Onun Firavun'un yanındaki konumu ve aracılığı, onlar için kutsamanın anahtarıydı. Biz de şunu fark etmek zorundayız: Göklerin krallığındaki yerimiz tümüyle İsa Mesih'e bağlıdır. O'na bel bağlamak ve Baba'ya yalnızca O'nun aracılığıyla ve O'nun Sözü uyarınca yaklaşmak zorundayız. Aracı'da buyur ediliriz; O olmadan Kral'ın düşmanlarıyızdır.

47. BÖLÜM

1. Bu kötü dünyada yolcular olsak da komşularımıza bir kutsama olmamız gerekir. Devlet görevlileri gibi saygı gösterilmesi gereken kişilere saygı göstermek ve Tanrı'nın kutsamasının, O'nu henüz tanımayan kişilerin üzerinde olması için dua etmek zorundayız. Siz liderleriniz için düzenli olarak dua ediyor musunuz? Komşularınızın fiziksel ve ruhsal ihtiyaçları için dua ediyor musunuz?

2. Mesih'in acıları ve itaati, mahva gitmekte olan günahkârlar için engin bir kutsamalar hazinesi elde etmiştir. Yusuf'tan farklı olarak, O bu kutsamaları O'na gelen herkese karşılıksız olarak sunar. Ancak Yusuf gibi, Mesih de kurtardığı herkesi Tanrı'nın isteğini yapmaları üzere O'nun kullarına dönüştürür. Kardeşimiz İsa Mesih kutsamalarıyla zengin ve haşmetiyle görkemli olduğu için Tanrı'yı övün. Lütufla, kendinizi, O'nun isteğini yerine getirmeye hazır ve size verdiklerinin bir kısmını O'na geri vermeye istekli kullar olarak Tanrı'ya sunun.

48. BÖLÜM

1. Yaşlı bir kutsalın, Tanrı'yı sadakatinden ötürü yücelttiğini işitmek ne güzeldir! Tanrı'nın karakteri hem yaşlı hem de genç imanlılar için zengin bir ziyafet ve sağlam bir destektir. O'nun gücü bize O'nun vaatlerinin en karanlık zamanlarda dahi boşa çıkmayacağına dair umut verir. Tüm günlerimizde bu Tanrı'yla yakın hâlde yürüyebilmek için lütuf dileyelim; öyle ki, yaşlandığımız zaman O'na yücelik verebilelim.

2. Ölüm ebeveynlerle, kardeşlerle ve dostlarla olan beraberliğimizi parçaladığında, gözlerimizi her zaman orada olan Tanrı'ya çevirmek zorundayız. Yas zamanlarını Babamız ile Mesih aracılığıyla daha derin bir paydaşlık aramak için değerlendirelim; öyle ki, O'nun Ruhu bizi teselliyle doldursun.

49. BÖLÜM

1. İsa doğmadan yüzlerce yıl önce, Tanrı tasarısını açıkladı: Tüm uluslara hükmetmek üzere Yahuda'dan bir kral çıkacaktı. Tanrı, Oğlu'nun bir krallığının olacağını dünyanın yaratılışından önce belirledi. Tanrı halkı, Kurtarıcı için binlerce yıl bek-

lemek zorunda kaldıysa da kurtuluşları kesindi. O hâlde bizim gibi günahkârların ne kadar daha umutlu olması gerekir!

2. Rab'bi beklemekten yorulmayın. Tanrı'nın tasarısı başarısız olmayacak; Mesih'in krallığı gelecektir. Yakup'un duasını kendi duanız yapın: "Ben senin kurtarışını bekliyorum, ya RAB."

50. BÖLÜM

1. Yusuf bir bağışlama örneğidir. Tanrı'nın bizim üzerimizdeki haşmetine, O'nun kötülük üzerindeki ilahi takdirine ve O'nun iyiliğine dair derin bir kanaat sahibi olmak bizi kinden özgür kılarak bizi incitmiş olan insanları sevmemizi sağlar. Her şeyi şu anlayış çerçevesinde görmeyi öğrenin: "Tanrı onu iyilik için amaçladı."

2. Yaratılış kitabı nasıl Tanrı'nın her şeyi iyi yarattığını ancak Şeytan'ın ve günahın insana ve dünyaya kötülük getirdiğini anlatarak başlar. Yaratılış kitabının, günahkârların kötülük için tasarladıkları şeyleri Tanrı'nın iyilik olarak tasarladığını bildirerek sonlanması şüphesiz kazara değildir. Dahası, Yusuf'un yaşam öyküsü bize Tanrı'nın mahva gitmekte olan birçok günahkârı nasıl kurtaracağının bir örneğini vermektedir. İnsanın düşüşü ve ölüm laneti, Tanrı'nın sadık kulunun alçaltılmasına yol açacak ancak tam da O'nun bu acı çekişi, O'nun krallığın Rabbi ve ulusların Kurtarıcısı olarak yükseltilmesinin temeli olacaktır. Böylece Yaratılış kitabı bizi Tanrı'nın, kötülüğü kendi yüceliği için kurtuluş getirmek üzere kullanma hükmüne umut bağlamaya çağırmaktadır. Ölene kadar bu umuda tutunun.

MISIR’DAN ÇIKIŞ

MISIR'DAN ÇIKIŞ'A GİRİŞ

YAZAR VE TARİH:

Kitabın yazarı ve tarihiyle ilgili olarak, Pentatük'e Giriş'e bakınız. İsrail'in Mısır'dan çıkışının tarihi tartışmalıdır. Bazı uzmanlar arkeolojik bulguları belirli bir şekilde yorumlayarak M.Ö. 1290 civarında daha geç bir tarih öne sürerler. Ancak diğer arkeologlar bu çıkarımdan şüphe ettiren ilave bulgular bulmuşlardır. Daha da önemlisi, Kutsal Yazılar Mısır'dan çıkış olayını Yargıç Yiftah'tan 300 yıl öncesine (Hâk. 11:26) ve Süleyman'ın tahttaki dördüncü yılından 480 yıl öncesine (1.Kr. 6:1) yerleştirerek çok daha erken bir tarihe işaret etmektedir; yaklaşık olarak M.Ö. 1446. Bunlardan biri veya ikisi de yuvarlak sayılar olsa bile, hepsi M.Ö. on beşinci yüzyılda olan bir çıkışa işaret etmektedir.

TEMA:

Tanrı antlaşmasını kurtarış, yasa ve ilahi mevcudiyet armağanları aracılığıyla tutar.

AMAÇ:

Rab'bi, halkı yasa çiğneyici olmasına rağmen, antlaşmasını tutan lütufkâr ve güçlü Tanrı olarak açıklamak.

TOPLU BAKIŞ:

Mısır'dan Çıkış'ın Kurtuluş Vahyine Katkısı

"Çıkış" kelimesi bu kitabın antik Grekçesidir ve Rab'bin İsrail'i Mısır'dan kurtarışına istinaden "çıkış yolu" ya da "ayrılış" anlamına gelir. Kitabın tarihi Yusuf'un M.Ö. yaklaşık 1875 yılındaki ölümüne dek geriye uzanır. Ancak içerisindeki olayların çoğu (3-40. bölümler) Mısır'dan çıkış zamanında M.Ö. on beşinci yüzyılın ortalarında gerçekleşir.

Mısır'dan Çıkış, Tanrı'nın İbrahim'i, İshak'ı ve Yakup'u kutsamak üzere sergilediği güçlü işlerinin devam eden tarihi olarak Yaratılış kitabını temel alır (1:1; 2:24; 3:15). Ayrıca Yaratılış kitabını birçok küçük şekilde yansıtır. İsrail'in Mısır'da çoğalması, Tanrı'nın yeni yaratılmış insanı verimli olup çoğalması üzere kutsayışına

gönderme yapar (1:7; Yar. 1:28). Küçük Musa, Nuh'un büyük gemisi gibi katran ve ziftle kaplı olan minyatür bir "gemi"de su üzerinde durur (Yar. 6:14; Çık. 2:3). Bitkiler, meyveleri ve ağaçları yaratmış olan aynı Tanrı, Mısır'a gönderdiği çekirge belasında bu kez onları mahvedenle aynı Tanrı'dır (Yar. 1:11; Çık. 10:15).

Yaratılış kitabı İbrahim'e ve soyuna verilen vaatleri içeren bir kitaptır; Mısır'dan Çıkış ise İbrahim'in Tanrısı'nın bu vaatleri yerine getirmeye devam ettiği bir kitaptır. Mısır'dan Çıkış, özellikle İsrail'in antlaşma Rabbi'nin nasıl kendi halkını kurtarma vaadini yerine getirdiğini ve onların Kralı ve Yasa Koyucusu'nun onlarla ikamet ettiğini bildirir (6:2-8; 19:4-6; 29:43-46).

Bu mesaj aşağıdaki kilit temalarla özetlenebilir.

İlk olarak, Tanrı yüceliğini işleriyle açıkladı: "RAB benim" (20:2). Bir anlamda, kitap Tanrı'nın adı *Yehova*'nın ya da "RAB"bin anlamının açıklanışı etrafında döner (3:13-14; 6:2-8). O'nun Mısır'dan Çıkış'taki güçlü işlerinin amacı, tüm uluslardan insanların O'nun kim olduğunu bilmesidir (9:16; 10:1-2). Böylece Tanrı'nın, insanlar O'nun "RAB" olduğunu bilsinler diye harekete geçmekte olduğunu tekrar tekrar okuruz (6:7; 7:5, 17; 8:22; 14:4, 18; 16:12; 29:46; 31:13; ayrıca Hezekiel'de de birçok kez geçer). Rab büyük adını yüceltir ve O'nun düşmanları bile bu amaca hizmet ederler (Çık. 14:4, 17-18).

Ancak O'nun büyük işleri sadece insanlara O'nun hakkında entelektüel bilgi vermek için değil, O'nu kişisel olarak tanımaları ve O'nun antlaşma halkı olarak huzurunda yaşamaları için de yapılmıştır (29:46). Günahkârlara verilen sonsuz yaşamın özü budur: Mesih'in aracılığıyla Tanrı'yı tanımalarıdır (Yu. 17:3). Yeni antlaşmanın esas vaatlerinden biri, Tanrı halkının tamamının O'nu tek gerçek hazine olarak (Yer. 9:23-24) deneyimsel olarak tanımalarıdır (İbr. 8:11).

İkinci olarak, Yaratıcı egemenliğini sergilemek üzere Mısır'ın sahte ilahlarına karşı savaş açtı (12:1; Say. 33:4). Mısırlılar Firavun'u ilahi bir varlık olarak görüyorlardı. İsrail'in Tanrısı muazzam bir egemenlik iddiasıyla onların "Firavun diyor ki" sözüne "RAB diyor ki" sözüyle karşı çıktı (Çık. 5:1, 10). Antik dünyada insanlar birçok ilaha tapıyor ve her ilahın yaşamın belirli bir kısmına hükmettiğine inanıyorlardı. Rab, kendi ilahlarının gücüne başvuran Mısır büyücülerini küçük düşürmeleri için Musa'yı ve Harun'u mucizelerle gönderdi (7:8-12; 8:18-19; 9:11). On bela, Mısır'ın ilahlarının kendi topraklarını Rab'be karşı korumaktaki acizliklerini gösterdi; nitekim bazı belalar (hepsi olmasa da) belirli bir putun sahasını hedef alıyordu. Rab'bin nehir, kurbağalar, böcekler, hayvanlar, hava, ışık ve Firavun'un kendi oğlunun yaşamı üzerindeki mutlak kontrolü, O'nun her şeye egemen olan Yaratıcı olduğunu ortaya koymaktadır.

Tanrı kendi halkını O'nu tek gerçek Tanrı olarak görmeleri için eğitiyordu. Böylece İsrail halkı, Kızıldeniz'in kıyılarında ezgiler söyledi: "Var mı senin gibisi ilahlar

arasında, ya RAB? ... RAB sonsuza dek egemen olacaktır" (15:11; 18). Bu ilk buyruğun perde arkasıdır: "Benden başka tanrın olmayacak" (20:3). Bu ayrıca, insanları bu dünyanın zevklerine ve putlarına tapmayı bırakmaya ve yüceliği tahtta Oturan'a ve Kuzu'ya vermeye çağıran Vahiy kitabının da mesajıdır. Dünyanın egemenliği Rabbimiz'in ve Mesihi'nin oldu. O sonsuzlara dek egemenlik sürecek" (Vah. 11:15).

Üçüncü olarak, Tanrı günah üzerindeki adil egemenliğini açıkladı. Rab günahkârlara karşı savaşa girmekle kalmadı, aynı zamanda savaşı kendi yüceliği için sahneledi ve kontrol etti. Firavun, Rab'bin "Halkımı bırak gitsin" buyruğunu daha işitmemişken, Tanrı, Musa'ya Firavun boyun eğmesin diye onun yüreğini katılaştıracağını söyledi (4:21). Mısır'dan Çıkış Tanrı'nın, Firavun'un yüreğini katılaştırışı için üç ifade kullanır. Sekiz kez Rab'bin onun yüreğini katılaştırmış olduğu (4:21; 9:12; 10:20, 27; 11:10; 14:4, 8, 17; krş. Yşu. 11:20; Mez. 95:8); bir kez onun yüreğini "inatçı" yaptığı (Çık. 7:3; krş. Yas. 2:30); ve bir kez de onun yüreğini "ağırlaştırdığı" söylenir (Çık. 10:1). Bu, Tanrı'nın, Firavun'un yüreğini hissiz ve tepkisiz kılması anlamındadır (Yşa. 6:10). Bu, Tanrı'nın dingin bir izni değil, ancak kendi tasarısı uyarınca Firavun'u günahın gücüne teslim ettiği faal bir kontrolüdür.

Firavun bu nedenle inatçı gururundan ötürü mazur görülmez. Üç kez kendi yüreğini kendisinin "ağırlaştırdığı" (8:15, 32) ve bu yüzden "günah işlediği" (9:34) yazar. Mısır'dan Çıkış birçok kez sadece Firavun'un yüreğinin katılaştırıldığını söyler ve herhangi bir sebep sunmaz (7:14, 22; 8:19; 9:7, 35). Ancak Firavun'un "yüreği"nden bahsediliyor olması onun bir akla ve bir iradeye sahip bir özne olarak hareket ettiğini ima eder. Dolayısıyla, Firavun bir robota indirgenmedi. Kendisi bu davranış biçimini seçti ve günahından sorumlu tutuldu (10:16). Tanrı da onun günahından herhangi bir şekilde keyif almadı; aksine, ona İsrail'i bırakmasını buyurdu ve inatçılığından ötürü onu azarladı (10:3). Tanrı günahın yazarı değildir.

Ancak Rab'bın kutsal iradesi Firavun'un günahlı iradesine egemen oldu; şöyle ki, Firavun'un seçimleri Tanrı'nın hükmü tarafından ayarlandı ve ilahi takdirle belirlendi: "Ancak RAB firavunu inatçı yaptı, firavun İsrailliler'i salıvermeye yanaşmadı [harfiyen, "istekli değildi"] (10:27). Firavun kendi yüreğini katılaştırdığında, "RAB'bin söylediği gibi" oldu (8:15); insanın günahı Tanrı'nın Sözü'nü yerine getiriyordu (7:13, 22; 8:19; 9:35). Firavun'un Tanrı'ya karşı direnişi Tanrı'nın güçlü işleri aracılılığıyla kendi yüceliğini ve egemenliğini sergileme amacına hizmet etti (7:3; 9:16; 10:1; 14:4). Mısırlılar Firavun'un yüreğinin dünya üzerinde egemen olduğuna inanıyor olsalar da Tanrı, kralın yüreğini elinde tuttu ve onu istediği yöne çevirdi (Özd. 21:1).

Mısır'dan Çıkış, Yaratılış kitabındaki Yusuf anlatısının temasını genişletir: Günahkârlar kötülük tasarlarlar ama Tanrı onların kötülüğünü iyilik için tasarlar (Yar. 50:20). Firavun'un yüreğinin katılaştırılması, Tanrı'nın, düşmanlarının günahlı yüreklerinin üzerinde hüküm sürdüğünü gösterdi. Aynı temayı Yeni Antlaşma'nın

Mesih'in çarmıha gerilişine ilişkin anlatılarında da görüyoruz. Bunların öğrettiği üzere, günahlı insanlar İsa Mesih'in öldürülmesinden suçlulardı ancak her şey Kutsal Yazılar'da açıklanmış olan kurtarış tasarısı uyarınca Tanrı'nın kontrolündeydi (Mat. 26:54, 56; 27:9, 35; Mar. 15:28; Lu. 9:22; 22:22; Yu. 19:36; Elç. 2:23; 4:27-28; 1.Ko. 15:3–4).

Dördüncü olarak, Rab günahkârları kendi antlaşma halkı olmaları için kurtardı (6:6-7). Yasada bir suçlunun kurtuluşu (özgür bırakılması), onu cezadan tahliye edecek tazminat bedelinin ödenmesiyle oluyordu (21:29-30). Bir kölenin kurtuluşu onun kölelikten çıkış bedelini ödeyecek bir yakın akrabayı gerektiriyordu (Lev. 25:47-48). İsrail putperestlikten suçlu olup ilahi cezayı hak ediyor olsa da Rab kendi halkını Mısırlılara köle olmaktan kurtardı (Yşu. 24:14; Hez. 20:5-9; krş. Çık. 32). Tanrı'nın gazabı Mısır'a döküldüğünde, İsrail'in esirgenmesinin tek sebebi Tanrı'nın onları kendi kurtarışıyla örtmüş olmasıydı (8:23). Fısıh kuzusunun kanı ilahi yargıyı savuşturdu (12:13); şöyle ki, Mısır'a gelen ölüm İsrail için kurtuluş oldu. Mesih bizim Fısıh kurbanımızdır (1.Ko. 5:7) çünkü O'nun Tanrı Kuzusu olarak kanlı ölümü tüm uluslardan insanları günahlarından özgür kılar (Yu. 1:29; 1.Pe 1:18-19; Vah. 1:5; 5:9).

Kurtarışında Tanrı, İsrail'i kendi özel hazinesi olarak aldı (19:5; Yas. 7:6). Onların kurtuluşu sadece siyasi zulümden özgür kılınmak için değildi; Tanrı, İsrail'i, O'nun antlaşması altındaki halkı olsunlar diye kurtardı. Tanrı, Firavun'a şöyle dedi: "Bana ibadet etmeleri için kavmımı salıver" (Kitab-ı Mukaddes Çevirisi'nde Çık. 7:16 8:1, 20; 9:1, 13; 10:3). Onların hizmeti artık kölelik değil, ibadetti (5:1, 3); onları kurtaran Tanrı'ya hayranlıkla tapınmaktı (15:1-3). On Buyruk, kurtaran lütfa dair bir hatırlatıcıyla başlar: "Seni Mısır'dan, köle olduğun ülkeden çıkaran Tanrın RAB benim" (20:2). Muhakkak, Tanrı'nın yasası İsrail'in yaşamının her bir yönünü düzenliyor, O'nun her şeyin üzerindeki Rab olarak yetkisini ortaya koyuyordu. İsrail, antlaşma Rabbi'ne itaat olmadan Tanrı'nın kutsal antlaşma halkı olamazdı (19:5-6). Ancak buyruklara itaat, kurtuluşu hâlihazırda gerçekleştirmiş olan Tanrı'ya ve O'nun Aracısı'na imandan kaynaklanmak zorundadır (4:1; 14:31; 19:9). Tanrı'nın lütfu bizi doğruluk işleri yapmak için eğitir çünkü Mesih kendi halkını günahın cezasından ve ölümünden kurtarmıştır (Tit. 2:11-14).

İsrail'in Rab'le antlaşma ilişkisinin fiziksel merkezi, Tanrı'nın yaşadığı mabetti (25:8). İnsanlık Aden bahçesinden atıldığında Tanrı'yla meskenini kaybetti (Yar. 3:23-24). Tanrı evinde kendi halkıyla yaşasın diye göğü ve yeri birleştirme tasarısını Yakup'a açıkladı (Çık. 29:46). Buluşma Çadırı'nda bu tasarı önemli bir şekilde ilerledi. Buluşma Çadırı'nın tasarımı ve kâhinlerin atanması Mesih'in nasıl kendi halkı için kutsal yere giriş yolunu açacağı (İbr. 10:19-22) ve onları göksel bir Aden'e getireceği hakkında çok şey açıklamaktadır (Vah. 22:2).

Beşinci olarak, Tanrı kurtuluşu ve yargıyı bir insan aracıyla işledi. Musa sadece Tanrı'nın eylemlerini kaydeden biri değildi, Tanrı'nın bu kitapta yaptığı her şeyin merkezindeydi. Sınırlı bir anlamda, "aracı" kelimesini Musa için kullanabiliriz (Gal. 3:19) çünkü kendisi Mesih'in bir tipidir.*

Musa en başta Tanrı'nın gerçeğinin *peygamber* olarak bir aracısıdır. Rab'bin Musa'yı alevli çalıdan çağırmasından, kitabın son iki bölümü boyunca çınlayan "RAB'bin Musa'ya buyurduğu gibi" ifadesine kadar Mısır'dan Çıkış, Rab'bin Musa'ya konuştuğunu onlarca kez belirtir. Tanrı kendi sözlerini peygamberin ağzına koydu; o da sadece Tanrı'nın ona vermiş olduğu şeyleri söyledi (4:12, 15-16; 6:29; 7:1-2; Yer. 1:9; 2.Pe. 1:20-21). Ancak Musa da hizmet ettiği kişiler gibi bir insandı ve bir insan peygamber bir merhamet armağanıydı çünkü insanlar Tanrı'nın kendilerine doğrudan konuşması durumunda öleceklerinden korkuyorlardı (Çık. 20:18-19). Musa şaşırtıcı bir şekilde Tanrı'ya yüz yüze erişime sahipti (24:15-18; 33:9-11). Musa'nın sıra dışı hizmeti o yüce Peygamber'in (Yas. 18:18; 34:10; Elç. 3:22; 7:37), Baba'nın bağrında bulunan ve O'nu tek tanıtan Oğul'un ön gölgesi oldu (Mat. 11:27; Yu. 1:18).

Musa hizmetinde ayrıca Tanrı'nın gücünün *kral* olarak bir aracısıdır. Rab, onun aracılığıyla mucizeler yaptı (9:8-10) ve İsrail'i Mısır'dan çıkarmak üzere onunla birlikteydi (3:10-12). Musa'nın (ve Harun'un) elindeki "Tanrı değneği" (4:20), belki sadece bir çoban çomağı olsa da Tanrı'nın, Firavun'un egemenliğine meydan okuduğu bir kral asası oldu (4:2, 4, 17; 7:9-10, 12). Bu araçla Rab, Mısır'a yargısını gönderdi (7:15, 17, 19-20; 8:5, 16-17; 9:23; 10:13) ve İsrail'e kurtuluş ve yaşam verdi (14:16; 17:5, 9). Musa, İsrail'in büyük bir amirler idaresinin başı oldu (18:18-27). Sonrasında, altın buzağı felaketinden sonra, Musa halkı zor kullanarak terbiye etti (32:19-29). Böylece kilisesini savunan, yöneten ve terbiye eden Tanrı Oğlu'nun bir tipiydi (Vah. 3:7-8, 19).

Son olarak, Mısır'dan Çıkış, Tanrı'nın merhametinin *kâhin* olarak bir aracısını gösterir. Mesih'in kâhinlik görevi Harun'un ve oğullarının hizmet göreviyle önceden ima edildi (İbr. 5:1-6). Musa bu düzende bir kâhinlik görevi taşımadı ancak kâhinlik görevine ortak oldu (Mez. 99:6) ve bazı yönlerden bu görevin ayrıcalıklarının üzerine çıktı. Harun, Tanrı'ya ait kutsal şeylere yalnızca kendisi kutsal kılınmışken ve kutsal giysiler içindeyken dokunabiliyordu (Çık. 28-29) ancak Musa önce kâhinleri ve sonrasında kutsal yerleri kutsal kılan kişiydi (Lev. 8-9). Onun Buluşma Çadırı'nı açması Rab'bin kendi halkıyla yaşaması için dışsal bir yol açtı ve bu ancak Oğul'un kendisiyle bir olmuş olanlarla birlikte yaşayan çadır hâline gelmesiyle kaldırıldı (Yu. 1:14; 1.Ko. 3:16). Musa'nın görevinin kâhinlik yönü ayrıca onun Rab

---

* *Çevirmen Notu:* Teolojide tip veya tipoloji, İsa'nın ve Müjde'nin gölgesi olan Eski Antlaşma kurallarını, olaylarını veya kişilerini kasteden bir tabirdir.

ile aracılık edişinde de görünür. Musa'nın duaları bariz bazı belaları durdurdu (Çık. 8:8-14, 28-31; 9:27-33; 10:16-19), halkın yerine kendisinin ölümünü teklif ederek İsrail'i Tanrı'nın gazabından kurtardı ve Tanrı'nın sevgisinin muazzam bir gösterimini sağladı (32-34. bölümler).

Ancak Musa kusurlu bir aracıydı ve kurtaran lütfun bir aracısı değildi. Bu kitapta, kendi imansızlığını ve Tanrı'nın öfkesini kışkırtışını kaydeder (4:13-14, 24-25). Kendisinin "sünnetsiz dudakları" kendi hizmetinin bir kısmını Harun'a devretmesiyle sonuçlandı (6:12-13). İdare sorumluluğu onu yıprattı; hiçbir sıradan adam halka tek başına önderlik etmenin yükünü kaldıramazdı (18:18). Musa taştan tabletlere yazılı yasayı verdi ancak onu yüreklere yazamazdı. Rab onun halk yerine ölme teklifini kabul etmedi (32:32-33) ve onun aracılığıyla tesis edilen kâhinlik sistemi günahlı adamlardan ve yalnız hayvan kurbanlarından oluşuyordu. Günün sonunda, Musa sadece gelecek Olan'ın, Tanrı'yla insan arasındaki tek Aracı'nın sadece bir gölgesiydi (1.Ti. 2:5).

Tanrı, Mısır'dan Çıkış'ı zengin bir kitap olarak ancak yine de iki açıdan tamamlanmamış bir kitap olarak tasarladı. İlk olarak, kitap İsrail'e kutsal bir Tanrı'yla nasıl yaşayacaklarını öğreten gerekli tören yasalarının tam bir gösterimi olmadan biter ve böylelikle bizi doğrudan Levililer'e yönlendirir. İkinci ve daha da önemli olarak, Mısır'dan Çıkış yarımdır çünkü fiziksel kurtuluşu anlatır ancak ruhsal tutsaklığı açığa çıkarır ve böylelikle Mesih'e olan ihtiyaca işaret eder. Tüm yüceliğine rağmen, eski antlaşma, kanatlarından şifa doğacak doğruluk Güneşi'nin doğuşunu bekleyen bir ay ışığıydı sadece (4:2).

GENEL HATLAR:

I. Rab, İsrail'i Mısır'dan Kurtarıyor (1:1-18:27)

A. Kurtarıcının Çağrılışı (1:1-7:7)

1. İsrail'in ve Musa'nın Elemleri (1:1-2:25)
2. Rab'bin Kendisini Musa'ya Açıklayışı (3:1-4:31)
3. Firavun'un Direnişi ve Rab'bin Vaadi (5:1-7:7)

B. Rab, Mısır'ın Tanrılarına Karşı (7:8-15:21)

1. Yılanlarla Yüzleşme (7:8-13)
2. 1 ila 3. Belalar: Rab Gibisi Yok (7:14-8:19)
3. 4 ila 6. Belalar: Rab Kendi Halkını Ayırıyor (8:20-9:12)
4. 7 ila 9. Belalar: Rab'den Gelen Yıkım (9:13-10:29)
5. 10. Bela: Fısıh ve Mısır'dan Çıkış (11:1-13:22)
6. Tanrı'nın Yüceliği İçin Kurtuluş (14:1-15:21)

C. İsrail Çölde Tanrı'yla Birlikte (15:22-18:27)

1. Sınanmalar ve İman Krizleri (15:22-17:16)
2. Yitro'nun İbadeti ve Bilgeliği (18:1–27)

II. Rab, İsrail'i Halkı Olarak Alıyor (19:1-40:38)

A. Tanrı'nın Lütufkâr Yasa Antlaşması (19:1-24:18)

1. Rab'bin Korkunç Haşmeti (19:1-25)
2. On Buyruk (20:1-21)
3. Antlaşma Kitabı (20:22-23:33)
4. Antlaşmanın Onaylanması (24:1-18)

B. Tanrı'nın Buluşma Çadırı'ndaki Kutsal Varlığı (25:1-40:38)

1. Buluşma Çadırı'nın Tasarımı (25:1—31:18)
2. Tanrı'nın Putperestlerle Bulunma Sorunu (32:1-34:35)
3. Buluşma Çadırı'nın İnşası ve Doldurulması (35:1-40:38)

[Yasa ve törenler Levililer'de devam eder.]

1. BÖLÜM

1. Tanrı kendi halkını çoğaltacak (Mat. 16:18) ve bunu bazen zulüm aracılığıyla yapacaktır. Örneğin, Yeruşalim'deki kilisenin karşılaştığı zulüm aslında Müjde'yi yaydı; öyle ki, "Tanrı'nın sözü büyüdü ve çoğaldı" (Elç. 8:1-4; 12:1, 24 – Kitab-ı Mukaddes Çevirisi). Eğer zulümle karşılaşırsanız, korkmayıp diğer imanlılarla birlikte ayakta dimdik duracak cesareti nasıl bulabilirsiniz (Flp. 1:27-29)?

2. Zorbalar ve zalimler bizim günah işlememizi talep ettiklerinde, insanlardan çok Tanrı'dan korkmalıyız (Mat. 10:28). Tanrı kendisinden korkanları ödüllendirir (Mez. 33:18; 34:9-10). Sivil idareye itaatsizlik, Tanrı'ya itaat için gerekli olduğunda, meşrudur (Elç. 4:19; 5:29) ancak tehlikeden ötürü Tanrı'nın yasalarını çiğnemek (yalan söylemek gibi) asla doğru değildir.

2. BÖLÜM

1. Musa'nın ebeveynleri baskıcı bir ölüm kültüründe doğru olanı yapmanın örneklerini sunmaktadırlar. Yaşam anlamsız görünse dahi, Tanrı'nın ilahi takdirine güvenmek zorundayız. Tanrı'nın kendi halkını kurtarmak için bu kötü dünyanın üstesinden gelmekte olduğuna iman ederek, iyi olanı yapmada sebat edelim. O, bizim ıstırabımıza karşı soğuk değildir, tüm acılarımıza sıcak şefkat duyar.

2. Tanrı'nın hizmetkârı reddedilmeye uğramak zorundadır. Mesih kendi halkına geldi ama onlar O'nu kabul etmediler. Biz de yeniden doğuş olmaksızın O'nu kabul etmezdik (Yu. 1:11-13). Lütuf sayesinde, gündelik yaşamınızda yeniden doğuşun meyvelerini sergiliyor musunuz? Reddedilmiş ve çarmıha gerilmiş Kurtarıcı'yı izlerken, nasıl siz de reddedilmeye uğrayabilirsiniz?

3. BÖLÜM

1. Tanrı'nın adı, yani YHVH ya da "RAB," O'nun sonsuz varlığını, mutlak bağımsızlığını ve her türlü ihtiyaçtan ve sınırlılıktan özgürlüğünü açıklar (Yşa. 41:4; 43:10-13; 44:6-8; 48:12–13; Yu. 8:58; Vah. 1:8). O'nun varlığı, iradesi ve işleri tümüyle kendisindendir. O, bizden hiçbir şey ödünç almaz ve yardımımıza muhtaç değildir (Elç. 17:24-25). Ancak O'nun tarafından sevilebiliriz çünkü O, Rabbimiz İsa Mesih'in Tanrısı ve Babası, seçen antlaşma sevgisinin Tanrısı'dır. Tanrı rabliğiyle ve sevgisiyle tanınmayı ve ibadet edilmeyi arzu eder (Mez. 136:1-3).

2. Tanrı antlaşma şefkatiyle (Ef. 2:4), seçtiği kişileri karanlığın zorba hükümranlığından kurtarıp onları kutsama krallığına, yani sevgili Oğlu'nun krallığına aktarmak üzere gelir (Kol. 1:13). O insanları istedikleri gibi yaşasınlar diye değil, O'na kutsallıkla kulluk ve ibadet etsinler diye kurtarır (Ef. 1:4, 6, 12, 14; Kol. 3:12).

Günahtan kurtuluş ve perişanlık, Hristiyanları Tanrı'ya kulluk ve ibadet etmeleri için nasıl motive eder?

4. BÖLÜM

1. Tanrı'nın here şeye yeterliliğine güvenin. O, doğal dünya üzerinde Rab'dir ve tüm insan yeterliliği ve yetersizliği üzerinde Rab'dir. Zayıflıklarımızın asla itaat için bir mazeret hâline gelmesine izin vermemeliyiz. Tanrı'nın Sözü sizi harekete geçmeye çağırdığında, Tanrı'nın sizinle birlikte olacağına güvenin.

2. Tanrı'nın halkına önderlik edecek olanlar kendi evlerinde sadık olmak zorundalardır. Musa'nın kendi oğlunu sünnet etmemesi neredeyse kendi yaşamına mal oluyordu. Davut, evinde temiz bir yaşam sürmeye kararlıydı (Mez. 101:2) ancak zinası ailesini parçaladı. Önderlerin evliliklerinde ve ebeveynliklerinde sadık olmayı ihmal etmeleri niçin tehlikelidir?

5. BÖLÜM

1. İsrail'in Mısır'dan kurtuluşu günahtan kurtuluşun bir tipiydi. Tutsaklıktan kurtuluş Müjdesi bir günahkâra ulaştığında, günahkâr kişi ruhsal tutsaklığının kötülüğünü, Söz'ün vaazı altına girmeden öncekinden daha fazla deneyimleyebilir. Neden? Kişiyi, kurtuluş geldiği zaman Tanrı'yı yüceltmeye hazırlamak için çünkü kişi artık kendisini sadece ilahi bir Kurtarıcı'nın kurtarabileceğini bilir. Siz günahınızın kötülüğünü nasıl deneyimlediniz?

2. Tanrı'nın kulları, itaatin kendilerine rahat bir yaşam ve kolay başarı getireceğini asla varsaymamalıdırlar. Karanlığın krallığı, en çok Söz dünyayı istila edince hiddetlenir. Tanrı'nın kulları düşmanın ve bazen de görünen kilisenin sert muhalefetiyle karşılaşırlar; hatta kendi yüreklerini dahi Tanrı'ya karşı ayaklanırken bulabilirler. Ancak Mesih, kilisesini inşa eder ve Şeytan'ın hiddeti bile O'nun övülmesiyle sonuçlanır.

6. BÖLÜM

1. Rab antlaşma halkıyla bir ilişki oluşturmak için kendisini tutsaklıktan kurtuluş aracılığıyla açıkladı. Böylece Mısır'dan Çıkış, Mesih'in işinin bir ön gölgesidir. Rab İsa kendisini tanıyan, kendisine gayretle kulluk eden ve kendisinin yüceliğinin gelişine umut bağlayan bir halk kurtarmak üzere kendisini feda etti (Tit. 2:13-14). O'nun kurtarışı günahkârları yaşayan Tanrı'nın çocukları olarak bir ilişkiye kavuşturur (Gal. 4:4-7). Bu Rab'bi tanıyor musunuz? O, sizin antlaşma Tanrınız mı ve O'nun antlaşma halkından birisi olarak O'nunla bir ilişki içerisinde misiniz?

2. Kurtuluş, Tanrı'nın sözlerini konuşacak sadık bir peygamber, kurban sunacak ve aracılık edecek doğru bir kâhin ve tutsakları oradan çıkaracak güçlü bir kral gerektirir. Musa, Harun ve aileleri Tanrı halkını gerçekten kurtarmak için yetersizlerdi. Sıradan adamlar Tanrı'nın bereketlerinin araçları olsalar da lütuf antlaşmasının tek Aracısı –tek yeterli Peygamber, Kâhin ve Kral– Mesih'tir. Kurtuluş için O'na güvenin ve yalnızca ve yalnızca O'na güvenin.

7. BÖLÜM

1. Rab yalnızca Tanrı'dır. Maddi mallar ve mülkler bereket olabilir ancak insanlar bunları ilahlaştırırlar. Seküler bir kültürde dahi insanlar para karşılığı ve paranın satın alabileceği zevklere taparlar. Dünyayı işleyip yönlendirmeleri ve kendilerine mutluluk vermeleri için uzmanlara bel bağlarlar. Ancak Rab yalnızca kendisinin her şeye egemen olduğunu göstermek için bu putlara savaş açar. O'nun savaşı Mesih'in gelişiyle doruğa ulaşacaktır. Çok geç olmadan, yaşayan Tanrı'ya kulluk etmek ve umudumuzu O'nun tek Kurtarıcı olan Oğlu'na bağlamak üzere putlardan yüz çevirelim. Hangi putlar sizi ayartıyor? O putlardan yüz çevirip Rab'be dönmek ne anlama gelir?

8. BÖLÜM

1. Mesih, Şeytan'ın gücüne karşı çıktığında, galibiyet kesindir. Bazen Tanrı'nın halkı büyük adaletsizliğe uğrar; bazen putperestlik tuzağına düşer. Ancak Mesih galip gelecek ve O'nun seçilmişlerinin ve çağrılmışlarının kilisesi ayakta kalacaktır (Vah. 17:14). Rab gibi hiç kimse yoktur. Bu, imanlıları acılarında ve ayartılmalarında nasıl cesaretlendirebilir?

2. Yeryüzünün en karanlık yerlerinde, Mesih hâlâ düşmanlarını yargılamaya ve halkını kurtarmaya kadirdir. Bu nedenle, Şeytan'ın tahtının gölgesinde olsak bile, Rab'be sıkıca tutunalım, imanı inkâr etmeyelim ve ölüm pahasına da olsa tanıklıkta bulunalım (Vah. 2:13). Mesih düşmanlarımızı yok edecektir ve O'nun kurtarışı bizi kendisinin gazabından esirgeyecektir.

9. BÖLÜM

1. Tanrı kendi düşmanlarını ıstırapla, günaha iknayla ve gazabının dehşetiyle cezalandırır. Tüm bunlar yargı gününde kötülerin üzerine gelecektir (Vah. 6:12-17; 20:11-15). Bugün bile Rab kötüleri bu yargılarla ziyaret edebilir. Ancak günaha ikna olma ve sözlü itiraflar tövbe değildir; bazen bunlara yürek katılığı eşlik eder. Bunlara bel bağlamayın; günahtan gerçekten yüz çevirip Tanrı'ya dönene dek kuvvetli

duayla Rab'bin ardından gayretle koşun. Sadece günaha ikna olmayla yaşam için tövbe arasındaki fark nedir?

2. Firavun'un katılaştırılması bize hatırlatıyor ki, Rab günahkârları istediği şekilde kurtarmakta ya da katılaştırmakta özgürdür çünkü hepimizi O yarattı ve kendisini ister gazapla ister merhametle yüceltmeye hakkı vardır (Rom. 9:16-23). Bu nedenle, Rab'den korkalım ve kötüler ne kadar inatçı ve kibirli olurlarsa olsunlar, onların önünde titremeyelim. Tanrı onlar aracılığıyla öyle ya da böyle yücelik alacaktır.

10. BÖLÜM

1. Ulusumuzun tüm kaynaklarının Rabbi olan Tanrı'nın önünde eğilelim. O, istediği gibi yiyecek veya kıtlık verir. Rab ülkemizin sanayilerini ve işletmelerini ne zaman isterse kapatabilir. Tanrı'dan yüz çevirip kendimize ya da sahip olduğumuz şeylere güvenmek budalalığın zirvesidir. Tanrı bizi bir anda çaresiz hâle getirebilir.

2. Kutsal Kitap hem Tanrı'nın her şey üzerindeki mutlak egemenliğini hem de insanın kendi istemli seçimlerindeki gerçek sorumluluğunu öğretmektedir. Eğer egemenliği kabul eder ancak sorumluluğu reddedersek, kaderciliğe, mistisizme (gizemciliğe) ve günaha düşeriz. Eğer sorumluluğu kabul eder ancak egemenliği reddedersek, yasacılığa, kendi kendimize bel bağlama tuzağına düşer ve gurura kapılırız. Bunların nasıl birleştiğini anlamıyor olsak bile, ikisine de inanmak zorundayız. Nasıl bunların ikisi de Tanrı'yı yüceltiyor?

11. BÖLÜM

1. Rab'bin sözü doğru çıkar. Tanrı ne olacağını Musa'ya önceden söyledi (3:19-22; 4:21-23; 11:1) ve öyle de oldu. Tanrı'nın bu belalarda ve Firavun'un yanıtlarında bize ilettiği mesajı şudur: "Ben Rab'bim." Dolayısıyla, her diz çöksün ve her dil O'nun Rab olduğunu ikrar etsin. Tanrı'dan gelen tek bir söz, insanlığın tüm bilgeliğini geride bırakır.

2. Yeryüzünde hiçbir şey bizim için çocuklarımızdan daha değerli değildir. Ancak burada bile Rab hüküm sürmektedir. Eyüp çocuklarının öldüğünü duyduğunda, şöyle dedi: "RAB verdi, RAB aldı; RAB'bin adına övgüler olsun" (Eyü. 1:21). Bu teslimiyeti öğrenmek için lütuf dileyelim; öyle ki, eğer bir çocuk kaybedersek, Davut gibi Tanrı'ya ibadet edebilelim (2.Sa. 12:20).

12. BÖLÜM

1. Mesih'in çarmıhtaki kurtarış işi aynı zamanda Tanrı'nın yüceliği için Şeytan'a ve bu dünyaya karşı bir yargı işiydi (Yu. 12:27-33; Kol. 2:15; İbr. 2:14). Mesih, tüm

uluslardan Tanrı'ya insanlar satın alan Kuzu'dur; onları kendi kanıyla Tanrı'nın gazabından esirgemiş (Yu. 1:29; Ef. 1:7; Vah. 5:9) ve günahtan özgür kılmıştır (1.Pe. 1.18-19). Nihayetinde kendi halkını, bu dünyaya yargısını dökerek kurtaracaktır (2.Se. 1:8; Vah. 19:1-3).

2. Mesih'in kurbanını toplu ibadetimizde Müjde'yi vaaz ederek, Rab'bin Sofrası'nı kutlayarak ve çocuklarımıza soru-cevap yoluyla Hristiyanlığı öğreterek hatırlamak zorundayız. Her neslin kendi çocuklarını Tanrı'nın kurtaran yollarının bilgisinde eğitmesi niçin çok önemlidir?

13. BÖLÜM

1. Mesih bizi kendi kanıyla satın aldıysa, o hâlde artık kendimize değil, O'na aitizdir ve O'nun yüceliği için yaşamak zorundayızdır (1.Ko. 6:19-20). Kurtaran sevgi kişisel adanmışlığa ve kutsallığa, bizi kurtarmış Olan'a kendimizi gönüllü olarak vermemize yol açar (Rom. 12:1; Tit. 2:14). Hristiyanlar, şu söylemle yaşayalım: "O benim için öldü; ben O'nun için yaşayacağım."

2. Rab kendi halkıyla birliktedir. Görkem bulutu Tanrı'nın varlığının ve iradesinin tüm halka açık bir gösterimiydi (vahyiydi). Benzer şekilde Kutsal Yazılar da kiliseye verilen açık bir gösterimdir; orada imanlılar olarak Mesih'in görkemini görürüz (2.Ko. 4:6). Mesih, imanlıları Tanrı'nın onlarla birlikte olduğundan emin kılar, onları yönlendirir ve onları kendi yüceliği karşısında huşuyla doldurur. Hristiyanlar Söz aracılığıyla nasıl Mesih'i daha derinden deneyimleyebilirler?

14. BÖLÜM

1. Tanrı'nın yolları saçma görünebilir ancak Rab onları bizim zayıflığımızda kendisi yücelsin diye tasarlamaktadır. Tanrı bizi umutsuz ruhsal ölüm durumlarının içerisinde bulur ki bizi yalnızca lütuf sayesinde yalnızca O'nun yüceliği için yaşama diriltsin (Ef. 2:1-10). Hristiyanlar bunu günahla, Şeytan'la ve dünyaya savaşırken deneyimlerler. Her şey bizi yarı yolda bıraktığında, Yaratıcı'yı ve Kurtarıcı'yı bekleyerek, yola devam etmek zorundayız (2.Ta. 20:1-30; Mez. 27:14; 130:5; Yşa. 30:15). Hangi ruhsal mücadele veya krizle yüzleşmektesiniz?

2. Denizi geçmek İsrail için Firavun'a olan geçmiş bağlılıklarından kopmalarının bir işareti oldu; tıpkı vaftizin günahın egemenliğinden kopmanın ve Tanrı için yaşamaya başlamanın bir işareti olması gibi (Rom. 6:3-4, 11). Ancak korku ve iman, özellikle de dışsal işaretlere dayandıkları zaman, yüzeysel ve geçici olabilir (Yu. 2:23-3:3, 1.Ko. 10:1-11). Dışsal işaretlere ve mühürlere bel bağlamayın; umudunuzu Mesih'e ve O'nunla olan diri birliğinize bağlayın.

15. BÖLÜM

1. Rab'be ezgiler söyleyin! O, halkının gücü ve kurtuluşudur; bizim de ezgimiz olması gerekir. Bugünkü ibadetlerin büyük bir kısmı duyguların etrafında dönmektedir ancak Kutsal Kitap'a dayalı ibadet Tanrı'nın kim olduğu ve halkı için ne yapmakta olduğu etrafında döner. Musa'nın ezgisi Hristiyanlara Tanrı'yı Mesih'teki işleri için övmeyi öğretir çünkü bu işler O'nun yüceliğini göstermektedir.

2. Rab'bin Günü'ndeki ibadetimizden haftanın acılı denenmelerine geçerken, homurdanma hatasına düşmemek için dikkatli olmalıyız. Tanrı'nın takdir ettiği zorlu durumlar bizim itaatimizi sınayıp ortaya koyar ve bizi tatlı lütfu için günbegün Aracı'ya güvenmeye iter. Siz nasıl sınanıyorsunuz? Nasıl Tanrı'yı onurlandıran bir şekilde karşılık verebilirsiniz?

16. BÖLÜM

1. Rab mucizeler yapabilir. Manı, böceklerle ya da ağaçlarla ilişkilendiren doğalcı açıklamalar, onun nasıl çiyle birlikte geldiğini, güneşte eridiğini, hızlıca bozulduğunu ve kırk yıl boyunca aç bir halkı doyurduğunu açıklayamamaktadır. Tanrı bize O'nun gücüne bel bağlamayı öğretiyor. Böylesi imanı kutsal Şabat dinlenmesini yerine getirerek ve sahip olduklarımızı paylaşarak icraata dökeriz (18. ayet; 2.Ko. 8:13-15). Şu anda Tanrı'nın sağlayışına nasıl güvenmeniz gerekiyor?

2. Mesih gerçek man (Yu. 6:32, 35), halkının ruhsal yaşamlarının gündelik ekmeğidir. O'na imanla, Kutsal Ruh'un ruhsal kutsamalarında göksel mirasımızın bir ön tadımına varırız (Ef. 1:13-14; Rom. 8:23). Ruhlarımızın günlük beslenmesi, aç bir ağzın yiyeceği alması gibi, Mesih'teki vaatler üzerinde derin derin düşünmeyle ve O'na imanla olur.

17. BÖLÜM

1. Rab'bin yargısı Musa'nın değneği aracılığıyla geldiğinde, günahkârlara yaşam vermek üzere su kaynakları fışkırdı. Tanrı'nın gazabı çarmıh aracılığıyla Mesih'in üzerine geldiğindeyse, günahkârlara yaşam vermek üzere gökten Kutsal Ruh'un kaynakları döküldü (Yu. 7:37-39; Gal. 3:13-14). Tanrı'nın lütfuna hayranlık duyalım ve O'nun kanıyla satın aldığı yaşam ırmaklarından doyasıya içelim. Ruh'un insanlara yaşam vermesi için, yargının neden Mesih'in üzerine gelmesi gerekiyordu?

2. Şeytan'da zalim ve güçlü bir düşmanla karşılaşmaktayız ancak Aracımız gökten ellerini kaldırırken, Şeytan'ı alt edebiliriz. Kendi gücünüze güvenmeyin, yoksa Şeytan üstün gelecektir. Golgota Tepesi'nde ellerini kaldırıp iki yana açmış ve şu an dahi Tanrı'nın sağında bizim için aracılık etmekte olan Mesih'e bakmak bizim kötülüğü yenmemize nasıl yardımcı olabilir?

18. BÖLÜM

1. Tanrı'nın kurtaran işi tüm uluslar arasında O'nun yüceliği içindir. O, herkes tarafından övülmelidir; tüm yeryüzünün sevinci olmalıdır. Bu nedenle tüm uluslar arasında O'nun yüceliğini ve tüm halklara O'nun Mesih'teki yüce işlerinin Müjdesi'ni ilan etmek zorundayız. Siz kilisenizin tüm uluslardan öğrenciler yetiştirmesine yardımcı olmak için kabiliyetlerinizi ve kaynaklarınızı nasıl kullanacaksınız?

2. Önderlerin yardıma ihtiyaçları vardır, yoksa tükenirler. Bu sebeple, Tanrı kendi kiliselerine Söz hizmeti ve fiziksel ihtiyaçlar hizmeti için ihtiyarlar ve diyakonlar verir (Elç. 6:1-7). Pavlus her kilisede birden fazla ihtiyar atadı (Elç. 14:23). Her Hristiyan, Mesih'in bedeninde bir üye olarak elinden geldiği kadarıyla hizmet etmelidir. Kilisede herkese ihtiyaç vardır (1.Ko. 12:21).

19. BÖLÜM

1. Tanrı'nın kendi haşmeti ve kutsallığı yönünden düşmüş insanlıkla arasında sonsuz mesafe vardır. Lakayıt ibadetin ve saygısız duaların çok olduğu bu günlerde, Tanrı'nın kutsal Kral olduğunu asla unutmayalım. O'na yalnızca Mesih'in kanı ve doğruluğu aracılığıyla yaklaşabiliriz. Tanrı'ya olan ibadetimiz, O'nun kutsallığına ve haşmetine olan saygımızı nasıl göstermelidir?

2. "Yeryüzünün tümü benimdir" diyebilen Rab'bin, kendi hazinesi olarak küçük, tutsak bir halkı almış olması şaşılası bir lütuftur. İsrail, yasaya itaatsizlik ederek eski antlaşmayı çiğnedi ancak Rab yeni antlaşmada kendisinin daha büyük tasarılarını gerçekleştirdi. Bu yeni antlaşma hem Yahudiler hem de Yahudi olmayanlar için itaat üreten içsel lütfu vaat etmektedir (Yer. 31:31-34). Yahudilerden ve Yahudi olmayanlardan gelen kilise Mesih'in kanı sayesinde artık Tanrı'nın "özel" hazinesi, kâhinler krallığı ve kutsal bir ulus olarak adlandırılmaktadır (Tit. 2:14 – Bünyamin Candemir Çevirisi; 1.Pe. 2:4-5, 9; Vah. 1:5-6; 5:9-10).

20. BÖLÜM

1. On Buyruk'un sekizi, "Yapmayacaksın" şeklinde olumsuzdur ve Tanrı'nın bu yasayı günahkâr insanı günaha ikna etmesi için verdiğine işaret eder (Rom. 3:20; 1.Ti. 1:8-11). Bu ikna acılıdır ve günahkârlar Tanrı ışığının gerçeğinden nefret ederler (Yu. 3:19-20) ancak günaha ikna Kutsal Ruh'un bir armağanıdır ve bu sayede yasa, günahkârları Mesih'e götürür (Gal. 3:22, 24). Tanrı Sözü size suçlu hissettirdiğinde nasıl karşılık veriyorsunuz? Nasıl karşılık vermelisiniz?

2. Kilisenin Tanrı'nın değerli mülkü olarak konumu kilisenin yasaya itaatine bağlı değil, Mesih'in ölümüne bağlıdır (Tit. 2:14). Şu önemlidir ki, Tanrı yasayı Mısır'dan Çıkış'tan önce değil, sonra vermiştir. Yasa, kurtarılmış halkın Tanrı'nın

önünde nasıl yaşaması gerektiğini tanımlayarak, lütuftan sonra gelmiştir. Yalnızca Mesih'e imanla Tanrı halkının bir parçası olursunuz. Ancak Tanrı'nın Sözü'ne itaat, antlaşma ilişkisinin hâlâ hayati bir parçasıdır (Yu. 14:23; 15:5) çünkü yasa imanlıların şükranla karşılık verdikleri bir yaşam kuralı olarak devam etmektedir (Yer. 31:33; 32:40; Hez. 36:27). Dolayısıyla kutsallığın ardından koşun ancak Tanrı'nın antlaşmasını asla kendi gücünüzle tutmaya çalışmayın. Mesih'in işine bel bağlayın ve Tanrı'nın gücü sizin kutsallıkla yaşamanıza olanak tanıyacaktır.

21. BÖLÜM

1. Eski antlaşmanın hukuki yasaları bizim için bugün bağlayıcı olmasa da birçok ahlak ilkesi içerirler. Örneğin, cezalar işlenen suça uygun olmalıdır; cinayet işlemek birini kazayla öldürmekle aynı şey değildir. Bu bölümdeki bir diğer ilkeyse kadınlar, hizmetçiler ve doğmamış çocuklar da dahil olmak üzere tüm insanların maldan ibaret değil, değerli bireyler olduğudur ve zarardan ve de ölümden korunmaları gerekir.

2. Tanrı'nın yasası insanları yalnızca eylemlerinden değil, aynı zamanda ister bir öküz ister bir çukur ya da çağdaş bir eşdeğeri olsun, mallarının verdiği zarardan da sorumlu tutuyordu. Siz başkalarına zarar getirebilecek nelere sahipsiniz? Hangi makul güvenlik önlemlerini aldınız?

22. BÖLÜM

1. Tanrı'nın yasası ilişkilerde ve toplumda adalet talep eder. Hırsızlık sadece bir suç olmakla kalmaz ancak Tanrı çalınan veya yok edilen malların zararının karşılanmasını talep eder. Rab özellikle de zayıflara karşı yapılan adaletsizliklere öfkelenir. İnsanların adalet sistemleri başarısız olabilir ancak Tanrı'nın gazabı kaçınılmaz surette tövbe etmeyen günahkârı bulacaktır. Tanrı korkusuyla, başkalarından çalmadığınızı, mallarına zarar vermediğinizi ya da zayıfları ezmediğinizi dürüst bir şekilde söyleyebilir misiniz? Eğer birine karşı suç işlediyseniz, Tanrı'yla ve insanla durumu düzeltmek için ne yapmanız gerekiyor?

2. Büyücüler için idam cezası gibi katı surette hukuki olan kurallar Mesih'te yürürlükten kaldırılmıştır. Mesih göksel bir tahta yükselerek ve Tanrı'nın krallığını Söz ve Ruh aracılığıyla getirerek (Yu. 18:33-37; Elç. 2:33-36), İsrail'in yeryüzündeki teokrasisini sonlandırdı. Ancak bu hukuki kurallar ileriye dönük olarak O'nun krallığının yücelik içindeki gelişine işaret etmektedir (Rom. 6:23). Mesih dünyayı yargılamak üzere geri döndüğünde, büyücüler de dahil olmak üzere kötüleri cehenneme atılacaktır (Vah. 21:8).

23. BÖLÜM

1. Günahlı insanlar kendilerinden taraf olanları desteklerler ancak – bir kişi zengin ya da fakir olsun, çoğunluktan ya da azınlıktan olsun – Rab gerçekten ve adaletten hoşlanır. Gerçeği ve adaleti savunmak yerine çoğunluktan ya da kendi grubunuzdan yana olmak niçin çok kolaydır?

2. Tanrı kendi Oğlu'nu, antlaşma Habercisi'ni (Meleği'ni) gönderdi (Mal. 3:1). Halkının Kralı ve Komutanı (Yşu. 5:14) antlaşmasını yerine getirmeye ve düşmanlarını yok etmeye geldi (Yar. 12:3). Tanrı'nın huzurundaki melek olan İmmanuel'de insana yaklaşarak (Yşa. 63:9), Tanrı bizim O'na dikkatimizi verme, O'na itaat etme ve diğer tüm tanrıları reddetme yükümlülüğümüzü arttırır (Hâk. 2:1-2; İbr. 2:1-4). Adanmışlığımızı yalnızca Mesih'e yöneltmek zorundayız.

24. BÖLÜM

1. Eski antlaşma dışsal törenlerle ve hayvanların kanıyla geldi ki bunların hiçbiri kurtuluş getiremez (İbr. 10:1, 4). Bunlar Mesih'in antlaşma kanına işaret ediyordu (1.Ko. 11:25; İbr. 12:24; 13:20) çünkü vaat edilen miras yalnızca Aracı olan Mesih'in kurtaran ölümü vasıtasıyla geldi (İbr. 9:15-21). İsrail'in inanan kalıntısı, gelecek olan Kurtarıcı vaadine imanla tutundu (Yar. 3:15; 49:10). Biz de kendi kanıyla yeni antlaşmayı tesis etmiş olan Mesih'e imanla tutunmak zorundayız.

2. Antlaşma merhametleriyle bile Tanrı, Tanrı olarak kalmaya devam etmektedir ve O'na itaat etmek zorundayız. Bu, sözlü bir adanmışlıktan daha fazlasını gerektirir; İsrail de itaat sözü verdi ancak bunu icra edecek yürekten yoksundu. Mesih'in kanının suçluluğumuza işlenmesi ve Tanrı'ya itaat edebilmemiz için, Tanrı'nın Ruhu'nun yüreklerimizi imanla kutsal kılmasına ihtiyacımız var (1.Pe. 1:2). Kutsallık doğuran bu diri umuda sahip misiniz? Yoksa İsrail'in çoğu gibi misiniz? Onlarda laf çoktu ancak gerçeklik yoktu.

25. BÖLÜM

1. Antlaşma sandığı (10-22. ayetler) Tanrı'nın cennetteki ruhlar tarafından taşınan tahtını simgeliyordu (Mez. 18:10; 99:1, 5); cennetin Kralı'nın İsrail'le birlikte yaşadığının bir işaretiydi. Ancak Tanrı'nın kendisi için herhangi bir tasvir yoktu (20:4-6) çünkü O kutsaldır, tüm putlardan daha yücedir (15:11). Mesih kendi halkıyla yaşayan göksel Kral'dır (Mat. 28:18, 20). O ayrıca bizim Merhamet Oturağımız (Bağışlanma Kapağımız), imanlıların tüm günahlarının kefaretidir (Rom. 3:24-25).

2. Üzerinde ekmek sunulan masa (23-30. ayetler) Tanrı'nın halkıyla paydaşlığını ve onlardan hoşnutluğunu temsil ediyordu (Mez. 149:4; Yşa. 62:4-5). Tomurcuklanan

ağaç biçimindeki altın kandillik (31-39. ayetler) Kâhinimiz'in Kutsal Ruh aracılığıyla (Zek. 4:2, 6) kendi halkına verdiği ışığın ve yaşamın bir tipiydi (Say. 6:24-26; Mez. 36:9; Yu. 1:4; Vah. 1:13; 2:1). Tanrı halkı bugün Mesih'le paydaşlığı nasıl deneyimliyor?

26. BÖLÜM

1. Buluşma Çadırı'nda Tanrı'nın yüceliği hem mevcuttu hem de gizliydi. Dört katmandan oluşan on perde (1-14. ayetler) içerideki şeyleri iyi bir şekilde gizliyordu. Dışarıdan oldukça sıradan görünüyordu; içerideyse asil renkler ve parıltılı altın vardı. Yine de kutsal yerdeki kâhinlerin bile karşısında onları en kutsal yerden ayıran örtü vardı. Tanrı'nın kutsallığı O'nu günahkârlardan ayırır (Yşa. 59:2). Yalnızca Mesih, ölümü ve aracılığı sayesinde Tanrı'ya giden yolu açabilir (İbr. 9:6-8; 10:19-21). İlahi görkem bize alçakgönüllü, çarmıha gerilmiş bedende saklı olarak gelir (Yu. 1:14; 1.Ko. 1:23-24). O'nun kendi halkıyla görkemli varlığı yalnızca imanla görülür ve günahı nedeniyle alçakgönüllü ve ezik olanlar tarafından tadılır (Yşa. 66:2; Flp. 3:3, 8-10).

2. Buluşma Çadırı'nın içerisindeki altın bolluğu, ağaç biçimindeki kandillik (35. ayet) ve keruvlar (1, 31. ayetler) Aden bahçesine işaret eder (Yar. 2:9, 11-12; 3:24). Tanrı'nın kendi halkıyla varlığı tüm tatlı meyvesiyle cennete bir geri dönüştür (Vah. 2:7; 22:1-5). Tanrı kendi çocuklarına göksel cennetin ön tadımını şimdi dahi nasıl vermektedir?

27. BÖLÜM

1. Tanrı'ya yaklaşmanın tek yolu sunaktır. Orada kâhinler bir günah sunusunu öldürür ve kanını Buluşma Çadırı'na götürürlerdi. Rab İsa, kendisini ilk ve son olarak sundu ve sonrasında halkını temsil etmek üzere insan doğasını cennete götürdü (İbr. 9:11-14, 24, 28). Hristiyanlar böylelikle daha büyük bir sunağa sahiplerdir. Bu sunak fiziksel bir nesne değil, yüreklerimizi lütufla güçlendiren Mesih'in kendisidir (İbr. 13:9-10). Tüm günahlarımız ve tüm ihtiyaçlarımız için bu sunağı kullanmakta hızlı olabilmek için lütuf dileyelim.

2. Buluşma Çadırı'nın dışında olsa bile avlu yine de kutsal bir yerdi (Lev. 6:16, 26). İbadet edenler burada kurbanlarını kâhinlere getirir ve Tanrı'ya övgü ilahileri söylerlerdi (Mez. 96:8; 100:4; Yşa. 1:11-12). Rab'bin Günü'nde ibadet etmek üzere toplandığı zaman kilise ne kadar daha kutsal bir yerdir! Sahiden, Mesih'e iman aracılığıyla, en kutsal yere girer ve kutsalların ve meleklerin göksel topluluğuyla birlikte Tanrı'nın önünde ibadet ederiz (İbr. 10:19-22; 12:22-24). Buna inanmak kiliseye olan tutumumuzu nasıl dönüşüme uğratabilir?

28. BÖLÜM

1. Tanrı nezdindeki Başkâhinimiz ne görkemli ve güzeldir (İbr. 7:26)! O kutsaldır, suçsuzdur, lekesizdir, günahkârlardan ayrılmış ve göklerden daha yücelere çıkarılmıştır! Baba kesinlikle O'nun aracılığından hoşnuttur. Bu mükemmel Kâhin'e bel bağlıyor musunuz? O'nun daimî aracılıklarının değerine deneyimsel olarak aşina oldunuz mu (Rom. 8:34; İbr. 7:25)?

2. Baş Kâhinimiz'in Rab'bin önündeki varlığı, Tanrı'ya kendi antlaşmasını hatırlaması ve halkına onların günahlarına rağmen merhamet göstermesi için daimî bir ricadır (2:24; 6:5; 32:13; Lev. 26:44-45). Adları Mesih'in onların Kefili olarak sorumluluk aldığının bir işareti olarak O'nun omuzlarında (12. ayet) ve onları sevdiği için de O'nun yüreğinde yazılıdır (29. ayet). Mesih'in, Thomas Goodwin'in deyişiyle "güzel yüreği"nde kendi halkını taşıması ne anlama gelir?

29. BÖLÜM

1. Tanrı bizim gibi günahkârları nasıl kâhinler yapar? Kâhinler yıkanmak, giyinmek ve meshedilmek zorundalardır (4-7. ayetler). Bu üç fikir üç kurbanda görünmektedir. Günah sunusu boğası (10-14. ayetler) günahkârın suçunu ve cezasını alıyordu ki kişi affedilebilsin (Lev. 4). Yakmalık sunu koçu (15-18. ayetler), gazap yatıştırmasının yanında ayrıca Tanrı'ya tam adanmışlık sunuyordu ki Tanrı günahkârdan hoşnut olsun (Lev. 1). Kutsal kılma koçunun kanı (19-34. ayetler) iyileşen deri hastasının kutsal kılınmasında olduğu gibi, kulak memelerine ve el ve ayak baş parmaklarına sürülürdü (Lev. 14:7, 14, 25) ve eti de esenlik sunusunda olduğu gibi Tanrı'yla paydaşlığın bir işareti olarak yenirdi (Lev. 7:11, 15-21). Dolayısıyla, Tanrı günahkârları onların suçunu yıkayarak, onları kendilerine yüklenen doğrulukla giydirerek ve kendisiyle kutsal paydaşlık için meshederek kâhinler yapar. Hepsi kurban sayesinde olur.

2. Hristiyanlar nasıl kâhinler olarak eylem gösterirler? Mesih'e iman sayesinde (1.Pe. 2:4-6), Tanrı'ya ruhsal kurbanlar sunarlar; yani kendilerini, övgülerini ve şükranlarını, maddi armağanlarını ve aracılık dualarını sunarlar (Rom. 12:1; İbr. 13:15-16). Siz Tanrı'ya nasıl ruhsal kurbanlar sunabilirsiniz?

30. BÖLÜM

1. Altın buhur sunağında kokulu baharatların yakılması (1-10. ayetler) bir dua sembolüydü (Mez. 141:2; Lu. 1:10; Vah. 5:8; 8:3-4). Mesih'in kâhinlik aracılığı O'nun kurban kanına bağlıydı (10. ayet) ve O, günahkârları Tanrı'nın gazabından esirgemek üzere sabah ve akşam (7-8. ayetler) aracılık eder (Lev. 16:12-13; Say. 16:46-48;

Rom. 8:34). Mesih'in kâhinlik aracılığı bizi Tanrı'ya olan dualarımızda nasıl cesaretlendirebilir?

2. Buhur kokuları, Tanrı'nın hoş varlığının kendi halkıyla buluşmasının bir işaretiydi (25:22; 29:42-43; 30:6, 36). Bu kokuyu kutsal şeylerle kısıtlamak, insanın, Tanrı'nın varlığının tadını yalnızca bir aracı kişiyle ve O'nun tayin ettiği araçlarla çıkarabileceğini gösteriyordu. İman etmeyenler için Müjde, ilahi adaleti sergilemesiyle yalnızca ölüm kokusudur ancak imanlılar için İsa Mesih'teki yaşam kokusudur (2.Ko. 2:15-16).

31. BÖLÜM

1. Tanrı'nın Ruhu biz de dahil tüm dünyayı yaratmıştır (Yar. 1:2; Eyü. 33:4). Tüm yaşam (Mez. 104:30) ve tüm beceri ve bilgelik O'ndan gelir. O, size hangi kabiliyeti vermiştir? Bu armağanlar için minnettar mısınız ve onları Tanrı'nın yüceliği uğrunda kullanmak için O'nun yardımına bel bağlıyor musunuz?

2. Şabat bir antlaşma işaretiydi (13, 16. ayetler), tıpkı gökkuşağının Nuh için ve sünnetin de İbrahim için olduğu gibi (Yar. 9:12-13; 17:11). Ancak Şabat sadece İsrail'le yapılan eski antlaşmanın bir işareti değildi, Tanrı'nın yaratılış düzeninin bir işaretiydi (Çık. 20:11; 31:17). Bu nedenle, Hristiyanlar İsrail'in törensel ve hukuki sistemi altında olmasa da hâlâ Şabat'ı Tanrı'ya ibadet etmek için ayrılmış özel bir gün olarak tutmakla yükümlülerdir. "Şabat" kelimesinin "yedinci" anlamına değil, "dinlenme" ya da "durma" anlamına geldiğini hatırlamak önemlidir. Bu, diğer tüm günlerden farklı olması gereken bir gündür; dolayısıyla, meşru bir şekilde haftanın ilk gününü tayin eder. Şabat'ı tutmak nasıl Mesih'le olan bir antlaşma ilişkisinin bir işareti ve göksel cennette Mesih'le birlikte dinlenmenin bir ön tadımıdır?

32. BÖLÜM

1. İsrail'in putperestliği insan yüreğinin bozulmuşluğunu göstermektedir. Tanrı'nın peygamberine, mucizelerine ve yasalarına sahiplerdi; Sina Dağı'nın eteğinde durup Tanrı'nın görkeminin üzerlerine parladığını görmüşlerdi. Ancak çok geçmeden putlara yöneldiler. Günahları yüreklerine elmas uçlu demir bir kalemle oyulmuştu (Yer. 17:1). Tanrı yürekte lütuf vermediği sürece, düşmüş insan için hiçbir umut yoktur (Tit. 3:3-5). O hâlde duada ne dilemeliyiz?

2. Musa burada yine Mesih'in bir tipidir. Rab İsa putlara karşı vaaz eden Peygamber'dir; terbiye kılıcını getiren Kral'dır ve kendisini halkı yerine feda eden ve onlar için aracılık eden Kâhin'dir. Ancak Musa'nın sadece gerçeği ve geçici kurtarılışı getirdiği yerde, Mesih körlükten, suçluluktan ve günahtan kurtarabilir.

33. BÖLÜM

1. Antlaşma Tanrısı'nın gelişi İsrail'i günah işlemekten alıkoymadı. Aksine, Tanrı'nın önünde günaha battılar. Yasa günahı alt etmez, sadece günahın içimizde biriktiğini göstermek için onu dışa vurur, çünkü Firavun'dan daha iyi değiliz. Bu nedenle, kendimizi alçaltalım ve günahlarımızın yasını tutalım. Günahımız Tanrı'nın görkemine karşı tükürür ve O'nun yasasına daha fazla isyanla karşılık verir. Tanrı bizi sonsuza dek terk etseydi ve her birimize şu hükmü verseydi, meşru olurdu: "Ey lanetliler, çekilin önümden! İblis'le melekleri için hazırlanmış sönmez ateşe gidin" (Mat. 25:41).

2. Günahın çoğaldığı yerde, lütuf daha da çoğaldı (Rom. 5:20). Tanrı, İsrail'in putperestliğini kendi iyiliğini göstermek için bir fırsat olarak kullandı. O egemendir ve istediği zaman lütufkâr olmakta özgürdür ki bu da, O'nun günahkârları lanetlemek ya da kurtarmak üzere sahip olduğu egemen hakkının önünde eğilmek zorunda olduğumuz anlamına gelir. Ancak bu ayrıca O'nun egemen sevgisine umut bağlayabileceğimiz anlamına gelir. Günahlarımız ne kadar kötü olursa olsun, Tanrı hâlâ egemendir ve kurtarmakta özgürdür. Ancak O, her zaman Aracı'yla kurtarır çünkü Tanrı O'ndan hoşnuttur. Yalnızca ve yalnızca Mesih'e umut bağlamak için ne gibi güçlü sebeplerimiz vardır?

34. BÖLÜM

1. Mezmurlar Tanrı'nın (6-7. ayetlerde) belirtilen ilahi sıfatları için O'na sunulan övgülerle doludur. Musa, Tanrı'nın sıfatlarına nasıl alçakgönüllü bir hayranlıkla karşılık verileceğinin bir örneğidir (8. ayet). Biz de ağzımızı övgülerle dolduralım ve zihinlerimizi ibadette kendimize ve kendi deneyimlerimize değil, ancak Tanrı'nın kimliğine odaklayalım. En sevdiğiniz mezmurlardan, ilahilerden ve ruhsal ezgilerden bazıları nelerdir? Bunlar Tanrı'nın sıfatlarını nasıl duyuruyorlar?

2. Antlaşma başımız olan Adem'in günahları dışında (Rom. 5:12, 18), Tanrı hiç kimseyi ebeveynlerinin günahlarından ötürü cezalandırmaz (Yas. 24:16; Hez. 18:20; Yu. 9:1-3). Ancak çocuklar ebeveynlerini taklit ederler ve Tanrı'dan nefret eden ebeveynler çoğu zaman Tanrı'dan nefret eden ve aynı cezaya maruz kalan çocuklar yetiştirirler (Çık. 20:5; 34:7). Mesih'teysek, geçmişimizden korkmamıza gerek yoktur. Mesih'in kanı bizi kötü atalarımızın boş yollarından kurtarır (1.Pe. 1:18-19), soyumuzu binlerce kuşak boyunca kutsar (Yas. 7:9). Bu sizi sonraki kuşakların iyiliği için Mesih'i izleme konusunda güçlü bir şekilde harekete geçiriyor mu?

35. BÖLÜM

1. Tanrı'nın ikamet konutunu inşa etmek için gereken malzemeler Mısır'dan kurtuluştan gelmişti. Kölelerin genellikle pek fazla altını yoktur ancak Tanrı, İsrail'i kölelikten çıkardığında, Mısırlıların onlara gümüş ve altın vermelerini sağladı (11:2; 12:35-36). Kurtuluş onları zengin kıldı ve Tanrı'nın Buluşma Çadırı'nı inşa etmek için gereken malzemeleri sağladı. Benzer şekilde, Mesih'in kurtarışı bizim Mesih'in bedenini inşa etmek için ihtiyacımız olan lütuf zenginliklerini kazanmıştır (Ef. 4:7-16). Bu nedenle, kiliseyi inşa etmenin tek yolu Mesih'e imandır; O'nun kilisesinin ihtiyaç duyduğu her şeyi O'ndan almaktır.

2. Tanrı'nın ikamet konutunu inşa etme motivasyonu istekli bir yürekten gelir (29. ayet). Kilise sevinçle verme ve gönüllü hizmet aracılığıyla inşa edilir. En iyi pastörler dahi Rab'be kulluk etmeye istekli olan bir halk olmadan pek bir şey yapamazlar (Rom. 12:11). Siz kendi kabiliyetlerini kilisede hizmet etmek için nasıl kullanıyorsunuz? Sizi ne motive ediyor ve ne kadar motivesiniz?

36. BÖLÜM

1. Halkın cömertliği kendi başına takdire layıktır çünkü gereğinden fazlasını verdiler (5. ayet). Bu, neşeyle vermek için bize bir örnektir. Ancak Rab'be olan imanları ve O'nun ahlak yasasına olan itaatleri ne yazık ki eksikti (14-16. ve 32. bölümler; Say. 11; 14). Güvenimizi kiliseye para vermek ya da toplu ibadete katılmak gibi dışsal vazifelere bağlamaya cüret etmemeliyiz çünkü bunlar ikiyüzlü sebeplerle de yapılabilir (Mat. 6:1; 23:23; Elç. 5:1-11). Para vermek, adil olanı yapmaktan, merhameti sevmekten ve Tanrı'yla alçakgönüllü bir şekilde yürümekten daha kolaydır (Mik. 6:8). Nasıl hem dışsal şeylerde gayretli olabilir hem de ikiyüzlülükten kaçınabiliriz?

37. BÖLÜM

1. "Altın" kelimesi bu bölümde yirmiden fazla kez geçer. Bronz dış malzemelerde kullanılırdı ancak altın Tanrı'nın kutsallığının bir işareti olarak kutsal yerlerde kullanılırdı. Bu sadece O'nun ahlaki paklığını göstermekle kalmıyor, aynı zamanda O'nun her yönden diğer tüm varlıklardan üstünlüğünü gösteriyordu. Kutsal malzemelerde kullanılan büyük saf altın miktarı (38:24) Tanrı'nın kutsallığının güzelliğini ve değerini sergiliyordu (28:36; 39:30). Bu Kral'ın zenginliği, O'nun kendisini yansıtmaktadır. Biz de O'na her şeyin üzerinde değer verelim ve O'nu kazanmak için diğer her şeyi bir kenara atalım (Mat. 13:44; Flp. 3:7-8). Tanrı'yı üstün hazineniz olarak görüyor musunuz? Gerçek Hristiyanlar Tanrı'yı en üstün hazineleri olarak gördüklerini nasıl gösterirler?

38. BÖLÜM

1. Kurbanların kanıyla Rab'bin hizmetine ayrılmış olanların yine de kazanda yıkanmaları gerekiyordu (30:18-20; 38:8). İsa öğrencilerinin ayaklarını yıkarken de aynı dersi öğretti (Yu. 13:1-11). Hristiyanlar olarak, günahlarımızı düzenli olarak Rab'be itiraf etmeliyiz ki vicdanlarımız Mesih'in kanıyla yeni baştan yıkanabilsin (1.Yu. 1:7-10; İbr. 10:22). İtiraf bize bir bedele mâl olur. Kadınlar yıkama kazanını yapmak için nasıl aynalarından vazgeçtilerse (Çık. 38:8), bizim de arınma bulabilmek için gururumuzdan ve kendimizi doğru görmekten vazgeçmemiz gerekir. Tanrı'ya temiz bir yürekle cesaret içinde yaklaşabiliyor musunuz? Neden evet veya neden hayır?

39. BÖLÜM

1. Tanrı'nın kilisesi "Rab'bin buyurduğu gibi" inşa edilmek zorundadır. Kiliseyi yöneten görevliler, kilisenin ibadeti, müjdelemesi ya da kilise yaşamının hangi yönü olursa olsun, kiliseyi onun Kralı olan İsa Mesih'in isteği uyarınca düzenlemek zorundayız. Kutsal Yazı "keyfi ibadet" konusunda, yani insanlar tarafından kendi bilgeliklerine göre icat edilmiş ancak Tanrı'yı hoşnut etmekten ya da günahı alt etmekten aciz olan din ve ruhsallık biçimlerine karşı uyarıda bulunmaktadır (Kol. 2:20-23). Kutsal Kitap, Tanrı'nın hizmetkârlarına Tanrı'nın evini yönetmeleri için rehber olma konusunda her yönden yeterlidir (1.Ti. 3:15; 2.Ti. 3:16-17). Tanrı'nın kendi kilisesi için olan isteğine ekleme yapmaktan ya da ondan bir şey çıkarmaktan doğan üzücü sonuçlar nelerdir?

40. BÖLÜM

1. Tanrı'nın tasarısı, halkını ve yeni yaratılışı görkemiyle (yüceliğiyle) doldurmaktır (Ef. 3:19-21; 4:10; Vah. 21:3). Mesih kendi itaatiyle bizim Tanrı'nın doluluğunun tadını çıkarmamızı sağlamıştır ve şimdi Tanrı'nın ikametini Tanrı'ya yaraşır insanlarla inşa etmektedir (Ef. 5:18) ancak ruhsal deneyimlerin zenginlikleri, görkemin sadece bir ön tadımıdır (Rom. 8:23). Bir gün Hristiyanlar Tanrı'nın görkeminden öyle bir şekilde zevk alacaklardır ki, bunu şimdi yaşamak bizi öldürürdü. Umudumuz, O'nun görkemini görmek ve O'nunla dolmaktır (Yu. 17:24; Rom. 5:2; Kol. 1:27). Bu umudu yaşamlarımızı kontrol altına alması için nasıl yüreklerimizde geliştirebiliriz?

LEVİLİLER

LEVİLİLER'E GİRİŞ

YAZAR:

Liberal uzmanlar Levililer'i Musa'nın yazdığını reddederler ancak muhafazakârlar hem Musa'yı kitabın yazarı olarak tanımlarlar hem de Levililer kitabını Pentatük'ün olmazsa olmaz bir parçası olarak görüp kitabın birliğini savunurlar. Hem dışsal hem de içsel kanıtlar Musa'nın yazar olduğunu desteklemektedir.

Dışsal olarak, iki yıldan daha uzun süreli geleneğe göre yazar Musa kabul edilmiştir. Bu görüşün sürdürülmesinin ardında çeşitli sebepler vardır. *İlk olarak*, Mesih, Musa'yı "Yasa"nın yazarı ya da ortaya çıkarıcısı olarak tanıyordu (Lu. 24:44). Yasa (İbranicede *torah*); Yaratılış, Mısır'dan Çıkış, Levililer, Çölde Sayım ve Yasa'nın Tekrarı'nın bir koleksiyonu olarak biliniyordu. Dahası, Yeni Antlaşma, Levililer kitabındaki yasaların Musa'ya verildiğine değinir (Mat. 8:4, Lev. 14:2-3'e istinaden; Lu. 2:22-24, Lev. 12:8'e atfen; Yu. 7:22-23, Lev. 12:3'e istinaden).

İkinci olarak, Mısır'dan Çıkış ve Levililer arasında güçlü bir edebî ve teolojik bağlantı vardır. Mısır'dan Çıkış, Buluşma Çadırı'nın inşasıyla ve Tanrı'nın görkeminin En Kutsal Yer'e ikamet için gelişiyle sonlanır. Edebî açıdan, Levililer'in Buluşma Çadırı'ndaki ibadet düzenlemeleriyle ve İsrail tarafından yerine getirilmesi gereken törenlerle ilerlemesi tutarlı görünmektedir. Mısır'dan Çıkış'ı Musa'nın yazdığına dair sağlam içsel kanıtlar mevcuttur (krş. Çık. 24:4) ve bu yakın bağlantıyı düşününce, kuvvetle muhtemel Musa bıraktığı yerden başlamakta, Rab'bin kendi halkına yönelik kanunlarıyla ve buyruklarıyla devam etmektedir.

Üçüncü olarak, Musa (ve Harun) kesinlikle Tanrı ve İsrail arasındaki baskın aracıdır. 39 kez okuduğumuz üzere Rab, Musa'ya konuşmuştur (krş. 1:1; 4:1; 5:14; vs.). Benzer şekilde, Tanrı'yla Musa arasında başka dikte etme biçimleri de vardır. Bu kitabın çoğunluğu Tanrı'nın Musa'ya söylediği ve Musa'nın İsrail halkına açıklaması buyrulan şeylerden oluşmaktadır ve bu nedenle de Levililer kitabının birinci yazarı Musa'dır. (Yazar konusunda daha fazla bilgi için, Pentatük'e Giriş yazısına bakınız.)

TARİH:

Kitabın tarihi ayrılmaz biçimde Mısır'dan Çıkış'ın tarihine bağlıdır. 1. Krallar 6:1 ve Hâkimler 11:26'dan (ve diğer yerlerden) elde edilen Kutsal Kitap kanıtları M.Ö.

beşinci yüzyılın ortalarına işaret etmektedir. Mısır'dan Çıkış 40:17 ayeti Buluşma Çadırı'nın Mısır'dan Çıkış'tan sonraki ikinci yılın ilk ayında dikildiğini belirtir. Levililer 1:1 ayeti Buluşma Çadırı'nın ayakta olduğunu belirtir ve Çölde Sayım 1:1 ayeti de İsrail'in, Mısır'dan Çıkış'tan sonraki ikinci yılın ikinci ayının ilk günü Sina'dan ayrılmayı planladığını belirtir. Tüm bunlar da Levililer'in derlenmesi için M.Ö. 1445 yılına işaret eder.

TEMA:

Kefaretten doğan kutsallık, Tanrı'yla paydaşlık için şarttır.

AMAÇ:

Tanrı kendi halkına O'nunla nasıl paydaşlığa sahip olacaklarını öğretiyor. Levililer kitabı Rab'bin, topluluğun Buluşma Çadırı'ndan Musa'yı çağırışıyla başlar. Mısır'dan Çıkış'ta Rab, Sina Dağı'nın üzerindeydi ve kimse O'na yaklaşmaya cüret edemiyordu (Çık. 19:21). Oysa şimdi kendi halkı için onların arasında yaşamaktadır. Ve bu, kitabın başında bahsedilen Mesih'e işaret eden kurbanlar aracılığıyla mümkündür. Bunlar sayesinde Tanrı onları hem çöl gezilerinde hem de Kenan diyarında lütufkârca kabul edebilir.

TOPLU BAKIŞ:

Levililer'in Kurtuluş Vahyine Katkısı

Yahudiler bu kitabı açılış ifadesiyle "ve seslendi" diye adlandılar (1:1). Bu kelimede birine haykırma ya da vaaz etme fikri mevcuttur. Tanrı, Musa'nın dikkatini ele geçirir ve ona bu kitabın yasalarını ve törenlerini verir. "Levililer" başlığı Septuaginta'da gelmiş olup "Levililere dair" anlamındadır. Levililer unvanı uygundur çünkü Levili kâhinler bu kitabın merkezinde yer alır. Rab, Musa aracılığıyla yasaları ve törenleri uygulama işini Levili kâhinlere (ve onların yardımcıları olan Levililere) emanet eder ve halka doğru ibadetin ilkelerini gözetme talimatında bulunur.

Mısır'dan Çıkış, Tanrı'nın kendine kurtarılmış bir halk meydana getirişini gösterir. Levililer kitabıysa Tanrı'nın kendine kutsal bir halk yaratışını gösterir. Levililer kitabına iki büyük tema hâkimdir: kefaret (43 kez geçer) ve kutsallık (77 kez geçer). Bunlar birbirinden ayrılamaz. Kefarette suçumuz örtülür ve temizlenir; kutsallıktaysa Tanrı'ya ayrılırız ve temiz kılınırız. Kefaret, sunuların sunulmasıyla ve kâhinlerin aracılığıyla yapılır ve bunların ikisi de gelecek olan Mesih'e işaret etmektedir. Kutsallıksa bizim Tanrı'yla temasımızla, O'nun Ruhu'nun içimizdeki etkinliğiyle ve O'nun yasaları ışığında yürüyüşümüzle gerçekleşir. Bu bizi Tanrı'ya ayırır (Mez. 4:3).

Bu temalar Levililer kitabında tiplerin kullanımı aracılığıyla görülebilir. "Tipler" demek "örnek", "model" ya da "figür" demektir (1.Ko. 10:6, 11). Yani, yasalar ve törenler Mesih'te ve Müjde'de yerine gelen resimli peygamberliklerdir. Tanrı kendi halkına bu görsel destekler aracılığıyla öğretmekteydi ancak gerçeklik İsa Mesih'in, zamanın doluluğunda gelişiyle olacaktı. O hâlde Müjde o zamanlar da bugünküyle aynıydı; Müjde'yi bildirme aracı farklıydı. O zaman Musa'nın açıklamalarıyla birlikte sunulan gözle görülür resimlerle bildiriliyordu; şimdiyse Tanrı'nın Kutsal Yazı'da tamamlanmış vahyinin vaaz edilmesiyle bildirilmektedir. Çağlar öncesinde kurbanlarda Mesih'i görenler bizimle aynı temele, yani Mesih'in tamamlanmış işine bağlı olarak kurtuldular ve kutsandılar. Çarmıh çağlar öncesine doğru geriye uzanır çünkü Mesih dünyanın başlangıcından önce boğazlanmış olan Kuzu'dur (Vah. 13:8).

Levililer kitabı ayrıca "gölgeler" olarak ortaya konur. İbraniler 10:1'de dendiği gibi orada, "gelecek iyi şeylerin…gölgesi vardır" (İbraniler kitabı, Levililer kitabının Yeni Antlaşma'daki karşılığıdır). Gölge demek "bir nesneden çıkan ve o nesnenin biçimini yansıtan bir görüntü" demektir. Birinin güneşli bir günde size doğru geldiğini düşünün. Güneş arkasındadır ve size önce o kişinin gölgesi ulaşır. Gölgesi, o kişinin ve maddenin pürüzlü bir şekli veya taslağıdır. Levililer kitabı dahil olmak üzere Eski Antlaşma'da da böyledir. Rabbimiz ve Müjdesi, arkasında göksel ışıkla birlikte, zamanın doluluğu yaklaşırken gölgeler çıkarır. Bunlar bize O'nun kimliğine ve işine dair bir şeyler söyler. Levililer kitabı "gelecek iyi şeyler"e iskeletini ve şeklini verir. Ve bunların kutsamaları, bunlar aracılığıyla vaat edilen Kurtarıcı'ya bakmış olanlar içindi.

GENEL HATLAR:

I. Sunular (1:1-7:38)

- A. Yakmalık Sunu (1:1-17)
- B. Tahıl Sunusu (2:1-16)
- C. Esenlik Sunusu (3:1-17)
- D. Günah Sunusu /4:1-5:13)
- E. Suç Sunusu (5:14-6:7)
- F. Kâhinler İçin Sunulara Dair Talimatlar (6:8-7:38)

II. Harun'la Oğullarının Kâhinlik Ataması (8:1-10:20)

- A. Kâhinlik Kutsanması (8:1-36).
- B. Kâhinlerin Göreve Başlaması (9:1-24)
- C. Nadav ve Avihu'nun Günahı (10:1-20)

III. Törensel Kirliliğine Dair Yasalar (11:1-15:33)
- A. Hayvanlarla Temastan Kaynaklı Kirlilik (11:1-47)
- B. Çocuk Doğurmadan Kaynaklı Kirlilik (12:1-8)
- C. Deri Hastalıklarından Kaynaklı Kirlilik (13:1-14:57)
- D. Bedensel Akıntıdan Kaynaklı Kirlilik (15:1-33)

IV. Kefaret Günü (16:1-34)

V. Tanrı'nın Halkından Talep Ettiği Kutsallık (17:1-22:33)
- A. Yemekte Kutsallık (17:1-16)
- B. Evlilik İlişkisinde Kutsallık (18:1-30)
- C. Adalette ve Tanrı'ya ve İnsana Yönelik Sevgide Kutsallık (19:1-37)
- D. Çeşitli Günahlar: Yasaklanmaları ve Cezaları (20:1-27)
- E. Kâhinlerin, Armağanların ve Sunuların Kutsallığı (21:1-22:33)

VI. Şabat ve Kutsal Bayramlar (23:1-44)
- A. Şabat Günü (23:1-3)
- B. Fısıh ve Mayasız Ekmek Bayramı (23:4-8)
- C. İlk Ürünler (23:9-14)
- D. Haftalar Bayramı veya Pentikost (23:15-22)
- E. Borazanların Çalınması (23:23-25)
- F. Kefaret Günü (23:26-32)
- G. Çardak Bayramı (23:33-44)

VII. Geri Kalan Bazı Meseleler (24:1-27:34)
- A. Kutsal Işıklar ve Sunulan Ekmek (24:1-9)
- B. Tanrı'ya Küfreden Birinin Cezası (24:10-23)
- C. Şabat ve Özgürlük Yılları (25:1-55)
- D. Vaatler ve Uyarılar (26:1-46)
- E. Adaklara İlişkin Yönergeler (27:1-34)

1. BÖLÜM

1. Yakmalık sunu, diğer tüm sunu tipleriyle birlikte, dünyanın başlangıcından boğazlanmış Kuzu olan İsa Mesih'in ilk ve son kez sunulan kurbanının açık ancak tamamlanmamış bir resmidir (Vah. 13:8). Hayvan sunuları hiçbir zaman günahı ortadan kaldırmak üzere tasarlanmamıştır (İbr. 10:1-4). Bunu yalnızca Mesih'in sunusu yapabilirdi (İbr. 10:12). Ancak bunlar kusursuz bir temsilcinin, günahın cezasına karşılık ölümün, bağışlanma aracı olarak kan dökülmesinin, barıştırılmanın ve adanmanın gerekliliğini bildiren görsel vaazlardı. Şu anda hayvan sunularını tekrar etmek Mesih'e karşı bir günah olurdu ancak bu sunuların içerdiği mesaj hangi yönden Mesih hakkında vaaz etmektedir?

2. Yakmalık sunun ilginç yanı, hayvanın sunağa tümüyle yerleştirilmesiydi. Bu tam ve eksiksiz adanmayı resmediyordu; hiçbir şey esirgenmeksizin her şey Rab'be veriliyordu. Bu hem kendisini hoş kokulu bir kurban olarak sunan Mesih'in tamamen adanmışlığına (Ef. 5:2) hem de imanlının Müjde lütfu ışığında yaşamının Rabbi'ne adanışına işaret eder (Rom. 12:1-2). Sunakta yakılan tüm şeyin kokusu bizim için hoş bir koku olmazdı ancak Rab'bi hoşnut ediyordu. Mesih'in kurbanı ışığında, siz kendinizi Tanrı'ya diri bir kurban olarak nasıl sunuyorsunuz?

2. BÖLÜM

1. Tahıl sunusu, ibadet eden kişinin, gündelik ekmeğin gökten geldiğine yönelik itirafının bir dışavurumuydu. Bu farkındalıkla, ibadet eden kişi, Rab'be kutsallık ve bağlılık işaretini ve kanıtını sunmuş ve sergilemiş olur. Benzer şekilde, bizim de elimize geçen maddi ve geçici şeyler için şükran duymamız gerekir! Bu sunu ayrıca Babası'na adanmışlıkla kusursuz ve eksiksiz bir yaşam sürmüş olan Rab İsa'ya da işaret etmektedir. Siz Tanrı'ya olan bağımlılığınızı ve O'nun sağladığı gündelik ekmeğe olan şükranınızı nasıl dışa vurabilirsiniz?

2. Şu önemlidir ki, kansız olan bu sunu asla bağımsız olarak sunulmuyordu; her zaman kanlı sunulardan biriyle bağlantılı olarak sunuluyordu. Rab'be ellerimizin emeğini Mesih'in kanı olmadan sunmak, Kayin'in günahını tekrar etmek olacaktır. O kendi emeklerinin kendi başına kabul edilebilir olacağını varsaymıştı. Rab'be sunduğumuz herhangi bir şey, hatta şükran bile, ancak ve ancak Mesih'in sunusunun kanı aracılığıyla kabul edilebilir olur. Tüm ibadetimizin yalnızca O'nun kanıyla sunulabileceğini nasıl aklımızda tutabiliriz?

3. BÖLÜM

1. Esenlik sunusu, sunan kişinin Tanrı'yla esenlik dolu bir ilişkinin, dökülen kan sayesinde gerçekleştirilen bir barışın faydalarını kutladığı, paylaşılan bir yemekti. Bu yemekte Tanrı, kâhin ve sunan kişi olmak üzere herkes bir pay alıyordu ve bu, tüm tarafların kefaretten tatmin olduğunu simgeliyordu. Esenlik sunusunun özellikleri doğrudan Hristiyanların yeni antlaşma içerisinde tanıdığı ve zevkine vardığı kutsamalara ve faydalara gönderme yapar. Tanrı'yla olan esenliğimiz Mesih'in kefaretinden gelir. Tanrı, Mesih'in kurbanından tatmin olmuştur, Mesih satın aldığı kişilerden tatmin olmuştur ve biz de Mesih aracılığıyla Tanrı'dan tatmin olmuşuzdur. Müjde ruhu nasıl tatmin eder?

2. Esenlik sunusuyla imanlıların Rab'bin Sofrası'nda deneyimlediği topluluk yemeği arasında önemli paralellikler vardır. Sofra bir sunu değildir, ancak Mesih'in sunduğu ve imanlılar olarak Tanrı'yla paydaşlığımızın önünde duran her bariyeri, engeli ve özrü kaldıran kurbanın gerçekliğini bildirir; Rabbimiz İsa Mesih aracılığıyla Tanrı'yla barışımızın olduğunu bildirir. Bunu sizin yerinize gerçekleştirmiş Olan'da sevinç bulun!

4. BÖLÜM

1. Günah yasanın ihlalidir ve yasa karşısında bilgisizlik mazeret değildir. Tanrı o kadar kutsaldır ve O'nun yasası öyle esnetilmezdir ki, düşmüş insanlar olarak yaptığımız tek şey Tanrı'yı gücendirmektir. Yürek "aldatıcıdır" ve "çok çürüktür" (Yer. 17:9 – Kitab-ı Mukaddes Çevirisi). Günah içgüdüseldir ve onu kayıtsızca, düşünmeden ya da bilmeden işleyebiliriz. Bu tür günahlardan düşündüğümüzden daha çok suçlu olup, her şeyin yolunda olduğunu düşünebiliriz. Ancak Tanrı günahın icabına bakacak aracı tayin etmiştir; bilmeden işlenmiş günahlar için bir kurban vardır. Ve o günahları fark edip itiraf ettiğimizde, Mesih'in kefaretiyle örtülürler. Davut'la birlikte şu şekilde dua edelim: "Bağışla göremediğim kusurlarımı" (Mez. 19:12). Tanrı karşısında itiraf edilmemiş günahları azamide tutma alışkanlığını nasıl geliştirebilirsiniz?

2. Bu bölüm kefareti bağışlamayla bağlayan muhteşem bir cümleyle sonlanır (35. ayet). Kurban Tanrı'nın gazabını yatıştırdığından ve O'nun günahkâra yönelik adaletini yerine getirdiğinden, bağışlama buradaki harika neticedir. Kurtuluş için gerçekten ve yalnızca Mesih'e güvenen herkes O'nun değerli kanıyla örtülür ve Tanrı'nın gazabını kişisel olarak deneyimlemekten sonuna kadar muaftır. Mesih bizim yerimize gazabı yüklenmiştir ve bu sayede, "güvenilir ve adil olan Tanrı günahlarımızı bağışlayıp bizi her kötülükten arındıracaktır" (1.Yu. 1:9). Rab İsa Mesih'e içtenlikle güvenen ancak hâlâ suçlu hisseden ve Tanrı'nın gazabından korkan bir kişiye nasıl öğütte bulunurdunuz?

5. BÖLÜM

1. Tanrı'nın lütfu ne harikadır! İnsanlar kuzu ya da keçi sunamayacak durumdalarsa, azıcık un kabul ediliyordu. Bu gerçek, hayvan kanının içerisinde günahın icabına bakacak hiçbir güç olmadığına önemli bir kanıttır. Tanrı her zaman törene uyumdan daha çok yüreğin durumuyla ilgilenir. İman, gerçek kurbana yani İsa Mesih'i gölge olan her türlü kurban sunusunun ötesini görebiliyordu. Rabbimiz tüm bu sunuları yerine getirdiğinde bizim bağışlanmamız ona her şeye mal oldu, bizeyse hiçbir şeye mal olmadı (Rom. 6:23). Mesih'in sunusu ışığında yüreğinizin durumu nedir?

2. Suç sunusu, günahı Tanrı'ya borç olarak görür: O'na tazminat ödenmek zorundadır. Mesih bize şöyle dua etmeyi öğretmiştir: "borçlarımızı bize bağışla" (Mat. 6:12 – Kitab-ı Mukaddes Çevirisi). Her ne borcumuz varsa, Mesih ödedi. Tanrı'nın adaletini yerine getirdi. O'nun dingin itaati, yasanın cezasını ödedi; O'nun etkin itaatiyse yasanın emirlerine olan borcu ödedi. Bu, O'nun aklayan doğruluğunu oluşturmaktadır. Ödenen borçlarımızla birlikte, odağımız ne olmalıdır? (Bkz. Yu. 14:23-24).

6. BÖLÜM

1. Başkalarına yapılan yanlış, Tanrı'ya yapılan yanlıştır. 2. ayet şöyle der: "RAB'be ihanet eder… komşusunu aldatır ya da ona haksızlık ederse…" Günah yasanın bütününü çiğner (Yak. 2:10). 51. Mezmur bu ilkenin klasik bir örneğidir. Davut'un günahı birden fazla insana karşı işlenmişti; ancak yine de yalnızca Tanrı'ya karşı günah işlemiş olduğunu söyledi (Mez. 51:4). Neden Tanrı başkasına karşı işlediğimiz günahları her şeyden önce kendisine karşı işlenmiş olarak görür?

2. Külleri toplayıp ordugahtan çıkarmak alçaltıcıdır ancak yine de kâhinler için kutsal hizmettir. Kâhin olan bizler için de aynısı geçerlidir (1.Pe. 2:5, 9). Yalnızca ibadet değil, aynı zamanda pratik hizmet de Rab'be sunulurmuş gibi sunulabilir (Kol. 3:17, 22-23). Bizim için hiçbir şey bayağı ya da dünyevi değildir. Rab için yapabildiğiniz ve Tanrı katında sevince yol açan küçük şeyler nelerdir (Bkz. Zek. 4:10)?

3. Sönmeyen ateş bir bakıma Kutsal Ruh'u simgelemektedir (Yşa. 4:4; Elç. 2:3). O'nun tesirleri aydınlatıcıdır, sıcaktır, rahatlatıcıdır ve düzelticidir. O, ayrıca günahımızı yakıp yok eder ve yüreklerimizi pak hâle getirir. Kâhinlerin ateşin hiç sönmediğinden emin olmaları gibi, biz de Ruh'u söndürmediğimizden nasıl emin olabiliriz (1.Se. 5:19)?

7. BÖLÜM

1. Birlikte yemek, paydaşlığın ve dostluğun bir simgesiydi. Kâhinlerin bazı sunulardan pay almaları ve hatta insanların esenlik sunusundan pay almaları, Tanrı'yla günahkâr arasındaki barışmanın güzel bir resmidir. Yemek sadece kâhinlere özgü olsa da Hristiyanların neyin tadını çıkardıklarına işaret eder, nitekim bizler krallar ve kâhinleriz (Vah. 1:6). Mesih ile sevgisinde ve gücünde sahip olduğumuz paydaşlıkta sevinin çünkü O bizi bağrında taşır (Yşa. 40:11; krş. Yu. 13:25) ve bizi güçlendirir (Flp. 4:13).

8. BÖLÜM

1. Tanrı, Levili kâhinleri kutsal kılıp ayırırken hiçbir ant içmez çünkü bu kâhinler gelecek olan kusursuz Kâhin'in sadece geçici resimleriydiler. Ancak Tanrı kendi Oğlu'nu bir antla Melkisedek düzeni uyarınca sonsuz bir Kâhin olarak kutsal kılıp ayırır ki Melkisedek, Mesih'in daha tam bir tipidir (Mez. 110:4; İbr. 7:20-21). Harun'un kâhinliğinin gerekli olarak kaldırıldığını gösteren en şaşırtıcı gerçek, onun başkalarına hizmet etmeye başlamadan önce icabına bakması gereken kendi günahıydı. Mesih kusursuzdu ve hizmetinin ve kurbanının gücünü kısıtlayacak kendisine ait hiçbir günahla lekelenmemişti. Mesih'in günahsız kusursuzluğu bizim O'na, günahlarımıza karşılık Tanrı'yı tatmin etmesi için güvenmemize nasıl yardımcı olur?

2. Harun'un üzerine dökülen mesh yağı, Kutsal Ruh'un onu hizmet için donatışının bir simgesiydi. İsrail'in kralları da (1.Sa. 10:1) kâhinleri gibi meshedilirdi (Mez. 105:15; Yşa. 61:1). Rabbimiz kendi meshedilmişliğiyle (Mez. 45:7) halkının Peygamberi, Kâhini ve Kralı'dır. O kendi halkına sevgiyle öğretir, onları kurtarır ve onları yönetir. O'nu duymanıza, O'nun aracılığıyla bel bağlamanıza ve O'nun lütufkâr isteğine itaat etmenize yardımcı olması için Tanrı'ya dua edin. Mezmurlar 133:2'de bu meshediliş Mesih'in üyelerine, yani O'nun kilisesine akar. İmanlıların hepsi meshedilmiş "Hristiyan"lardır (1.Yu. 2:20). Mesih'in tüm imanlılar üzerindeki meshedişi sizin yaşamdaki kararlarınızı nasıl etkilemektedir?

9. BÖLÜM

1. Harun'un ilk iş gününün göze çarpan anı, Rab'den gelen kutsama ateşiydi (24. ayet). Sunuyu yakıp küle çeviren ateş Tanrı'nın kabulünü ve hoşnutluğunu simgeliyordu. Burada üzerinde durup düşünmemiz gereken üç şey öne çıkmaktadır. İlk olarak, ateşin öncesinde itaat vardı. Bölüm boyunca Harun, Rab'bin buyurduğu gibi yaptı (6. ayet). İkinci olarak, ateş tanrısal görkemi açığa çıkardı. Üçüncü olarak, ateş saygıyla karşılandı. İnsanlar sevinçle haykırdılar ve ibadetle yere kapandılar.

Bu, Tanrı'yla sahici bir karşılaşmadır. Tüm anlatı Müjde'nin lütfunu resmetmektedir. Kilise bugün Tanrı'yla nasıl karşılaşır ve O'nun kabulünü deneyimler?

2. Harun sunuyu Rab'be sunduktan sonra, ellerini halka doğru uzattı ve onları kutsadı (22. ayet). Burada Rab'bin kendi işini tamamladıktan sonra ölümden ve mezardan "dışarı çıkışı"nı hatırlıyoruz. O göğe yükselirken, "ellerini kaldırarak onları kutsadı" (Lu. 24:50). Mesih'in kutsaması Harun'un kutsamasıyla kıyaslandığında ne yönden daha iyidir?

10. BÖLÜM

1. Nadav'la Avihu'nun günahı Tanrı'ya ibadetle ilgiliydi. Tanrı'nın Sözü'nden ayrıldıkları için akabinde ciddi sonuçlar geldi. İnsanın istediği şekilde ibadet ettiği ve Tanrı'nın buyurduğu şekilde ibadet etmediği "keyfi ibadet" olamaz (Kol. 2:23). İlahi ibadet ikincil bir mesele değildir. Tanrı pak ibadet konusunda kıskançtır çünkü bu ibadet O'nun görkemine aittir. 9. bölümdeki kutsama ateşiyle bu bölümdeki gazap ateşi arasındaki zıtlık öğreticidir. İtaatten sonra kutsama geldi; itaatsizlikten sonraysa gazap geldi. İkisi de Tanrı'nın görkemini açığa çıkardı ve ikisi de huşuyla karşılandı. Eğer kilise Tanrı'ya itaat edecek ve O'nun kutsallığını onurlandıracaksa, kilisenin ibadetini hangi ilkeler yönlendirmek zorundadır?

2. Harun'un, oğlunun kaybına karşı sessizliği etkileyicidir. Rab'bi terbiyelerinde de kabullenebiliyor musunuz (İbr. 12:5-6)? Tanrı'ya teslim olduğumuzda, O'nun terbiyesini kabul ederiz ve sonrasında O, bu terbiyeyi bizim iyiliğimiz ve kendi yüceliği için kutsal kılar.

3. Benlikten doğan ve insana kendini kaybettiren ibadet Tanrı için bir iğrençliktir. Bu yüzden kâhinlere içki yasaklanmıştı (1.Ti. 3:8). Günümüzde benlikten doğan aşırılıklar birçok kilisenin ibadet tarzına hâkimdir. Dünyasal müziğin ve bedensel hareketlerin kullanımı, anlayıştan çok benliğe hitap eder (Mez. 47:7), Kutsal Yazılar'ı çiğner (Yşa. 66:2; Yu. 4:24) ve tanrısızların ibadetine benzer (Çık. 32:6-8). Tanrı bizim övgülerimizi doldururken, O'na saygılı ve O'nu yücelten bir şekilde ibadet ettiğimizden nasıl emin olabiliriz (Mez. 22:3)?

11. BÖLÜM

1. Temizlik ve kirlilik kuralları insanın Tanrı'yla paydaşlık etmesi için gerekli olan kutsallığın anlamını öğretmek için tasarlanmıştır. Kirli şeylerden kaçınılması gerekir – onlar mimlenmişlerdir. Bu şeyler günaha özgü olan şeylerdir ki günah ruhsal ve ahlaki kirliliktir (Yşa. 6:5). Müjde altında artık hiçbir şey doğrudan kirli değildir (Elç. 10:13-15) ancak aynı ilke geçerlidir: Günah mimlenmelidir, ondan tövbe edilmelidir ve kaçınılmalıdır (Özd. 4:14-15; 2.Ko. 6:17; 7:1). Şu önemlidir ki, kuralları

yerine getirmenin nihai sebebi kurtuluştu. "Tanrınız olmak için sizi Mısır'dan çıkaran RAB benim. Kutsal olun, çünkü ben kutsalım" (Lev. 11:45). Kurtarılmışlar olarak, Kurtarıcımız'ın benzeyişine daha fazla dönüşebilmek için ne yapabiliriz (1.Pe. 1:13-17)?

2. Bazı kısıtlamalar oldukça spesifiktir, kaçınılması gereken şeyleri tek-tek bildirir; bazılarıyla geneldir, deniz hayvanlarında pul ve yüzgeç gibi özellikleri tanımlar. Kedi balığı ismiyle bildirilmemiş olsa da kedi balığında pulların olmayışı onun kirli olduğu anlamına geliyordu. Tanrı kendi halkından düşünmelerini bekler. Bu, dünyada kutsallıkla yürüme çağrısıyla paralellik gösterir. Kutsal Kitap akla gelebilecek her türlü günahı tanımlamaz ancak Tanrı Sözü'nün ilkeleri bizi günahın nasıl göründüğü konusunda bilgilendirmeye yetecek kadar açıktır. Tanrı bizden de düşünmemizi beklemektedir. Kutsal olabilmek için muhakeme ve dikkatli düşünme geliştirmek niçin gereklidir?

12. BÖLÜM

1. Çocuk doğurmayla bağdaştırılan törensel kirlilik, insanın anne rahminde can bulduğu andan itibaren özünde bozulmuş olduğunu vaaz eden canlı bir resmidir. Antlaşmanın bir işareti olan sünnet, bebekten etin (bedenin) alınmasıyla aynı zamanda günahın, yaşamın başlangıcından itibaren, henüz hiçbir bilinçli suç gerçekleşmemişken dahi bir sorun olduğunu bildirmektedir. Burada günahın aktarılması söz konusudur. Anne törensel olarak kirli sayılır çünkü Adem'deki bir başka günahkârı taşımaktadır ve bu, şu sözün alçaltıcı bir hatırlatıcısıdır: "Günah içinde annem bana hamile kaldı" (Mez. 51:5). Bizim dışımızda ve içimizde olan şeylere karşı önlem almaya ihtiyacımız vardır. Günahın gençliğimizden itibaren yüreklerimizde olduğunun delilleri nelerdir?

2. Çocuk doğurma, çocuklar günahkâr doğdukları için anneleri kirli kılıyorduysa bile, günahın icabına bakacak ve anneyi tekrardan paydaşlığa getirecek kurbanlar mevcuttu. Bu, günahsız doğacak ve günahkârları dargın bir Tanrı'yla barıştırmak üzere kendisini kurban olarak sunacak olan Kişi'nin doğumunun harika bir ön bildirisidir. Sevinin çünkü Mesih bizim gibi günahkârları hem kendimizdeki hem de Adem'deki günahtan kurtarmak üzere bir kadından ve yasa altında gelmiştir.

13. BÖLÜM

1. Bu bölümün birçok detayı belirsiz ve anlaşılması zordur. Ancak mesaj oldukça ayıltıcı ve nettir. Buradaki cüzama benzer deri koşulları günahı ve günahın tüm insan üzerindeki etkisini resmetmektedir. Bu hastalıklar günahı kirletici, çirkin, nefret edilesi ve şekil bozucu olarak resmetmektedir. Deri yaraları ayrıca Tanrı'nın

paklığı önemsediğini gösterir. O, kötülükle paydaşlık edemez (Hab. 1:13). Deri hastası tek başına, ordugahın dışında kalmak zorundadır. Hiçbir şey Tanrı'yla paydaşlığı günah kadar bozamaz (Yşa. 59:2). İronik ve güzel bir şekilde, deri hastaları da İsa Mesih'e işaret ederler, nitekim yalnızca O, deri hastalarına kendisini kirletmeden dokunabiliyor ve engin lütfuyla şifa sunabiliyordu. Günahtan kaçınmak için daha fazla ne yapabiliriz? Kendimizi kirlettiğimizde, bizim için Mesih'te sunulan arınmayı almak için derhal ne yapabiliriz (1.Yu. 1:7, 9)?

2. Kâhinler olası deri hastasının durumunu ayırt etme, yargıda bulunmadan önce zaman ayırma ve önlem alma sorumluluğunu taşıyorlardı. Sabırla değerlendirme yapmaları, beklemeleri ve eldeki delillere göre sonuca varmaları gerekiyordu. Bu, başkalarında kusur gördüğümüz zamanlarda bizim için iyi bir kuraldır. "Sevgi… kötülüğün hesabını tutmaz" (1.Ko. 13:4-7; krş. Zek. 7:10). Kilise ve özellikle de kilisenin ihtiyarları için kötülüğü ayırt etmek ve tövbe etmeyen günahkârı kiliseden çıkarmak niçin önemlidir?

14. BÖLÜM

1. Levililer 13. bölümün soğukluğu, 14. bölümdeki umuda ve sevince kapı açmaktadır. İyileşen hasta, ordugaha geri dönebilir. Deri hastalığı iyileştirilebilir (Say. 12). Günah ve sonuçları ne kadar dehşet verici olursa olsun, ona çare sunacak uygun bir kurban vardır. Tüm bunlar harika bir şekilde Rab İsa'ya işaret eder; O hem günümüzün deri hastalarını iyileştirmeye isteklidir ve kadirdir, hem de kökte yatan günah sorununun icabına bakacak tek kurbanı sağlamıştır. O'na ibadette zaman geçirin!

2. Tüm kurbanlar Mesih'in kefaret eden işinin bir yönünü resmetmektedir ancak bir aradaki iki kuş Müjde mesajının iki olmazsa olmaz unsurunu gözler önüne serer. Kesilen kuş kanıyla birlikte İsa'nın kefaret eden ölümünü simgeler; serbest bırakılan canlı kuşsa O'nun dirilişini simgeler (krş. Rom. 4:25; 1.Ko. 15:3-4). Bu çift aynı zamanda kefaretin doğasına dair bir örnek sunar. Kefaret hem gazabın yatıştırılmasını hem de suçların kaldırılmasını (Mez. 103:12) içerir. O uçup giden kuşu hayal ederken hangi kutsamaları hatırlıyorsunuz?

15. BÖLÜM

1. Bahsi geçen bedensel akıntılar yaşamın normal gidişatının parçasıdır ve bireyin Tanrı'yla olan kişisel ilişkisine veya O'nun önündeki duruşuna dair ifadeler değildir. Kişi içsel olarak Tanrı'yla barışmış olabilir ancak dışarıdan törensel olarak hâlâ kirli olabilir, dolayısıyla da toplu ibadet törenleri ona yasak edilmiş olabilir. Bunlar ruhsal gerçeğe dair resimli derslerdi. Üreme organlarından çıkan salgılar bize ilk

ebeveynlerimizdeki düşüşümüzü ve günahın bize ve bizden sonraki soyumuza olan aktarımını hatırlatır. Günah içseldir ve içimizden, doğamızdan dışarı akar (Mez. 51:5). Çoğu zaman gizlidir (Mez. 19:12; 90:8). Ancak Tanrı neyi esas kabul eder (Mat. 5:8)?

2. Bu bölüm kirli şeyin bulaşıcı gücüne ilişkin önemli bir ders sunmaktadır. Kirli şeyle temasa geçen her şey ve herkes kirlendi. Günah sadece bizi değil, ayrıca çevremizdekileri de lekeleyen bir kirliliktir (1.Ko. 15:33). Bu, bizi Tanrı'yla paydaşlıktan mahrum edecek her şeyden kaçınmak üzere bu dünyada dikkatle yürümemiz için her imanlıya yönelik bir uyarıdır. Etrafınızda size bulaşabilecek bazı şeyler nelerdir? Onların lekelemesinden nasıl kaçınabilirsiniz?

16. BÖLÜM

1. Kefaret Günü'nün en dikkat çekici olaylarından biri, iki tekeyle ilgiliydi ki birlikte bu iki teke günaha karşı Mesih tarafından sunulan tek kurbanın sonuçlarını resmetmektedir. Kesilen teke, kefaretin Tanrı katındaki etkisini resmeder; bu şekilde Tanrı'nın günaha karşı gazabı yatıştırılır ya da tatmin edilir. Kanın, bağışlanma kapağı üzerine dökülmesi (bağışlanma kapağı yasanın adil taleplerinin üzerini örtmekteydi) çiğnenen yasayı karşılıyordu. Halkın günahlarını taşıyıp götüren günah tekesi (günah keçisi) suçların kaldırılmasını resmediyordu ki bu, gazabın yatıştırılmasının gerekli sonucuydu. Günah suçu bir daha görünmemek üzere kaldırılıyordu; teke tekrardan ordugaha girmiyordu. Halkın tüm günahları onun üzerindeydi ve sonsuza dek kaybolmak üzere çöle gidiyordu (Mez. 103:12). Bu ikisi ayrılmaz bir şekilde birbirine bağlıdır. Eğer gazabın yatıştırılması varsa, suçların kaldırılması da olmak zorundadır. Mesih boşuna ölmedi. Bu çifte kurban, imanlının, Tanrı'nın kendisinden hoşnut olduğuna dair güvencesine nasıl örnek olmaktadır?

2. Harun'un Kefaret Günü'ndeki rolü, gelecek olan ideal Başkâhin'in işini çarpıcı bir şekilde sergilemektedir. Harun'un En Kutsal Yer'deki işi yapmak için kâhinlik görevine ait olan kutsal giysilerini çıkarması, Mesih'in ölüme dek itaat ettiği alçalma işini resmediyordu. Harun'un perdenin arkasına geçmesi, Mesih'in Baba'ya kendi kurbanının delili olarak sunduğu ölümünü resmediyordu. Ancak Harun'un perdeden çıkması ve tekrardan kâhinlik giysilerini giymesi, Mesih'in dirilişini ve hak ettiği yüceltilmeyi resmediyordu. Mesih kurban kanıyla girdi; kabul edilen kurbanın işaretiyle çıktı. Bu olaylar ne kadar çarpıcı olsa da Harun'un kendisi için sunduğu kurban, Harun'dan daha büyük olan Biri'nin gerekli olduğunun ve kesin olarak geleceğinin açık bir işaretiydi. Bu gölgeleri tamamlayan Kurtarıcı'da sevinç bulmak için lütuf dileyin!

17. BÖLÜM

1. Kendin-yap tarzı bir ibadet yapmamalıyız. Tanrı için kabul edilebilir olan ve O'nu yücelten şeyler, yalnızca Tanrı'nın bizzat tarif etmiş olduğu şeylerdir. Başka şekilde ibadet etmek İblis'e kulluk etmektir (7. ayet; 1.Ko. 10:20-21). Günümüzde Hristiyanlar, Tanrı'ya O'nun buyrukları dışında ve dolayısıyla da O'nun kabul etmeyeceği bir şekilde ibadet etmek üzere nasıl ayartılıyorlar?

2. Kanın tanımı, kefarete ışık tutmaktadır. Kan yaşamdır. Kan vücutlarımızda dolaşan ve besleyici öğeleri ve oksijeni ileten hayati bir sıvıdır. Kan döküldüğünde, yaşam (can) alınmaktadır. Günahın cezası ölümdür. "Ölecek olan, günah işleyen candır" (Hez. 18:4). "Günahın ücreti ölüm[dür]" (Rom. 6:23). Rabbimiz kendi kanını döktü. Sonunda da Yuhanna 19:34'te askerlerden biri O'nun böğrünü mızrakla deldi ve oradan kan ve su aktı. Yaşamın Prensi, günahtan nefret eden bir Tanrı'nın adaletine kurban edildi ve bununla Tanrı'nın gazabı yatıştı. Çarmıhta Mesih kendi yaşamını döktü. Müjde'nin kalbi olan çarmıhla övünüp sevinmek için zaman ayırın.

18. BÖLÜM

1. Ensest, röntgencilik, zina, eşcinsellik ve hayvanlarla cinsel ilişki, yozlaşmış bir toplumu tanımlayan özelliklerdir. Yenilenmemiş ve dizginlenmemiş yüreği gösterirler (Yer. 17:9). Bu sapkınlıklar antik Mısır'da ve Kenan boyunca yaygındı. Putperest topluluk öyle sapkındı ki, bazı Hitit yasaları hangi hayvanlarla cinsel ilişkiye girilebileceğini tanımlıyordu. Tanrı'nın yargısı altında bu medeniyetler çürüdü ve yok edildiler. Bu, dışarıdan bakıldığında özgürlükçü (liberal) ve görecelilik yanlısı olan Batı toplumlarına karşı ciddi bir uyarıdır. Tanrı'nın kutsallık standartları değişmiş midir (bkz. Yakup 1:17)?

2. Tanrı cinsel günahı son derece ciddiye alır. 22. ayette "iğrenç" olarak çevrilen kelime "nefret edilesi" anlamındadır. Kenanlılar böylesi sapkın davranışları yüzünden topraklarından kovuldular (25, 28. ayetler) ki sonrasında İsrail de aynı akıbetle karşılaştı (Mez. 106:40). Günah bir salgın olduğu için, kontrolde tutulmak üzere Tanrı'nın yasalarının sınırlarına ve zincirlerine muhtaçtır. Böylesi günahlardan korunabilmek için dua edin. Tanrı'nın Sözü size nasıl yardımcı olabilir (Mez. 11:9-10)?

19. BÖLÜM

1. Bu yasaların çoğu içsel duygulara yöneliktir ve Rab'bin Tanrımız olması temeline bağlıdır. İtaat için Rab'bi ve O'nunla olan ilişkimizi bilip kabul etmekten başka hiçbir sebep olmasaydı bile, bu yeterli olurdu. İtaatin başlaması gereken yer bura-

sıdır (Mez. 51:6; Ef. 6:6). Romalılar 8:13'e ve Koloseliler 3:5'e göre, günah neden öldürülmek zorundadır?

2. Ekin ve üzüm hasadının bir kısmını yoksullar için bırakmak Tanrı'nın iyiliksever olduğunu ve bizim de daha kısıtlı imkânları olanlara karşı iyiliksever olmamız gerektiğini göstermektedir. Tarlalarımız veya bağlarımız olmasa da yasanın ruhunu korumak hâlâ mümkündür. Komşumuzu kendimiz gibi sevmemiz gerektiği bizlere gösterilmiştir. Bu bizim için ve de tarihsel İsrail için olduğundan daha farklı görünebilir; ancak asıl mesele sizin için nasıl görünebildiğidir.

3. Tanrı, İsrail'in putperestler gibi kendi bedenlerini yaralamalarını veya dövme yapmalarını yasakladı (28. ayet). Hristiyanlar bedenlerini bozmamalılardır çünkü onlar Tanrı'nın tapınağıdır (1.Ko. 6:19-20). Ayrıca putperestlikle özdeşleşen adetlere de katılmamalıdırlar. Bu, dövmeler ve vücut deldirmeyle ilgili ne sonuçlar doğuruyor?

20. BÖLÜM

1. Korkunç Molek'in güzel bir zıttı Rabbimiz İsa'dır. O, bebekleri kollarına almış ve onları kutsamıştır! Tanrı'ya açığa çıkardığı din için şükredin, nitekim tanrısızlığın karanlığında ve vahşetinde terk edilmiş değiliz. Bugün hem doğmuş hem de doğmamış çocukları, onları zevk, para ve bencil tutku tanrılarına kurban etmek isteyen kişilere karşı nasıl savunabiliriz?

2. Kutsallık çağrısında bulunan Rab aynı zamanda kendi halkında çalışmaktadır. 7-8. ayetler şöyle der (Kitab-ı Mukaddes Çevirisi): "Kendinizi takdis edin (kutsal kılın) … ben sizi takdis eden RAB'bim" (krş. 26. ayet). O'nun isteği kutsal olmamızdır ve O'nun gücü imanlıları kutsal yapar (1.Se. 4:3; 5:23-24). Bu, tembelliğe mazeret değildir, aksine elimizden gelen tüm çabayı ortaya koymamız içim bize teşvik ve güç olur çünkü kutsal hâle gelmeye yönelik tüm çabalarımız O'ndandır ve O'nun aracılığıyladır (Flp. 2:12-13). Tanrı'nın kendi çocuklarını kutsal kıldığını bilmek sizi nasıl cesaretlendiriyor?

3. Yasaklanan cinsel günahlardan bazılarını hayal dahi edemiyoruz ancak bunlar Tanrı'nın halkının yaşayacağı dünyada yaygın olan uygulamalardı. Hatta, bazı antik kültürlerin bu korkunç eylemlere izin verilen durumları düzenlemek üzere yasaları vardı. Bunlar insanın yüreğindeki bozulmuşluğa tanıklık etmektedir. Bu sapkınlıklar Pavlus'un döneminde de yaygındı (Rom. 1:24-28) ve günümüzde de yaygınlaşmaktadır (2.Ti. 3:1-3). Bu yozlaşmış dünyanın dostu olamayız (Yak. 4:4). Tanrı'nın yasasını temel alan gerçek din toplumun ahlakını yükseltir; gerçek dinimiz düşüşe geçtiğinde, toplumumuz da düşüşe geçer. Yetkili makamlarda bulunan ve yasalarımızı koyan kişiler için dua etmeyi unutmayın çünkü yasalarımızın çoğu, eski Kenan'da olduğu gibi, günahı yasaklamak yerine yalnızca düzenliyorlar.

21. BÖLÜM

1. Kâhinler insanın Tanrı önündeki temsilcileriydi ve her biri ideal ve kusursuz Kâhin olan Rab İsa Mesih'in gelişinin bir ön gölgesiydi. Yalnızca Mesih lekesiz ve kusursuzdu, dolayısıyla Eski Antlaşma kâhinliğindeki tüm bu kişisel kısıtlamalar gelecek olan Kâhin'in mutlak gerekliliğini gösteren araçlardı. Kusursuz Başkâhin'e tapının (İbr. 3:1-6)!

2. Kusurlu olsalar da kâhinlerin kendilerini korumaları gerekiyordu ki kulluk ve temsil ettikleri Kişi'yi çarpıtmasınlar. Günümüzün pastörleri, ihtiyarları ve diyakonları da eleştirilecek yönleri olmadan yaşamalılardır ki kulluk ve temsil ettikleri Kişi'yi perdelemesinler (1.Ti. 3). Tanrı'nın hizmetkârlarının ortaya koyduğu örnek önemlidir. Tanrı'nın halkının arasındaki büyükler olarak (Lev. 21:4), insanlar onlara başvuracaklardır. Çevrenizdekilere Mesih'in benzeyişini nasıl daha iyi yansıtabilirsiniz?

22. BÖLÜM

1. Tüm imanlılar Mesih'te kâhindir (1.Pe. 2:5, 9). Pak olmayı ve her çeşit kötülükten kaçınmayı Tanrıları'na borçlulardır (1.Se. 5:22). Bu özel ilişkide Rab'be ait olanların, dünyanın ölçütlerinden farklı ve ayrı davranma sorumlulukları vardır. Tanrı'ya yalnızca ve yalnızca ellerindekinin en iyisini, yani tüm yürekle adanmışlıklarını sunmak zorundalardır. Kendisinin bir kâhin olduğunu bilmek, bir Hristiyan'ın yaşamını nasıl şekillendirmelidir?

2. Eski Antlaşma kâhinlerinin dışsal olarak eksiksiz olmalarının gerekmesi (21. ayet) ideal Kâhin olan Rabbimiz İsa'ya işaret etmekte ve O'na yönelik bir beklenti oluşturmaktadır. Yalnızca O herhangi bir içsel ya da ahlaki kusurdan tümüyle özgürdür ve yalnızca O'nun mükemmel kurbanı bizi mükemmelleştirir (İbr. 10:14). Ruhsal eksiklerinizi gördüğünüzde, günahkârlar için Tanrı'nın doğruluğu olan İsa'ya nasıl bakmalısınız?

23. BÖLÜM

1. Haftalık Şabat, ahlak yasasına ait ve dolayısıyla da her zaman geçerli olsa da bayramlar törensel yasanın bir parçasıdır ve dolayısıyla da Müjde gerçeğinin bazı yönlerine dair geçici resimler ya da derslerdir ki tüm bunlar haftalık Şabat'ı tutarken üzerinde düşünülecek şeylerdir. 3. ayetteki "yaşadığınız her yerde" ifadesine dikkat edin. Şabat'ı hem evde hem de toplulukta gözetmemiz gerekir. Şabat'ı nasıl "dinlenme" günü olarak tutarız? Onu nasıl "Rab'bin Şabat Günü" olarak tutarız?

2. Rab'bin bu bayramları nasıl yerine getirmiş olduğunu düşünerek O'na tapının. Fısıh Bayramı, Rab'bin Sofrası'nda yerine geldi (1.Ko. 5:7); öyle ki, sonsuzlarca daha

büyük olan lekesiz bir Kuzu tarafından bizi kurtaran lütfu unutmayalım (1.Ko. 11:24-25). Hasadın ilk ürünleri Tanrı içindi, sonrasında geri kalanı O'nun halkı içindi. Bu, dirilişin bir resmidir. Önce Mesih dirilir ve sonrasında hepimiz O'nu takip ederiz (1.Ko. 5:20). Bunun Şabat'ın akabinde gerçekleşmiş olması Mesih'in diriliş gününe işaret eder. Haftalar Bayramı, Yeni Antlaşma'nın Pentikost Günü'dür. Benzer şekilde, Şabat'tan sonraki elli gün, Pentikost'un haftanın ilk gününe denk geldiğini gösterir ki bu Şabat'ın yeni günüdür (Mat. 28:1-6). Böylece, Elçilerin İşleri 2. bölümdeki Pentikost Rab'bin Günü'ne denk gelir. Ruh'un verilişi için daha uygun hangi gün olabilir (Elç. 2:33; Vah. 1:10)? Borunun çalınması Müjde'nin vaaz edilmesinin bir tipidir ki bu, günahına ikna edilmiş bir günahkârın kulağına her zaman müzik gibi gelir (Mez. 89:15). Bizi Mesih'te dinlenip rahat etmeye (Mat. 11:28-30) ve O'nun halkıyla toplanmaya çağırır (Yar. 49:10; Elç. 2:41-42).

24. BÖLÜM

1. Buluşma Çadırı'nın iki özelliği ibadet unsurlarına işaret etmektedir. Kandillik, Işığımız olan Mesih'i temsil eder (Lu. 2:32). Ayrıca O'nun karanlık bir dünyadaki kiliselerini temsil eder (Flp. 2:15; Vah. 1:13, 20). Bazı arkadaşları Robert Murray M'Cheyne'e vaaz hazırlığı hakkında sormuşlar ve kendisi şöyle demiştir: "Sıkma zeytinyağı – mabedin ışıkları için sıkma zeytinyağı" (krş. Çık. 27:20; Lev. 24:2). Tanrı'nın eli altında gayretli ve titiz hazırlık aydınlatıcı vaazlar üretir. Ekmekler Rab'bin kendi halkıyla oluşunu ve onlara sağlayışını simgeliyordu. O bizim ihtiyaçlarımızı her zaman karşılayan "yaşam teknemiz"dir. Dünyanın Işığı ve Yaşam Ekmeği olan Rabbimiz'e tapının.

2. Yarı İsrailli adamın On Buyruk'a tabi olması gerçeği, bu buyrukların tüm insanlar için geçerli olduğuna işaret etmektedir. On Buyruk'ta özetlenen ahlak yasası evrenseldir, zamandan bağımsızdır ve esnetilmezdir. Yasayı çiğnemenin buradaki özel cezaları, törensel yasaların bir parçasıydı ve bunlar ahlak yasasının o topluma uygun spesifik uygulamaları olarak verilmişti. Tanrı'nın değişmez standartlarını tanımlayan ahlak yasası güncelliğini korusa da uygulamalar değişiklik gösterir. Tanrı kendi adaletinin idaresi için yönetimler (devletler) atamıştır (Rom. 13). Yetkisi altında olduğunuz yönetimdekiler için dua edin (1.Ti. 2:1-3).

25. BÖLÜM

1. Toprağın her yedinci yılda nadasa bırakılması onun yenilenmesine ve sonraki yıl daha çok ürün vermesine yardımcı olur. Rab'bin buyrukları bilge ve faydalıdır (Rom. 12:2). Ayrıca, eğer Tanrı toprağa bir şabat veriyorsa, toprağın sahibi O demektir, İsrailliler değil. Sahip olduğumuz her şey bize kâhyalık etmemiz için emanet edilmiştir. Her şeyin asıl Sahibi'nin Tanrı olduğunu ve bizim yalnızca O'nun

mülkünü idare eden hizmetkârlar olduğumuzu bilmek sahip olduğumuz şeylere yönelik tutumumuzu nasıl değiştirmelidir?

2. Özgürlük yılı Müjde'nin kutsamasının bir ön gölgesiydi. Özgürlük yılının borusu Kefaret Günü'nden hemen sonra çalınıyordu. Günah ortadan kaldırıldığında, Tanrı'nın beğenisi sevinç dolu kutsamaları bize daha da çok döker (Mez. 103:1-5; Yşa. 61:1-3). Bizim buna nasıl karşılık vermemiz gerekir (Yşa. 61:3)?

3. Bu bölüm boyunca, yakın akrabanın kendisinin ihtiyaç içindeki akrabası yerine hareket etme sorumluluğu üzerinde durulur. En ulu anlamda, Rabbimiz İsa bizim iyiliğimiz için yapılması gereken şeyi bizim yerimize yapan yakın akraba-kurtarıcımızdır. Bizimle olan ilişkisi yönünden O, bu hakka sahiptir çünkü antlaşma ve beden alma aracılığıyla O bizi kardeşleri olarak adlandırır (İbr. 2:11-14). O, bizi özgürleştirecek ve kendisine ait kılacak kaynaklara ve sevgiye sahiptir (Ef. 3:8; 5:25). Bu aynı ayetlere göre, O'nun kurtarılmışları olarak hangi sorumluluklara sahibiz?

26. BÖLÜM

1. Yasanın kutsamaları ve lanetleri bize Tanrı'nın, itaati ödüllendiren ve itaatsizliği cezalandıran doğru bir Yargıç olduğunu hatırlatmaktadır. Yasa günahkârları korkunç ilahi gazapla tehdit eder ki, çarmıha gerilmiş Mesih'in Müjdesi'ne koşarak kaçsınlar. Kusursuz itaati sayesinde Mesih kutsamayı elde etti ve ölümünde, günahkârların yerine geçip laneti taşıdı (Gal. 3:13-14). Eğer günahtan dönmüş ve Mesih'e güvenmişseniz, sevinin çünkü Tanrı'nın kutsamaları üzerinizdedir ve O sizi Mesih'in yapmış oldukları sayesinde asla gazabıyla lanetlemeyecektir (Yşa. 54:9-10).

2. Tanrı'nın yasasının uyarıları ve O'nun ilahi takdirinden doğan acılar bizi tövbeye itmelidir; günahtan uzaklaştırıp Rab'be geri döndürmelidir. Eğer tövbe ve imanla Mesih'e dönmediyseniz, Tanrı bu şeyleri sizi tövbe edip kurtulmaya çağırmak için kullanmaktadır. Eğer tövbe ve imanla Mesih'e döndüyseniz, Tanrı yine de hata eden çocuğunu kendisine geri döndürmek için sevgiyle terbiye eden bir Baba gibi sizi terbiye edebilir. Bu bölüm, gerçek tövbenin kilit unsurlarına ışık tutmaktadır: (1) günahtan ötürü keder duyma (39. ayet); (2) günahın itirafı (40. ayet); (3) günahtan ötürü alçalma (41. ayet); (4) Tanrı'nın terbiyesini kabul etme (41. ayet); ve (5) tanrısal merhamet (42. ayet). Bu tövbenin gerçekliğini kendi yaşamlarınızda deneyimliyor musunuz?

27. BÖLÜM

1. Tanrı'ya kulluk ederken, düşüncesizlikten sakının. Bu insanlar adakta bulunurken iyi niyetler taşıyorlardı ancak düşüncelerini değiştirdiler ve verdikleri şeyi geri almak istediler. Önce düşünüp taşınmak ve sonra Tanrı'ya her ne adakta bulun-

duysak onu takip etmek çok daha iyidir (Vai. 5:2, 4). Baskı altında dürtülerle hareket etmek kolaydır. Adakta bulunmanın amacı Tanrı'yla pazarlık yapmak değildir. Bu cezalar bizi bunu yapmaktan caydırmaktadır. Tanrı bizim gayretli olduğumuz kadar bilge de olmamızı ister. Buradaki esas nokta Tanrı'nın antlarımızı ciddiye aldığıdır.

ÇÖLDE SAYIM

ÇÖLDE SAYIM'A GİRİŞ

YAZAR:

İbranicede bu kitabın adı "Ve O konuştu" ya da "Çölde" olarak geçer (ikisi de kitabın ilk ayetinden gelir). Grekçe Septuaginta bu kitaba, sayıma odaklanışı sebebiyle "Sayılar" adını vermiştir. Pentatük'ün diğer dört kitabında olduğu gibi, Çölde Sayım'ın yazarının Musa olduğu konusunda Eski Antlaşma Kutsal Yazıları'nın emanetçileri olan antik dönem Yahudileri hemfikir olmuştur. Kutsal Yazılar'ın farklı yerlerinde "Musa'nın yasası" ifadesi geçer ve bu, bariz bir şekilde onun yazdığı külliyata gönderme yapar. 2. Tarihler 23:18 buna bir örnektir; burada "Musa'nın Yasası'nda yazılanlar uyarınca" yakmalık sunuların sunumuna gönderme yapılır. Çölde Sayım 28 de yakmalık sunuya dair pek çok detay içerir ve dolayısıyla da haklı olarak Çölde Sayım'ın da "Musa'nın yasası"na ait olduğu sonucunu çıkarabiliriz. Dahası, Mesih'in kendisi Yuhanna 5:46'da "o (Musa) benim hakkımda yazmıştır" diye tanıklık eder ve 47. ayet "onun yazıları"ndan bahseder. Böylelikle Kurtarıcı, Musa'nın gerçek bir kişi olduğunu; ona atfedilen birden fazla yazıları olan bir yazar olduğunu; yazılarının Yeni Antlaşma zamanlarında mevcut olduğunu; Yahudilerin onlara erişimi olduğunu; ve yazılardaki temanın Mesih olduğunu doğrulamaktadır. Bu örnekler ışığında, Çölde Sayım'ı Musa'nın yazdığı sonucunu çıkarabiliriz.

TARİH:

Çölde Sayım'ın olayları Mısır'dan çıkıştan sonraki ikinci yılın ikinci ayında başlar (1:1) ve İsrail halkının, dolaşmalarının sonunda Eriha'nın karşısında bulunmalarıyla sonlanır (35:1; 36:13). Bu, M.Ö. 1445 ve 1405 yılları arasına denk gelmektedir. Yazar ve tarihle ilgili daha fazlası için, Pentatük'e Giriş'e bakınız.

TEMA:

Tanrı'nın halkı için tanrısal terbiye, yönlendiriş ve sağlayış.

AMAÇ:

Kenan'a girmeyi reddeden eski kuşaktan, Vaat Edilen Topraklar'ı miras alacak olan yeni kuşağa geçişin izini sürmek ve Rab'bi takip etmek için imanın gerekliliğini göstermek (14. bölüm).

TOPLU BAKIŞ:

Çölde Sayım'ın Kurtuluş Vahyine Katkısı

Pavlus'un İbrani tarihine dair değerlendirmesi şu yöndeydi: "Bu olaylar... bize ders olsun diye oldu" ve "başkalarına ders olsun diye onların başına geldi; çağların sonuna ulaşmış olan bizleri uyarmak için yazıya geçirildi" (1.Ko. 10:6, 11). Şu önemlidir ki, Pavlus'un vurguladığı bu olayların çoğu Çölde Sayım'da kaydedilen çöl dolaşmaları sırasında gerçekleşti. Dolayısıyla, Çölde Sayım'ın Hristiyan kişi için günümüzdeki geçerliliği elçisel yetkiyle de onaylanmıştır. Çölde Sayım, Tanrı esiniyle yazılmış bir tarihtir ve basit olaylardan daha fazlasını öğretir; ruhsal derslerle ve uygulama noktalarıyla doludur.

Bu kitap Rab'bin, İsrail halkının Vaat Edilen Topraklar'a nasıl ilerleyeceğine dair detaylı talimatlarının bir kaydıyla başlar. O, ilerleyişin düzenini belirledi; kutsal kılınmış ibadetin araçlarını sağladı; ve kendi varlığının bulut şeklinde onlara her adımda önderlik edeceğinin vaadini verdi. Halkın tüm yapması gereken şey imanla ve itaatle takip etmekti ancak tam olarak yapmadıkları şey de buydu. Yeni Antlaşma bunu şu şekilde özetler: "Onlar duydukları sözü imanla birleştirmedikleri için bunun kendilerine bir yararı olmadı" (İbr. 4:2). Kutsamanın sınırına geldiler ancak imansızlıklarından ötürü girmeyi reddettiler (Say. 14). Bu, Çölde Sayım'da tekrar tekrar üstünde durulan kilit bir Müjde dersidir: İman olmadan Tanrı hoşnut olmaz (İbr. 11:6). Eski kuşak, diğer herkese Rab'be güvenme konusunda bir uyarı oldu (Mez. 95:8-11).

Çöldeki dolaşmalar terbiyeye yönelik olsa da bunlar aynı zamanda Müjde vaazlarıydı. Kurtaran iman her zaman Mesih'e bağlandığından, Çölde Sayım kitabı Mesih'i birçok şekilde ortaya koymaktadır. Gerçekten de Çölde Sayım kitabı Mesih'le doludur. Buluşma Çadırı'ndaki ibadet ve düzenli olarak sunulan sunular Kuzu'ya dair resim niteliğindeki peygamberliklerdi; O Kuzu ki, lekesiz ve kusursuz olarak günahı ortadan kaldıracaktı. Ancak bunların yanında başka canlı resimler de vardır. İsa'nın kendisi Musa'nın tunç yılanı kaldırışını, kendisinin çarmıhta kaldırılışıyla karşılaştırdı (Say. 21:4-9; Yu. 3:14). Biri zehirli yılanın lanetini kaldırırken, diğeri günahın lanetini kaldırdı. Benzer şekilde, yaşam suyunun aktığı kaya Mesih'in bir tipiydi; nitekim O, Kaya'ydı (1.Ko. 10:4); gündelik man, gökten inmiş Ekmek olan Mesih'e işaret ediyordu (Yu. 6:31-33). İbraniler 9:13-14 ineğin

külünü (Say. 19) Mesih'in kanı aracılığıyla elde edilen arındırılmayla karşılaştırır. Sığınak kentler Mesih'te bulunan güvenliği resmeder. Balam'ın zoraki peygamberlikleri dahi Mesih'in gelişine işaret etmektedir, nitekim O her ulusu kendi yetkisi altına alacak olan Yıldız ve Asa'dır (bkz. Say. 24:17). Bir yandan Çölde Sayım, İsrail'in çölde durakladığı bir dönemin tarihini kaydeder. Ancak öte yandan da Çölde Sayım, kurtuluş vahyinin ilerleyişindeki uzun adımların kaydını tutar.

GENEL HATLAR:

I. İsrail, Sina'da (1:1-10:10)
- A. İsrail'in Sayımı ve Düzenlenişi (1:1-4:49)
  - 1. Savaşçıların Sayımı (1:1-5:4)
  - 2. Oymakların Düzeni (2:1-34)
  - 3. Levililerin Sayımı ve Görevleri (4:1-4:49)
- B. Çeşitli Yasalar ve Olaylar (5:1-9:14)
  - 1. Kirlilik, Eski Duruma Geri Dönme ve Zina İçin Bir Sınav (5:1-31)
  - 2. Adanmışlar (Nazariler) ve Kâhin Kutsaması (6:1-27)
  - 3. Buluşma Çadırı İçin Armağanlar (7:1-89)
  - 4. Levililerin Adanması (8:1-26)
  - 5. Fısıh Kutlaması (9:1-14)
- C. Konutun Taşınmasına Dair Talimatlar (9:15-10:10)
  - 1. Bulut (9:15-23)
  - 2. Borazanlar (10:1-10)

II. Sina'dan Kadeş-Bernea'ya Yolculuk (10:11-14:45)
- A. Sina'dan Ayrılış Süreçleri (10:11-36)
- B. Bıldırcın Sağlanışı ve Yetmiş İhtiyar (11:1-35)
- C. Miryam'la Harun'un Musa'ya Yakınmaları (12:1-16)
- D. Casusların Görevi ve Raporu (13:1-33)
- E. Halkın Kenan'a Giremeyişi (14:1-45)

III. Çölde Dolaşma Dönemi (15:1-21:35)
- A. Sunular, Şabat'ı Tutmayanlar ve Püsküller (15:1-41)
- B. Harun'un Kâhinliğine Karşı Başkaldırı ve Kâhinliğin Onaylanması (16:1-17:13)

C. Levililere Yönelik Talimatlar

D. Arındırılma Törenleri ve Kızıl İnek (19-1:22)

E. Meriva'da İtaatsizlik, Miryam'la Harun'un Ölümü ve Edom'da Çatışma (20:1-29)

F. Zehirli Yılanlar ve Farklı Düşmanların Yenilgisi (21:1-35)

IV. Balam'ın Hikâyesi (22:1-24:25)

A. Balam'ın Tanrı'nın İsteğine Direnişi (22:1-41)

B. Balam'ın İlk İki Peygamberliği (23:1-30)

C. Balam'ın Üçüncü ve Dördüncü Bildirisi (24:1-25)

V. İsrail, Moav Ovalarında (25:1-36:13)

A. Baal-Peor'un Günahı (25:1-18)

B. İkinci Sayım (26:1-65)

C. Selofhat'ın Kızları ve Yeşu'nun, Musa'nın Halefi Olarak Seçilmesi (27:1-23)

D. Çeşitli Düzenlemeler (28:1-30:16)

1. Düzenli Sunular (28:1-15)
2. Bayram Sunuları (28:16-29:40)
3. Adaklar (30:1-16)

E. Midyanlılara Karşı Savaş (31:1-54)

F. Şeria Ötesindeki Oymakların Alınması (32:1-42)

G. Çeşitli Listeler (33:1-35:34)

1. Konaklama Talimatları (33:1-56)
2. Kenan'ın Sınırları ve Bölünme Süreçleri (34:1-29)
3. Levililere Ayrılan Kentler ve Sığınak Kentler (35:1-34)

H. Miras Güvencesine Dair Düzenlemeler (36:1-13)

1. BÖLÜM

1. İsrail oymaklarının sayımı bize Rab'bin "kendine ait olanları bil(diğini)" hatırlatmaktadır (2.Ti. 2:19). Bu sayım sayesinde kesin bir rakam ortaya kondu (Say. 1:46). Benzer şekilde, Tanrı kendine tüm uluslardan bir halk toplarken, onların sayılarını bilir ve her birini tutar. Bu gerçek, ruhunuza nasıl teselli bahşediyor?

2. Tanrı, Musa aracılığıyla sayımı yapılan her adamın "canına karşılık fidye" ödeyeceğini açıkladı (Çık. 30:12). Tanrı'nın sayılı halkı fidyeyle satın alınmış bir halktır. Kimse ödenen bir bedele bağlı olmadan onların aralarında olamaz ve o bedel de Mesih'in değerli kanıdır. Ey günahkâr, İsa'nın kanına ve doğruluğuna iman aracılığıyla kutsalların arasında kendine bir yer buldun mu?

3. Sayımı yapılanların "savaşabilecek durumda" olmaları gerekiyordu. Tanrı'nın halkı doğaları ve çağrıları gereği çarmıhın askerleridir çünkü günahla, Şeytan'la, benlikle ve dünyayla savaş içerisindelerdir. Birçokları kurtarılmışların arasında sayılmayı arzu eder ancak imanlıyı bulan ruhsal çatışmaya girmeye hazır değillerdir. Göklerin Krallığı'na birçok sıkıntıdan geçerek girmemiz gerekir (bkz. Elç. 14:22). İsa Mesih'in kilisesi hangi yönlerden savaştaki bir ordu gibidir? Bu ruhsal savaş dünyevi savaşlardan nasıl farklıdır?

2. BÖLÜM

1. İnsanın yüreğinde, kendi gözünde doğru olanı yapma yatkınlığı vardır. Ancak oymakların düzenlenişi bize Tanrı'nın karışıklık değil, düzen Tanrısı olduğunu hatırlatmaktadır (1.Ko. 14:33). Her oymağın kendi yerinde olması ve çölden daha sorunsuz bir şekilde geçilmesine katkıda bulunması gerekiyordu. Adımlarımız Tanrı'nın Sözü uyarınca düzenlenmek zorundadır; öyle ki, göksel Kenan'a olan yolculuğumuz kendi başımıza açtığımız zorluklarla daha da karışık hâle gelmesin. Oymakların düzenlenişinde buyruk şuydu: "Herkes konakladığı düzende kendi sancağı altında göç edecek." Bu şekilde tüm bölük mevkisini koruyordu ve topluluğun birliği ve uyumu sağlanmış oluyordu. Tanrı'nın halkı, Mesih'in kilisesinin ruhsal yaşamında ait oldukları yeri bilmeli ve orada sadakatle kalmaya çalışmalıdır. Bu, Mesih'in kilisesinin tüm yaşamını nasıl güçlendirebilir?

2. Oymaklar görkem bulutunun, yani çölde dolaşırken Tanrı'nın varlığının güvencesinin üzerine indiği Buluşma Çadırı'nın etrafında diziliyorlardı. 46. Mezmur bizlere "Tanrı onun ortasındadır" diye hatırlatır. Merkez yalnızca Rab'bin yeridir ve tüm istilacılara karşı korunmak zorundadır. Ortada Tanrı'nın olması rahatlatıcı bir gerçektir. O ortada bizimle ilerler, bizi tüm tehlikeden korur ve bizi sonsuz istirahat limanına güvenle kavuşturacaktır. Kilise, Tanrı'nın onun ortasında olduğu gerçeğini nasıl bilir ve deneyimler?

3. BÖLÜM

1. Levililer Harun'a, onun ve de tüm topluluğun görevini icra etmeleri için verilmişti. Levililer bize Mesih'in kilise hizmetkârlarını ve onlara verilen görevi hatırlatmaktadır. Şöyle ki, onların görevi yüce Başkâhin'e ait olan kutsal şeyleri, O'nun günaha karşılık kurbanını merkez alan şeyleri icra etmektir. Kilise hizmetkârlarının ayrıca zaman uygun olsun olmasın, sorumluluklarına verilen canlara sadık olmaları gerekir (2.Ti. 4:2). İhmalkârlık yasaktır. Siz pastörlerinizin sadık olmaları için ne sıklıkla dua ediyorsunuz?

2. "[Levililer] benim olacaktır. Çünkü bütün ilk doğanlar benimdir" (12-13. ayetler). Rab, Mısır'dan kurtuluşu esas alarak Levililer üzerinde sahiplik iddia etti. Levililer, İsraillilerin ilk doğanlarının yerindeydiler ve ilk doğanlar fidyeyle kurtarılmışlardı (Çık. 13:13). Tanrı'nın kendi halkına olan sahiplik iddiası Mesih'in kurtaran işine dayalıdır ki halk bununla ölüm darbesinden kurtarılır ve Rab'be ait olur. İlk doğan olarak sayılmak ayrıcalığın ve onurun tadına varmak demektir. İmanlılar olarak bu muhteşem payımızı ve Kurtarıcımız'ın bizim üzerimizdeki sahipliğini nasıl daha bilinçli bir şekilde alabiliriz?

4. BÖLÜM

1. Hizmete kaydolurken Levililerin, "işlerde çalışmaları" ya da burada geçen fiilin bir diğer anlamıyla aslında "savaşmaları" üzere kaydoluyorlardı (23. ayet). Rab'be hizmet, imanlıyı bir ruhsal savaşa sokar çünkü düşman Mesih'le ilgili şeylere karşıdır. Bu çatışmadan kaçış yoktur. Mesih'in bir hizmetkârı olan kişi, Mesih'in bir askeri olmak zorundadır. Efesliler 6:10-18'i okuyun ve savaşımız için nasıl hazırlanacağımızı düşünün.

2. Levililer esas hizmetlerine otuz yaşına basmadan ve öncesinde beş yıllık bir deneme sürecinden geçmeden başlamadılar (8:24). Buradaki ilke açıktır: Mesih'in hizmetkârları toy olmamalıdır. Rab'be hizmet için denenmiş ve onaylanmış adamlara ihtiyaç vardır ve Rab bu olduğu zaman iyi hizmet görür. Size kendi hazırlığınızda kim akıl hocalığı yapabilir?

3. "Bu konuda gereken her şeyi Gerşonoğulları yapacak." Gerşonoğullarıyla ilgili söylenen bu sözler çarpıcıdır. Aynısı Levililer için de doğruydu: Hizmetleri Tanrı'nın açıklanan isteğine göre sunulmalıydı. Kutsal Yazılar imanlıyı tanrısal isteğin çerçevesi kapsamında hizmete yöneltmektedir. Herkes aynı kabiliyetlere ve armağanlara sahip değildir ve bazıları daha çok göz önündedir. Ancak Tanrı, armağanlarını kendi egemen amacı uyarınca dağıtır ve bedenin her üyesi kendi yerine ve amacına göre işlev gösterdikçe her şey yolunda gider. Her üye, bütünü düşünerek işlev gösterdiğinde uyum olur ancak herhangi bir üye gereğinden fazla kendini düşünür

hâle geldiğindeyse uyumsuzluk olur. Tanrı'nın size olan çağrısıyla tatmin olmanıza ve O'na tüm yüreğinizle hizmet etmenize yardımcı olması için dua edin.

5. BÖLÜM

1. İnsanların törensel kirlilikten ötürü İsrail ordugahından dışarı çıkarılmaları bize şunu hatırlatmaktadır: "Yargılanınca aklanamaz, doğrular topluluğunda yer bulamaz günahkârlar" (Mez. 1:5). Ne ciddi bir mesele! Yalnızca İsa'nın kanında bulunan günah arınması için O'na gittiniz mi? Eğer Mesih'teysek, o hâlde Rab'be yaklaşmaya uygun kılınmış olduğumuzu ve O'nunla paydaşlığın tadına varabileceğimizi de biliriz.

2. Kıskançlık sunusu bize ne kadar garip görünse de hayati ruhsal dersler öğretmektedir. Gizli günahlar nihayetinde ortaya çıkarılacaktır. Bazen gizlenen suçun ifşası, zinada yakalanan kadının durumunda olduğu gibi bu yaşamda da olur. Ancak bu yaşamda olmasa da Rab'bin gelişinde kesinlikle ifşa olacaktır. "Bazı kişilerin günahları bellidir, kendilerinden önce yargı kürsüsüne ulaşır. Bazılarının günahlarıysa sonradan ortaya çıkar" (1.Ti. 5:24). O gün her şeyin Yargıcı olan Mesih "karanlığın gizlediklerini aydınlığa çıkaracak" (1.Ko. 4:5). Günahlarınızı gizlemeyin; gizlerseniz, refah bulmazsınız. Günahlarınızı itiraf edip bırakın ve Tanrı merhamet edecektir.

6. BÖLÜM

1. Mesih bir Nazari* (Adanmış) değildi ancak O'nda Nazari andının simgelediği her şey birleşiyordu. Tanrı-insan olarak O, tüm paklığın kişiliğe bürünmüş hâliydi. Asla günah işlememiş olan Mesih kutsaldı, suçsuzdu, lekesizdi ve günahkârlardan ayrıydı. Günahkârların Kurtarıcısı olan Mesih'e ibadet ederek zaman geçirin; O ki, insanlar için fidyeyle kurtuluşu elde etsin ve onları günahlarından kurtarsın diye kendisini Tanrı'ya lekesiz biçimde sundu.

2. Andının süresinin sonlanışını göstermek üzere Nazari kişi Rab'be bir sunu getirirdi. Bu kişi Rab'be ayrılmış olsa da günahsız değildi. İmanlıların en kutsal olanları arasında bile kutsal Tanrı'nın önünde pak sayılacak biri yoktur. Şükürler olsun ki, Sevgili'de kabul edilmiş durumdayız (Ef. 1:6). Tanrı, Mesih'ten hoşnut olduğu için, Mesih'te bulunanlardan da hoşnuttur. Rab'be olan herhangi bir hizmetimizi kabul edilebilir kılan şey Mesih'le bir olmamız ve O'nun arındıran kanının gücüdür. Yer etmeye devam eden ve en iyi hizmetimizi dahi lekeleyen günah içinse Mesih'in yaptıklarına ve kefaretine koşun.

---

* *Çevirmen Notu:* Çölde Sayım 6. bölümde bahsi geçen Nazari, Tanrı'ya kendisini özel olarak adamış olan İsrailli kişiyi ifade etmektedir. Kişi Nazari yemininde bulunarak, alkolden kaçınır, saçlarını uzatır ve ölüden uzak dururdu.

3. Harun, İsrail'i sözüyle kutsadı. Benzer şekilde, Başkâhinimiz olan Mesih de dünyaya günahkârları günahlarından döndürerek onları kutsamak için gönderildi (Elç. 3:26). Göğe yükselişinde Mesih'in son eylemi ellerini kaldırıp kendi öğrencilerini kutsamak oldu (Lu. 24:50-51). O ellerde çektiği acıların izi vardı ki o acılar bizim için her türlü ruhsal kutsamayı sağladı. Harun'un kutsaması, yaşayan kiliseye Mesih'in yaptıkları aracılığıyla harika bir şekilde yönlendirilmelidir. Tanrı'nın yüzünün size Mesih'te lütufla ve esenlikle parıldadığına inanıyor musunuz? Evetse veya hayırsa, neden?

7. BÖLÜM

1. Rab'be sunulan armağanların on ikişer olması fazlasıyla bol görünebilir ancak harika bir ders öğretmektedir. Rab'be sunulan şeyin O'nu zenginleştirmek için değil, O'nu övmek için sunulduğunu hatırlamalıyız. Buradaki ilke şudur: Tanrı kendi halkının içten sunuları hep aynı diye onlardan bıkmaz. Bazı Hristiyanlar özel yetenekleri olmadığı için ve Rab uğruna gerçekten özel olan bir şey yapamadıkları için cesaret kırıklığı yaşarlar. Rab yüreği bilir ve "bir şeylerden" daha fazlasını arzu eder. Şunu dikkate alın: "Tanrı adaletsiz değildir; emeğinizi ve kutsallara hizmet etmiş olarak ve etmeye devam ederek O'nun adına gösterdiğiniz sevgiyi unutmaz" (İbr. 6:10). Bu, Rab'bin halkını nasıl cesaretlendirebilir?

2. Önderlerin sunuları, günah sunularının icra edildiği sunağın adanması içindi. Kurban sunağına dair böylesine cömert bağışlar, çarmıh vaazının zengince desteklenmesi gerektiğini vurgulamaktadır (1.Ko. 9:13-14; Flp. 4:14-19). Mesih'in ve Mesih'in çarmıha gerilişinin mesajı Tanrı halkının istekle, cömertlikle ve sevinçle bağışta bulunmalarını hak eder. Siz bu yüce davaya nasıl bağışta bulunuyorsunuz?

3. Kehatoğullarına hiçbir araba ya da öküz verilmemişti çünkü hizmetlerinde "onların görevi kutsal eşyaları omuzlarında taşımaktı." Özellikle Mesih'e işaret eden en kutsal şeyleri taşıyorlardı ki bu büyük bir ayrıcalık olmakla birlikte ağır bir yükü de beraberinde getiriyordu. Güçlü adamlar olmaları gerekiyordu ve benzer şekilde Müjde'nin hizmetkârları da bu dünyada Mesih'i kaldırmak zorundalardır. Tanrı'nın Ruhu sayesinde iç varlığında güçlenen böyle adamlar çıkması için dua edin.

8. BÖLÜM

1. Levililer el konarak diğerlerinden ayrılıp adanıyorlardı ve bu, Rab'be bir kurban olarak sunulmayı simgeliyordu (10-11. ayetler). Böylece gerçekten de imanlının olması gereken "diri kurban[lar]" oldular (Rom. 12:1-2). Hristiyan kişi Yeni Antlaşma Levilisi'dir (Yer. 33:19-22). Mesih'in kefareti ve bu kefaretten dolayı tadına varılan faydaların ışığında, Rab'be hizmet bizim makul hizmetimizdir. Bize dair bedende

ve ruhta her şeyin Rab'be ait olduğunu unutmayalım ve O'nun için, O'nun yüceliği ve Krallığı için durmak bilmeyen emekle harcandığından emin olalım. Eğer bir Hristiyan'sanız, kendinizi bugün Tanrı'ya diri bir kurban olarak sunmanız pratik açıdan ne anlama geliyor?

2. Levililer belirlenen hizmet sürelerini resmi olarak doldurup emekli olduklarında, Rab için olan tüm işi bırakmıyorlardı (23-26. ayetler). "Buluşma Çadırı'nda görev yapan kardeşlerine yardımcı" olarak, yıllardır kazandıkları tecrübeleri faydalı biçimde işliyorlardı. İlk yıllardaki o daha etkin olunan zamanlar çoktan geride kaldığında bile Tanrı'nın çocuğunun, Mesih'in davasına sunacağı pek çok katkı vardır; ileri yaşta bile meyve verebilir (Mez. 92:13-14). Harika bir anlamda Mesih'in hizmetkârları asla emekli olmazlar. Bizler, bu ilkeyi bugün nasıl onurlandırabiliriz?

9. BÖLÜM

1. Fısıh'ın amacı Rab'bin amacıyla oldukça benzerdir; Tanrı'nın kurban edilen Kuzu aracılığıyla gelen lütufkâr kurtarışını hatırlamak için yapılan bir etkinliktir. Musa, İsrail'e Fısıh'la ilgili belirli düzenlemeleri nasıl hatırlattıysa, Pavlus da Hristiyan kilisesine Rab'bin, paydaşlık sofrasına ilişkin isteğini vurgular (1.Ko. 11). Tanrı'nın halkı unutkandır. Çoğu zaman zihinlerimiz öyle körelir ki, "Tanrı sözlerinin temel ilkelerini" yeniden duyup öğrenmek şart hâle gelir (İbr. 5:12). Ancak zayıflıklarımızı bilerek, Rab lütufkârca kendi gerçeğini hem yazılı hem de gözle görülebilir Söz'de (Sakramentlerde) tekrar eder. Bir vaiz zaten bildiğiniz bir gerçeği tekrar ettiğinde, surat asmayın; faydalı bir şekilde duymak ve görmek için Tanrı'dan lütuf dileyin.

2. İlahi takdir uyarınca durumlarından ötürü o anda Fısıh kurbanı kesemeyecek olanlar için Rab gerekeni sağlıyordu. Bu bize hatırlatmaktadır ki Tanrı dinin dışsal icraatlarından ziyade yürekle ilgilenmektedir. Ölü bir bedene dokunduğundan ötürü kaçınılmaz olarak kirlenmiş olsa da İsrailli kişinin Fısıh'ı yerine getirmesine izin yoktu. Tanrı halkındakilerin paydaşlık için büyük kaygı duymaları ve bu nedenle de lütuf araçlarından alamayacak durumda oldukları zaman kederlenmeleri iyidir. Sürgünde olduğu zaman mezmur yazarının taşıdığı ruha ihtiyacımız vardır. O ki, Tanrı'nın evine erişimlerinden dolayı kuşları, kırlangıçları bile kıskanıyordu (Mez. 84:3). Ancak aynı zamanda burada bizim için bir uyarı vardır. Bazıları Rab'be yönelik gerçek bir ibadet yüreği taşımadan da din kıpırtıları gösterebilirler. Günahımız içerisinde en iyi din araçlarını bile Tanrı için hiçbir şey ifade etmeyen boş eylemlere çevirebiliriz. Pavlus'un tembih ettiği gibi, nasıl "içtenliğin ve dürüstlüğün mayasız ekmeğiyle bayram" edebiliriz (1.Ko. 5:8)?

3. Tanrı'nın oradaki varlığını simgeleyen bulut ve ateş sütunu İsrail için şunu net bir şekilde ortaya koyuyordu: Nerede olurlarsa olsunlar, Tanrı'nın huzurundalardı. Bir sonraki adımda nerede olabileceklerini konuşup durmaları ya da merak etmeleri

onlara düşmezdi. Onlara düşen şey bulundukları yerden zevk almaları ve Rab'bin onları koymuş olduğu yerde O'na kulluk etmeleriydi. Bunun bugünkü Hristiyanlar için olan karşılığı Tanrı'nın Ruhu tarafından aydınlatılan Tanrı Sözü'dür. Çoğu zaman Rab'bin bizi şimdi koymuş olduğu yerde O'na tüm gücümüzle kulluk etmek yerine, O'nun bizi bir sonraki adımda nereye yönlendireceğine kafayı takar duruz. Olduğumuz yerle yetinip Tanrı'nın Ruh'taki varlığını deneyimlemekle Tanrı Sözü'nün buyruklarına hassasiyetle itaat edip O'nun yönlendirişlerini gecikmeden ve hevesle izlemek arasında nasıl denge kurabiliriz?

10. BÖLÜM

1. Tanrı Sözü'nün vaazı borazanların çalınmasıyla simgelenir. Gümüş borazanlar çeşitli sebeplerle ancak duyan herkesin o seslerin anlamını bileceği şekilde çalınıyordu. İnsanların Rab'bin zihnini bilebilmeleri için Rab'bin mesajının net bir sesle çıktığından nasıl emin olabiliriz (1.Ko. 14:8)?

2. Levililer bize birlikte uyum içinde emek vermeye olan ihtiyacı hatırlatmaktadır. Gerşonoğulları ve Merarioğulları marş eden düzende ilk gidenlerdi, öyle ki Buluşma Çadırı'nı kursunlar ve Kehatoğulları tarafından taşınan kutsal eşyaları alsınlar. Tanrı, Mesih'in kilisesinin her üyesini tüm bedenin iyiliği için belirli bir şekilde işlemek üzere ayarlamıştır. Siz bir kilisenin üyesi misiniz? Bedendeki yeriniz nedir? Tanrı sizi hizmet etmeniz için nasıl donatmış ve çağırmıştır? Orada diğer kilise üyeleriyle birlikte uyum içinde hizmet ediyor musunuz?

3. Musa'nın Hovav'a, İsrail'le birlikte Kenan'a gitmesi için yalvarması gibi Tanrı çocuğu da her aile üyesini yüceliğe taşıma arzusunda olmalıdır. Cennete götürebileceğimiz tek şey sevdiklerimizdir. Tüm dünyevi şeyler geride kalacaktır çünkü geçicidirler. Ancak ailemizin ve arkadaşlarımızın ruhları ölümsüzdür ve sonsuza dek ya cennette ya da cehennemde yaşayacaklardır. Onlara yalvarmak, onları kazanmak ve onları daha iyi olan ülkeye taşımak için daha fazla ne yapabilirsiniz?

11. BÖLÜM

1. Şikâyet Rab'be ait olduğunu söyleyenlerin arasında yaygın olan bir günahtır. Değişen yaşam durumları içerisinde tatminsiz hâle gelmek kolaydır. Bu bölümdeki ilk homurdanma olayının sebebi verilmiyor ancak bu bile kendi başına öğreticidir. Şikâyet asla haklı çıkarılamaz. Burada şu da net görünmektedir ki, bu şikâyet gizliydi. Musa'nın bundan hiç haberi yokmuş gibi görünüyor ancak Rab bunu duydu. Her şeyi bilen bir Tanrı'dan şikâyetin gizlenebileceği sonucunu çıkarmak ne büyük ahmaklıktır! Şikâyet niçin büyük bir günahtır ve Tanrı'ya karşı ayıptır?

2. "Halkın arasındaki yabancılar başka yiyeceklere özlem duymaya başladılar" (4. ayet). Bu yaygaracıların Rab'be dönük hiçbir yürekleri yoktu ancak bunun yerine Mısır'a özlem duydular. Şikâyetleri tüm ordugaha ateş gibi yayıldı. Bir maya etkisi yaptılar ve bu kötü özlem Rab'bin halkı arasında yayıldı; hızlı bir biçimde Tanrı'nın sağlayışının harika hatırlatıcısı olan mana karşı beğenmemezlik oluşturdu. Kilise kirlilikten korunmalıdır ve mayayı görüldüğü her yerde arındırmalıdır. Bedenin bir bütün olarak korunması bazen birkaç kişinin disipline edilmesini ve ihraç edilmesini gerekli kılar. Kiliseniz için dua edin; şöyle ki, bölünmekten esirgensin ve bazı üyeler dünyeviliğe geri dönmeyi arzu etseler dahi sadakatte sebat edebilsin.

12. BÖLÜM

1. Musa'nın uysallığının Eski Antlaşma'da eşi benzeri yoktur. Harun'la Miryam kendisinin aleyhine konuştuklarında, misilleme yapmadı. Eleştiri karşısında doğamızdan gelen tepki aynı şekilde, ateşe ateşle karşılık vermektir. Uysallık ya da Tanrı'ya yaraşır alçakgönüllülük bizi anında savunmaya geçmekten alıkoyar ve Rab'bin uygun gördüğü şekilde bizi savunup haklı çıkaracağına inanmamızı sağlayarak, tüm haksızlıkları O'na bırakmaya razı kılar. Bu şekilde, Musa hepimiz için iyi bir örnektir; Mesih'in bir resmidir (1.Pe. 2:21-23). Siz eleştiri karşısında nasıl tepki veriyorsunuz? Bu konuda Mesih'e daha benzer olmak üzere nasıl büyüyebilirsiniz?

2. Musa'nın, Harun'un Miryam için isteği karşısındaki tepkisi de ayrıca iyi bir modeldir. Musa derhal Rab'be Miryam için dua etti. Miryam'ın çektiği sıkıntıyla sevinmek Musa için oldukça kolay olurdu. Ancak bu tür bir kin asla doğru değildir ve Miryam, Musa'ya karşı isyana öncülük ettiyse de Musa ona karşı hiçbir kin tutmadı; ne de onun paylanmasından keyif aldı. Bunun yerine, onun iyileşmesi için dua etti. Burada da Musa'da Mesih'e bir benzerlik görüyoruz. Mesih kendisini (bilgisizlikle) çarmıha gerenlerin bağışlanması için dua etti (Lu. 23:34). Musa'nın örneğini takip etmemiz iyidir ancak daha da iyi olan şey Mesih'in örneğini takip etmektir, nitekim Musa'nın başından beri göz önünde bulundurduğu kişi O'ydu (İbr. 11:26). Kimin için kinle yanıp tutuşmak yerine dua etmeniz gerekiyor?

13. BÖLÜM

1. Halk Kenan'ın, Vaat Edilen Topraklar'ın güney sınırına ulaşmıştı. Tam kutsama sınırındaydılar ancak bir başka iman kriziyle karşılaştılar. Casuslar o toprakların tam da Tanrı'nın vaat ettiği gibi olduğuna dair canlı kanıtla geri döndüler. Kutsama apaçık ortadaydı ancak on casus ayrıca Tanrı'nın o vaatlerini elde etme açısından ciddi bir risk olduğunu bildirdiler. Üzümler kıyaslanamayacak kutsamaya tanıklık ediyordu ancak devler muazzam bir çarpışma tehdidi oluşturuyorlardı, özellikle de casusların kendilerini o devler karşısında çekirge gibi hissetmeleriyle birlikte. Bu

riskle yüzleşmeye yeterli değillerdi. Dolayısıyla da kutsamaya hayran oldularsa da onu elde etmekte başarısız oldular. Hristiyan olduğunu söyleyen birçok kişi de kutsama sınırında yaşamaktadır. Mesih'te sahip olduğumuz her şeyi düşünmek başka, bunlara her teolojik açıdan teoriler üreterek yaklaşmak başkadır. Bunların iyi olduğunu ve bunları istediğimizi biliriz ancak bir sebepten ötürü sınırda kalırız ve Mesih'te sahip olduğumuz, "evet" ve "amin" olan tüm o vaatlere imanla tutunmayız. Tanrı tüm devlerden daha büyüktür ve çekirgelerin zafer kazanmasını sağlayabilir. Kalev bunu anladı ve biz de anlamalıyız. Yüreklerimizdeki korkunun ve imansızlığın üstesinden nasıl gelebiliriz?

14. BÖLÜM

1. Tüm imansızlığın ve şüphenin ortasında Yeşu ve Kalev, yoldaşlarının getirdiği habere, o tehlikelerin büyüklüğünden uzaklaşıp dikkatlerini Tanrı'nın büyüklüğüne vererek karşılık verdiler. Düşmanın her savunmasını etkisiz hâle getirebilecek Tanrı'nın yenilmez gücünü (9. ayet); egemen iyi isteği uyarınca onlara o toprakları verecek olan Tanrı'nın saptırılmaz tasarısını (8. ayet); ve her türlü korku sebebini dağıtan Tanrı'nın, oradaki doğrudan varlığını vurguladılar (9. ayet). Eski İsrail'i cesaretlendirmesi gereken Tanrısal gerçekler bugün bizi de cesaretlendirmelidir. O zamanın Tanrısı bu zamanın Tanrısı'dır. Bu gerçekler sizin Rab'bi, Kalev'le Yeşu'nun yaptığı gibi tamı tamına izlemenize nasıl yardımcı olabilir?

2. İsa Mesih dışında hiç kimse Musa'dan daha şevkli bir aracı değildir. Musa'nın bu bölümdeki aracılık duası sadece duanın nasıl göründüğüne değil, ayrıca onun asil karakterine de harika bir örnektir. Tanrı onu bir ulus babası yapmayı teklif etmişti ki, bu birçoklarının kabul edeceği bir gelecekti. Bunun yerine, Musa kendi görkemine dair düşünceleri bir kenara koydu ve Tanrı'nın itibarını savundu. Musa'nın ilgilendiği şey şuydu: Eğer Rab, İsrail'i yok etseydi, bu durumda düşmanlar Rab'le alay ederdi ve bu durumu da Rab'bin ant içmiş olmasına rağmen kendi halkını kurtarmaktan aciz olmasının bir kanıtı olarak sunarlardı. Musa, Tanrı'nın bağışlaması için dua etti ve Tanrı da bağışladı. Musa'nın duaları ne kadar dikkate değer olsa da bunlar bizi Tanrı'nın sağında oturan ve bizim için daima aracılık eden Kişi'ye yönlendirmelidir. O'nun duaları her zaman yanıtlanır. Bugün bunda nasıl teşvik buluyorsunuz?

15. BÖLÜM

1. "Günah demek, yasaya karşı gelmek demektir" (1.Yu. 3:4). Tanrı'nın ahlak yasası esnetilmezdir, zamandan bağımsızdır, evrenseldir ve değişmezdir. Bu yasanın her türlü ihlali, kasıtsız ya da kazara olan ihlaller dahi günah teşkil eder ve cezaya tabidir. Yasa karşısında bilgisizlik mazeret değildir. Tanrı, merhameti ve lütfuyla

günahların bağışlanabilmesi için bir yol sağlamıştır ve İsa Mesih'te olan bu arınmadan faydalanmalıyız. Ancak bu ayrıca iman yolunda dikkatle yürümemiz için bir hatırlatıcıdır; öyle ki, dikkatsizlikten ötürü Rab'bi gücendirmeyelim. Dikkatsizce yaşama noktasında hangi şekillerde ayartılıyorsunuz?

2. Giysilerin yanlarındaki püsküller Rab'bin halkına O'nunla olan özel ilişkilerini gözle görülür bir şekilde hatırlatmaktaydı. Attıkları her adım onlara Tanrıları Rab'le, O'nun lütfu ve kurtarışı temeline dayanan ilişkilerini hatırlatıyordu. Püsküller ayrıca başkalarına, Rab'bin halkının O'na ait olduklarını ve Rab'bin kutsal halkı olarak yaşamaları gerektiğini bildiriyordu. Artık püskül takmıyoruz ancak Rab bize kurtuluşumuzu ve kurtarılmışlar olarak dünyadan farklı biçimde yaşama sorumluluğumuzu hatırlatmak üzere başka bir şey vermiştir. Rab'bin Sofrası bu gerçekleri beyan eden, gözle görülür bir Söz'dür. Rab'bin Sofrası'nı uygulamak Mesih'in yapmış olduklarını ve O'nda kim olduğumuzu hatırlamamıza nasıl yardımcı olabilir?

3. Tanrı'nın, kurban törenlerinde öteki uluslar için bir yer vardı. İsrail'in Tanrısı'nı dökülen kana dayanarak benimseyen yabancılar İsrail'denlermiş gibi tamamen kabul ediliyorlardı. Rab şöyle tanıklık etti: "RAB'bin önünde siz nasılsanız, aranızda yaşayan yabancı da aynı olacak" (15. ayet). Hem inanan Yahudiler hem de inanan öteki uluslular Mesih İsa'ya iman sayesinde Tanrı'nın çocuklarıdır (Gal. 3:28-29). Rab'bin ayrımcılıktan uzak olmasıyla sevinin!

4. Şabat günü odun toplayan adam taşlanarak öldürüldü. Tanrısızlar bu cezanın şiddetine karşı çıkarlar ancak bu şekilde Rab bize şunu öğretmektedir: "Ölecek olan, günah işleyen candır" (Hez. 18:4). Tanrı'nın yasası kusursuz itaat talep eder; itaatsizlik Tanrı'nın gazabını getirecektir. Tanrı'ya Mesih'in kusursuz itaati için şükredin çünkü yargının dehşet verici darbesinden sığınağımız oradadır.

16. BÖLÜM

1. Korah'ın isyanı Tanrı tarafından seçilmiş Aracı'nın gerekliliğini öğretmektedir. Tanrı'ya başka bir yolla ulaşmaya çalışmak ölümcüldür. Korah, Datan ve Aviram'ın isyanı Tanrı tarafından tayin edilen kâhinliği gasp etmeye yönelik bir teşebbüstü. Sonuç olarak, bu teşebbüs kutsal gazapla yanıtlandı. Harun'un kâhinliği Mesih'in kâhinliğine işaret ediyordu. Buradaki dersler açıktır. İnsan Tanrı'ya kendi başına yaklaşamaz çünkü günahı fazlasıyla büyüktür ve Tanrı'nın kutsallığıysa fazlasıyla görkemlidir. Tanrı'nın önünde kendi başına durmanın cezası sonsuz şiddettir. Korah'ın ölümü, sıra dışılığı ve kaçınılmazlığıyla bize Rab'den korkmayı öğretmektedir. Matta 10:28'e göre, Tanrı'dan korkmak için bize başka hangi sebepler sunuluyor?

2. Korah'ın mahvını takip eden bela bize Tanrı tarafından seçilen Aracı'nın etkililiğini öğretmektedir. İsyancıların gömülmelerinden ve kömürleşmiş kalıntılarından sonra, birçokları Tanrı'yı adil olmamakla suçladı çünkü Tanrı'nın ne kadar kutsal ve insanınsa ne kadar günahkâr olduğu konusunda hatalı bir anlayışa sahiplerdi. Böylelikle Tanrı'nın görkemi tekrardan yargıyla gösterilmiş oldu. Ancak Musa lütfa koştu ve Harun'a dirilerle ölüler arasında durmasını talimat verdi. Bela aradaki kâhini geçemedi. Müjde dersi buradadır. Tanrı'nın günaha karşı gazabı doğru ve adildir ancak Tanrı lütfederek kefaret etmesi için Aracı olan kendi Oğlu'nu gönderdi. Mesih ve O'nun kurbanının gücü günahkârla Tanrı'nın adaleti arasında durur ve Tanrı'nın gazabı yüce Başkâhinimiz'i geçemez. Mesih'in kurbanı başarılıydı. Böylece tek umudumuz budur: Tanrı'yla aramızda Mesih'in duruyor olması. Kibirle kendinize mi güveniyorsunuz, yoksa bağımlılıkla Aracı'ya mı?

17. BÖLÜM

1. Harun'un filiz veren değneği Tanrı tarafından seçilmiş aracının eşsizliğini öğretmektedir. Bu asa Tanrı'nın Eski Antlaşma'da kâhin soyu olmak üzere Harun'la soyunu seçmesini doğruladı ve bu eşsizliğin bir hatırlatıcısı olarak tutulması gerekiyordu. Tüm bunlar sonsuz Kâhin olan Mesih'e işaret etmekte (Mez. 110:4; İbr. 5) ve şu hayati gerçeği vurgulamaktadır: Tanrı'yla insan arasında tek Aracı (1.Ti. 2:5), insanın kurtulabileceği tek yol (Yu. 14:6) Mesih'tir.

2. Değnek yalnızca Tanrı'nın görebildiği Levha Sandığı'nın içinde tutuluyordu (İbr. 9:4) çünkü bu, antlaşma Aracısı'nın her zaman Tanrı'nın önünde olduğunu bildirmektedir. Başkâhin'in temel işi Tanrı'ya yönelikti; O'nun huzurunda insanlar yerine durmaktan geçiyordu (İbr. 9:24). Tanrı kendi Oğlu'nu ve O'nun kefaretinin görkemli yara izlerini görür ve antlaşmasını anımsar. Bu, Tanrı'nın Oğlu'yla bir olmuş olanlarımıza Baba'yla olan ilişkimiz açısından ne güvence vermektedir?

3. Gözden geçirme adına 16-17. bölümleri bir arada değerlendirip Mesih'in aracılığına dair önemli derslere bakın. Açılan çukurdan, Aracı'nın gerekliliğini öğreniyoruz. Beladan, Aracı'nın etkililiğini öğreniyoruz. Filizlenen asadan, Aracı'nın eşsizliğini öğreniyoruz. Yuhanna 14:6'ya bakacak olursak, tüm bunlar Mesih'te nasıl bir araya gelmektedir?

18. BÖLÜM

1. Oğulları ve Levililerle birlikte görev hakları korunan Harun şimdi ciddi bir şekilde Buluşma Çadırı'nın kutsallığını korumakla sorumlu kılınırlar. Tanrı'nın kendi kilisesinde görev verip onurlandırdığı kişiler yine Tanrı tarafından ciddi bir şekilde O'nun davasının kutsallığını korumakla sorumlu kılınmaktadır. Bunda başarısız

olanlar "kutsal yere ilişkin suçtan sorumlu tutulacak" (1. ayet). Eğer günaha karşı gayretle mücadele etmezlerse, kendilerine hesap sorulacaktır. Kilise hizmeti muazzam sorumluluk ve hesap verebilirlik içeren kutsal bir iştir (Yak. 3:1). Kilisenizin hizmetkârlarının, Tanrı'nın onları çağırmış olduğu vazifeye sadık kalabilmeleri için dua edin.

2. Levi ailesine halkın bağışlarının bir kısmı uygun görülmüştü. Pavlus bu sağlayışa gönderme yapar ve bunu Tanrı'nın Yeni Antlaşma kilisesindeki hizmetkârların desteklenmesine uygular (1.Ko. 9:13-14). Tanrı sözünde eğitilen hiç kimse, kendisini eğitene destek olmaktan geri kalmasın (Gal. 6:6). Sadık bir kilise hizmetkârıyla kutsanmış olmanın minnettarlığını göstermek için ne yapabilirsiniz?

19. BÖLÜM

1. Ölüm, günahın lanetinin nihai kanıtıdır ve etkileri her yere yayılır. Ancak Müjde'nin güzelliği şudur ki, Tanrı bu laneti tersine çevirmek için gereken yolu tasarlamıştır. Kızıl ineğin külleri ve törensel arındırmalar için kullanılan su esas Lanet Çevirici olan Rab İsa'ya işaret eden gölgelerdi. Kızıl inek sadece bir tipti ve paklanma suyu da yalnızca simgesel bir arınma sağlayabiliyordu. "Tekelerle boğaların kanı ve serpilen düve külü murdar olanları kutsal kılıyor, bedensel açıdan temizliyor" ancak "Mesih'in kanının... vicdanımızı ölü işlerden temizleyeceği ne kadar daha kesindir!" (İbr. 9:13-14). Bu, "kent kapısının dışında acı" çekmiş Mesih'in bir resmidir (İbr. 13:12). O bize Tanrı'nın ordugahında bir yer verebilmek için bir lanet oldu. İsa Mesih'te nasıl arınma buluruz? Bir Hristiyan, vicdanını günbegün nasıl yıkamalıdır?

20. BÖLÜM

1. Musa, itaatsizliğinden ötürü Vaat Edilen Topraklar'a giremedi. Tanrı açıkça ona, kayaya konuşmasını emretti ancak Musa bunun yerine kayaya iki kez vurdu (ki bu kaya da Mesih'e işaret ediyordu – 1.Ko. 10:4). Musa'nın günahının özü, onun değneği kullanma şekli değil, halka konuşma şekliydi (Say. 20:10; Mez. 106:32) ki bunun da altında yatan şey Tanrı'ya güvenmekten ve O'nu onurlandırmaktan aciz bir yürekti. Ceza çetin göründü ancak önderlik konumu Musa'nın hesabını vermesi gereken sorumluluğu arttırıyordu. Bu hepimiz için, Tanrı'ya tüm yüceliği O'nun alacağı şekilde itaat etmenin ne kadar önemli olduğunu gösteren bir hatırlatıcıdır. Musa kayaya vurduğunda su verilmiş olsa da suyun yalnızca konuşma sonucu temin edilmesi daha büyük bir mucize olurdu ve Rab'bi daha çok yüceltirdi. Kusura yer bırakmadan O'nun isteğini yapmaya çalışalım çünkü Rab o zaman kendisinin yüce ve kutsal Tanrı olduğunu bildirecektir. Tanrı'ya tam olarak, O'nun buyurduğu şekilde itaat etme sorumluluğunuzun olduğu bazı alanlar nelerdir?

2. Bu olaydaki en büyük trajedilerden biri, Musa'ya karşı homurdananların ve şikâyet edenlerin yeni kuşak olmasıydı. Çöldeki dolaşmalar son bulmak üzereydi; eski kuşak geçmişte kalmıştı ve yeni kuşak sahnedeydi. Bu kuşak kendi ebeveynlerinin şikâyet edişini ve Tanrı'nın onları terbiye edişini tekrar tekrar görmüştü. Ancak gerekli dersleri çıkarmakta başarısız olmuşlardı. Süleyman'ın Özdeyişleri 19:25 şöyle der: "Alaycıyı döversen bön kişi ibret alır." Bu özdeyişteki bön kişi kolaylıkla etkilenebilmesi ve öğretilebilmesi gereken kişidir. Siz başkalarının günahlarından ve cezalandırılışlarından nasıl dersler çıkardınız?

21. BÖLÜM

1. Mesih'in kendisini tunç yılanla karşılaştırması üzerine derinlemesine düşünmek (Yu. 13:5) günaha dair önemli dersler vermektedir (Say. 21:5). İnsanlar Tanrı'yı, onlara yaklaşımı açısından iyi değil, kötü olmakla suçladılar. Tanrı'nın onlara iyi bir şekilde sağladığı yiyecekle tatmin olmayı reddettiler ve O'nun sağladığı şeyden tiksinme ve nankörlükle yüz çevirdiler. Ceza ağırdı; zehirli yılanlar ölüm getirdi. İnsan bir başka yılan tarafından ayartıldığı zaman günah düşüşünde olan şey de özünde budur: insan Tanrı'nın bahçedeki iyiliğini ve sağlayışını reddetti ve böylece O'nun yasasını çiğnedi (Yar. 3:1-6). Adem'in düşmüş çocukları olan bizler de Tanrı'nın isteğinden memnuniyetsizce yüz çevirip günah işlemeyi seçtiğimiz her seferde bu Tanrı nefretini doğrulamış oluyoruz. Vahiy 21:8'e göre, eğer kurtuluş için Mesih'e güvenmezsek, ne cezayla karşılaşırız?

2. Mesih'in tunç yılanda kurduğu benzeşim ayrıca bize kurtuluş hakkında da dersler vermektedir. Direğin üzerindeki tunç yılanda, ölmekte olan günahkârların gereksinimi sağlandı. Laneti tersine çeviren simgesel şey (tunç yılan), lanetin şeklini (zehirli yılan) aldı. Böylelikle Tanrı kendi Oğlu'nu günahın icabına baksın diye günahlı beden benzerliğinde gönderdi (Rom. 8:3). Çarmıhta lanet hâline gelerek yukarı kaldırılması gerekti (Gal. 3:13). Kurtuluşun elde edilmesi yılana bakarak gerçekleşti. Sadece yılanı direğe koymak yeterli değildi; iman bakışı olmak zorundaydı. Bu sizin sonsuz yaşam için yalnızca ve yalnızca Mesih'e güvene ve imana olan ihtiyacınızı anlamınıza nasıl yardımcı oluyor (Yu. 3:15-16)?

22. BÖLÜM

1. Tüm bu olaylar İsrail'in haberi olmadan gerçekleşiyordu. Onlara karşı kurulan komploya dair hiçbir bilgileri yoktu. Ancak İsrail'in bilgisi dışında olan, Tanrı'nın tümüyle bilgisi dahilindeydi. Biz zorlukların ve tehlikelerin ortasındayken, Tanrı'nın bizimle olduğunu bilmek harika bir kutsamadır. Burada Tanrı'nın korumasının bilinmeyen tehlikeleri de kapsadığını öğreniyoruz. Tanrı'nın bizi tehlikeden ne

ölçüde korumuş ve korumakta olduğu bizim hiç bilemeyeceğimiz bir şeydir (Mez. 139:5-6). Bu gerçekler için sevinerek ve şükrederek zaman geçirin.

2. Tanrı dönek değildir; kiralık bir falcıdan farklı olarak, O'na tuttuğu yollar parayla değiştirtilemez. Tanrı'nın kutsaması geri döndürülmezdir. Tanrı'nın kutsamış olduğunu hiç kimse lanetleyemez (12. ayet). Mesih'le bir olmuş herkes için geçerli olan değişmez ve daimi gerçek şudur: "Tanrı bizden yanaysa, kim bize karşı olabilir? (Rom. 8:31). Her şey bize karşı gibi göründüğünde ve düşman bizim başarısızlıklarımızdan zevk duyup bizim batışımızı arzuladığında, bu gerçekler bize nasıl yardımcı olabilir?

23. BÖLÜM

1. Balam'ın İsrail'i lanetlemek için sarf ettiği çabalar, Tanrı'nın kendi antlaşma halkı üzerindeki kutsamalarına dair bazı şaşılası gerçeklere vurgu yapmaktadır. (1) Tanrı'nın halkı özeldir: tek başına yaşar (9. ayet). Tüm yeryüzü Rab'bindir ve O'nun halkı eşsizdir; Tanrı'nın halkı gibi hiçbir halk yoktur. (2) Tanrı'nın halkı tutsaklıktan güçle, kanla ve lütufla kurtarılmıştır (22. ayet). (3) Tanrı'nın halkı güçlüdür (24. ayet), avının ardından giden bir yırtıcı gibi güçlü ve yılmazdır. (4) Tanrı'nın halkı huzurludur (10. ayet). İmanlılar için ölümde bir esenlik vardır ki kötüler bunu ancak kıskanabilirler. (5) Tanrı'nın halkı güvendedir (21, 23. ayetler). Tanrı'nın kutsamış oldukları artık lanetlenemez; lanetten sonsuza dek özgür olacaklardır (Rom. 8:31-39). Balam şöyle söyledi: "O kutsadı, ben değiştiremem" (Say. 23:30). Bu esasında Şeytan'ın mağlubiyet itirafıydı. Ey imanlı, Mesih'te sahip olduğun geri döndürülmez kutsamayı her gün nasıl göz önünde tutabilirsin?

2. "Tanrı neler yaptı!" nidası (23. ayet) tüm bölümü açıklamaktadır. Tanrı, Tanrı olduğu için İsrail, Balam'ın tüm lanetleme çabalarından korundu. Tüm bu olaylar Tanrı hakkında derinlemesine düşünmeye değecek üç gerçek göstermektedir. (1) O egemendir, ortadaki bir kraldır (21. ayet). O'nun egemenliği; İsrail'i seçişinde (ki İsrail kendi içinde hiçbir değere sahip değildi), Balam'ı kullanışında (ki onu kendi isteğine ve çabalarına ters biçimde kullandı), bir eşeği kullanışında (ki bu doğaya tersti) ve O'nun o zamanki ve var olacak olan gelecekteki uluslar üzerindeki hâkimiyetinde açıkça görülmektedir. (2) O değişmezdir (19. ayet). Yakup'un yok olmaması Tanrı'nın değişmezliğinden dolayıdır (Mal. 3:6). (3) O etkindir (Say. 23:23). Tanrı kenarda durup halkına tezahürat yapan bir seyirci değildir; O etkin bir biçimde onlar adına meşguldür. O'nun etkinliği geçmişi (22. ayet), şimdiyi (21. ayet) ve geleceği (24:8) kapsar. Sevinin çünkü İsrail'in Tanrısı bizim Tanrımız'dır ve O ne uyur ne uyuklar (Mez. 121:3-4).

24. BÖLÜM

1. Balam, İsrail'i lanetlemek için elinden gelenin en iyisini yaptı ancak Tanrı, kendisinin boşa çıkmayacak olan Mesih vaadine dair çok büyük peygamberliklerde bulunmak üzere onu kullandı (17-19. ayetler). Tanrı'nın Ruhu'nun zoraki etkisi altında Balam, Tanrı'nın tüm vaatlerinin Mesih'te "evet" ve "amin" olduğunu bildirdi. İsrail'in antlaşmadan gelen saadeti Mesih'le bağlantılıydı ve her gerçek imanlı için de böyledir. Balam gelmekte olan Mesih hakkında özellikle iki gerçek bildirdi. "Yıldız" unvanı Mesih'in görkemini bildirmektedir. Tanrı'nın tüm parlak görkemi İsa Mesih'in yüzündedir. "Asa" (önder – bkz. 17. ayet) ise Mesih'in kudretini, O'nun kraliyet yetkisini bildirmektedir. Bu, Yakup'un Yahuda'dan çıkacak kraliyet asasına ilişkin peygamberliğinin daha tam bir gelişimidir (Yar. 49:10). O her düşmanı uzak geleceğe dek ezecektir. Zafer yalnızca yaklaşmakta olan yargıyla olmaz; bir günahkârın Kral İsa'ya teslim olduğu ve O'nun lütfu tarafından fethedildiği her seferde bu zafer sergilenir. Bir anlamda Mesih'e her dönüş Balam'ın peygamberliğinin yerine gelişidir. Mesih şu sözüyle Yakup'un ve Balam'ın peygamberliklerini birbirine bağlar: "Davut'un kökü ve soyu Ben'im, parlak sabah yıldızı Ben'im" (Vah. 22:16). Mesih yüreğinizde parıldıyor mu? O sizin Kralınız olarak hüküm sürüyor mu?

25. BÖLÜM

1. İsrail'in Moavlı kızlarla yaptığı zinanın ardından putperestlik geldi. Bir günah bir başka günaha yol açar. Gözle görülen kilise yozlaşmış bir dünyadaki dünyevi cazibelere kapıldığında, çok geçmeden kendini dünyanın sahte diniyle birleşmiş hâlde bulur. Yaşam paklığı ve ibadet paklığı bir aradadır. Siz kendinizin, ailenizin ve kilisenizin paklığını nasıl koruyorsunuz?

2. Pinehas başkalarının hatalarına pabuç bırakmadı. Şimonoğullarından olan yargıç buyruğu yerine getirmeyi beceremedi ve bu yüzden de Pinehas harekete geçti. Ortaya çıkıp günahın icabına bakacak hiçbir adamın bulunamaması ne korkunç bir şeydir (Hez. 22:30-31)! Fakat Rab'bin Pinehası vardı. Ayakta durup günahın icabına bakacak ve Tanrı'nın yargılarını savacak Mesih benzeri adamlar için dua edin.

3. Pinehas'ın gayreti (ya da kıskançlığı) Tanrı'nınki gibiydi, nitekim Rab harfiyen şöyle dedi: "[Pinehas] İsrail oğulları arasında benim kıskançlığımla kıskanarak onların üzerinden gazabımı döndürdü" (11. ayet – Kitab-ı Mukaddes Çevirisi). Pinehas, kıskanç olan Tanrı'nın doğasını benimsemişti (Çık. 34:14). O kendi kutsallığı konusunda kıskançtır ve Pinehas da ruhunda aynı kutsal kıskançlığı taşıyordu. Tanrı'nın kutsal kıskançlığı bugün kendi halkı için ne arzu etmektedir? (Bkz. 2.Ko. 11:2).

26. BÖLÜM

1. Korah tarafından başlatılan isyanda ölenler "bir uyarı" oldular (10. ayet). Adalet anıtlarıydılar ve hem o zaman hem de bugün için birer örnek teşkil ettiler. Korah'ın çocuklarının, Korah'ın devrilmesinde ölmemeleri (26:11) tanrısal merhametin bir anıtı olarak durmaktadır. Bariz biçimde onlar babalarının günahına ortak olmamışlardı ve böylelikle Tanrı'nın yasasının şart koştuğu şekilde ölmediler (Yas. 24:16). Her insan kendi günahı için yargılanacaktır. Ne ebeveynlerinizin günahları ne de onların kutsallıkları sizin sonsuzluktaki durağını belirleyecektir. Tanrısızları ve itaatsizleri yutup yok eden gazaptan kaçıp kaçmayacağınızı belirleyecek olan nedir? (Bkz. Titus 3).

2. İkinci sayımda Kalev ve Yeşu dışında Sina'da sayılmış olan yetişkin adamlardan bir tanesi bile yoktu. Tanrı onların kesinlikle öleceklerine ant içmişti ve öyle de oldu (64-65. ayetler). Günaha karşı yargı tehdidinde bulunan tanrısal Söz kesinlikle gerçekleştirilecektir. Tövbe etmeseniz de kötü işlerinizin hak ettiği karşılıktan kaçabileceğiniz yönündeki boş algıya itibar etmeyin. Bu ilahi hükmün kesilmesi neredeyse kırk yılı bulduysa da en nihayetinde kesildi. Gecikmiş yargı unutulmuş yargı değildir. Tövbesiz günahkârlar niçin kesinlikle cezalandırılmak zorundadır?

27. BÖLÜM

1. Selofhat'ın kızları babalarının adının Vaat Edilen Topraklar'da devam etmesi için bir yer istiyorlardı. O bir günahkârdı ancak aile mirasını ceza olarak kaybetmemişti. Yine de davalarını Rab'bin önüne getirecek bir aracıya ihtiyaçları vardı. Dolayısıyla Musa, davalarını Rab'bin önüne getirdi ve paylarına düşeni aldılar. Bu kendi başlarına gökte kutsalların yanında hiçbir mirası olmayan günahkârların ihtiyacını göstermektedir. Onların da bir aracıya ihtiyaçları vardır ve tek Aracı, Rab İsa Mesih'tir. 2. Korintliler 5:20'ye göre, siz başkalarının, Mesih'in onlar adına yaptıklarını anlamalarına yardımcı olmak için ne yapabilirsiniz?

2. Musa bencillikten tümüyle uzak bir adamdı. Rab ona Kenan'a girmesine izin olmadığını hatırlattığında, Musa'nın tek endişesi İsrail'i oraya götürecek bir adamın çıkmasıydı. Rab'bin halkının "çobansız koyunlar gibi" kalmamasıydı (17. ayet). Bu, Mesih'in şefkatli ruhudur (Mat. 9:36-38). Rab, Musa'ya Yeşu'nun İsrail'e önderlik edebilecek olan o adam olduğunu belirtti. Ancak Rab'bin vurguladığı tek nitelik, Yeşu'da Rab'bin Ruhu'nun olmasıydı (Say. 27:18). Bir adam Tanrı'nın Ruhu'yla dolu olduğunda, hizmet için gereken her şeye de sahip olur. Ruh'la dolu adamlar her zaman ihtiyaçtır (Elç. 6:3). Siz hizmet etmeye hazır mısınız?

28. BÖLÜM

1. Eski Antlaşma döneminde kurbanların daima tekrar edilmesi onların kendi içlerinde günah sorununu çözebilecek hiçbir etkililiğe sahip olmadığını gösteriyordu ve bunlar ilk ve son kez kurban edilecek İsa Mesih'e olan ihtiyaca işaret ediyordu (İbr. 10:1-4). Bu, İbraniler kitabında Mesih'in üstünlüğünü ve O'nun eski düzen kâhinleri ve kurbanları üzerindeki kendi kurbanını gösteren kilit bir argümandır. Ancak bunlar insanın Rab'bin önünde kabul edilebilmesi için kan dökülmesinin gerekliliğini gösteren görsellerdi (İbr. 9:22). Eski düzenden, yerimize geçen bir temsilcinin ölümü sayesinde kefaretin gerekliliğini öğreniyoruz. Sevinin çünkü Tanrı'nın lekesiz Kuzusu olan Mesih kendisini Tanrı'nın günahlara karşılık gazabını doğrudan ve tümüyle yatıştıran tek kefaret olarak sunmuştur.

2. "İlk ürünleri kutlama günü"nde (26. ayet) Rab'be bir şükran sunusu olarak yeni bir et sunusu getirilirdi. Buradaki bayram Pentikost Bayramı'ydı; Kutsal Ruh'un döküldüğü ve elçiler tarafından Rab'be büyük bir günahkâr hasadının getirildiği zamandı. O gün tövbe ve imanla Mesih'e dönenler, gelecek olan büyük bir hasadın ilk ürünleriydi ki bu hasat hâlâ toplanmaya ve Mesih'e sürekli olarak sunulmaya devam etmektedir. Efesliler 1:15-16'yı okuyun ve sonrasında yaşamınızda Mesih'e dönmüş olan kişiler için kendi şükran sununuzu sunun.

29. BÖLÜM

1. Topluluğu bir araya çağıran boruların çalınması ibadet için iki önemli ilke ortaya koymaktadır. İlk olarak, toplu ibadet önemlidir. Borular çalındığında, halk bir araya toplandı. Benzer şekilde, biz de bir araya gelmeyi bırakamayız (İbr. 10:25). Karşılıklı nasihat ve ruhça geliştirme önemlidir. İkinci olarak, ibadet yaşamın dikkat dağıtıcılarından özgür olan bir ruh hâli gerektirir. İnsanların ibadet için gereken zamana ve ruh hâline sahip olabilmeleri için normal uğraşlarından çekilmeleri gerekiyordu. Böylece Şabat gününü gözetmek ibadetin kilit bir unsurudur. Haftalık ibadet zamanlarınızda ruhsal meseleler hakkında bölünmemiş bir dikkatle düşünebiliyor olmanız için kendinizi yaşamın olağan rutinlerinden nasıl özgürleştirebilirsiniz?

2. Çeşitli sunulara ve özellikle de Çardak Bayramı'nın sekiz gününe dair detayların tekrar tekrar anlatılması şu hayati dersi vermektedir: Rab'be O'nun açıkladığı isteği uyarınca ibadet etmek zorundayız. Düşmüş, dünyevi insan zihnine güvenilemez ve bu yüzden de Rab bizim O'na nasıl ibadet edeceğimizi kendi başımıza çözmemize yer bırakmamaktadır. Aldanmaya ve Rab'bin zihninden sapmaya son derece açığız. Tanrı'ya yeni antlaşma ibadetinde böylesine karışık törenleri takip etmek zorunda olmadığımız için şükredebileceğimiz gibi, O'na ayrıca bugün, kilise hâlâ Kutsal Yazılar'da ibadetin nasıl olacağına ilişkin net buyruklara sahip olduğu için

de şükretmeliyiz. Bu buyruklara ekleme ya da onlardan çıkarma konusunda nasıl ayartılmaktayız?

30. BÖLÜM

1. Bir adakta bulunan kişiye dair ciddi söz şuydu: "Verdiği sözü bozmayacak" (2. ayet). Bir imanlının sözü onun andı olmalıdır. Bir Hristiyan esasında kendisini Rab'be bağlamış olduğunu iddia eden biridir, dolayısıyla da bu iddiasını bozmamak için dikkatli olmak zorundadır. "Ağzından her çıkanı yerine getirecek" ifadesi (2. ayet) kendi sözünü tutan ve onu asla değiştirmeyen Rab'be dair çarpıcı bir hatırlatıcıdır (Mez. 89:34). Ağzımızdan çıkan sözler de dahil olmak üzere her şeyde O'na benzer olmaya çalışalım (Rom. 8:29). Söylemiş olduklarınızla tutarlı olacak biçimde yaşayamama konusunda hangi şekillerde ayartılıyorsunuz?

2. Adak adamada kızlar babalarının yetkisi altında ve karılarsa kocalarının yetkisi altındaydı. Bu şekilde erkeğin, evinin başı olması ve sağduyulu ve düzgün bir şekilde rehberlik etmesi gerektiği gösteriliyordu (1.Ko. 11:3; Ef. 5:23). Bu bir diktatörlük konumu değil, ruhsal idrak ve olgunluk gerektiren bir yetki konumudur. Başkalarına doğru yolda önderlik etme sorumluluğu ürkütücüdür ve Rab'be bağımlılık gerektiren bir sorumluluktur. Tanrı'nın, sahip olduğunuz rolü, O'nu onurlandıracak bir şekilde yerine getirmenize yardımcı olması için dua edin.

31. BÖLÜM

1. Tanrı, İsrail'e Midyanlılardan öç almalarını buyruk verdi çünkü öç O'nundur (Yas. 32:35). Midyanlı kadınların aldatmacalarıyla İsrail'in erkekleri ahlaksızlığa ve putperestliğe ayartılmışlardı. Ve şimdi tanrısal öç için tanrısal hüküm geldi. Ey günahkâr, şunu unutma: "Aldanmayın, Tanrı alaya alınmaz. İnsan ne ekerse onu biçer" (Gal. 6:7). Siz bu ilkenin kendi yaşamınızda ya da etrafınızdakilerin yaşamlarında etkin olduğunu nasıl gördünüz?

2. Bu savaş ayrıca Tanrı'nın Balam'a karşı öcünü de gösterdi. Balam daha öncesinde doğruların ölümüyle ölme arzusunu ifade etmişti (23:10). Ancak trajik bir şekilde, ne üzücü bir sonla karşılaştı! Kendisini kötülük etmek üzere adeta satmıştı. Tanrı onun İsrail'e lanet okuma tasarısını boşa çıkarmış olsa da o yine de İsrail'e karşı komplolar kurdu. Doğru yolu bırakıp yanlış yola saptı (2.Pe. 2:15) ve sonunda günahı onu yakaladı. İkiyüzlülüğün ancak ve ancak iki sonu olabilir: gerçek tövbe ya da tümden yıkım. İkiyüzlüler nasıl kendilerini kandırıp yargıdan kaçabileceklerine inandırırlar? Böyle yapmakla neden budalalık ederler?

3. Midyan'la savaşmaya gidenlerin tamamından bir tanesi dahi kaybolmadı (49. ayet). Sonuç olarak, İsrail ordusunun komutanları Rab'be savaşta onları koruyuşu

için bir şükran sunusu getirdiler. Onlar Rab'bin savaşını veriyorlardı ve Rab onları korudu. Rab için savaşmak zaiyattan muaf olmayı garanti etmez ancak Rab'bin ordusuna kaydolmuşların tamamı için zaferi kesin kılar. Bu size iman yolunda yüce mücadeleyi sürdürürken nasıl cesaret verebilir?

32. BÖLÜM

1. Musa, Şeria'nın doğusundan kolaylıkla pay almış olan Rubenlilere, Gatlılara ve Manaşşe oymağının yarısına son derece yerinde bir soru sordu: "İsrailli kardeşleriniz savaşa giderken siz burada mı kalacaksınız?" (6. ayet). Mesih'in bedeni birdir, dolayısıyla diğer üyeler çatışmalarla yüzleşirken hiç kimse rahat olamaz. Birbirimizin yüklerini taşımalı ve zincirde olanları biz de onlara zincirliymişiz gibi hatırlamalıyız. Mesih'in bedeninde göz ardı edilemeyecek olan ve el üstünde tutulması gereken bir birlik vardır. Siz diğer Hristiyanları ruhsal mücadelelerinde desteklemek için nasıl onlarla yan yana savaşıyorsunuz?

2. "Suçunuz sizi bulacaktır" (23. ayet – Kitab-ı Mukaddes Çevirisi) ayıltıcı bir mesaja sahip temel bir metindir. Günahın sonuçları günahkârı nihayetinde yakalayacaktır. Bazı insanların günahları bu yaşamda açıkça ortaya çıkarılır. Ancak tövbesiz ölenlerin günahları büyük yargı gününde ortaya çıkarılacaktır. O zaman Rab karanlığın saklı işlerini ışığa çıkaracak ve insanların sırlarını İsa Mesih'le yargılayacaktır. 51. Mezmur'u okuyun; sonrasında günahlarınızı itiraf ve terk ederek ve Tanrı'nın büyük merhametine bel bağlayarak zaman geçirin.

33. BÖLÜM

1. Rab, İsrail'in Mısır'dan Kenan'a dek yaptığı yolculukların kayda geçirilmesini buyurdu. Tanrı halkı Rab'bin onları hem bireysel olarak hem de özellikle halkın tarihi boyunca yönlendirdiği tüm yolları akılda tutmalıdır. Tanrı onları çölün her köşe bucağından geçirerek Mısır'dan çıkardı. İsrail'in kaybolduğunu düşündüğü, bulundukları yerin anlamsız geldiği zamanlar oldu. Ancak Musa, Tanrı'nın onları tüm yol boyunca yönlendirdiğini açıkça ortaya koymaktadır. Yolculuk sıkıntı çölünden geçiyor olsa bile geriye bakmak onları yaşamlarının her gününde iyiliğin ve merhametin izlediğini açıkça ortaya koymaktadır. Siz yola devam ederken, bu size nasıl cesaret veriyor?

2. Toprağa adım atar atmaz, İsrail halkının Kenan'da yaşayanları kovması ve onların putperestlik eserlerini yok etmesi gerekiyordu. Düşmanlarına tolerans göstermek, Tanrı halkını tehlikeye atardı. Benzer şekilde, günah kutsalların yaşamlarında öldürülmek zorundadır. Eğer öldürülmezse, ruha eziyet eder ve Rab'bin kutsamasından mahrum bırakır. Her gerçek Hristiyan benliği, tutku ve arzularıyla birlikte

çarmıha germiştir ve yaşamındaki kalıntı günahı öldürmek üzere emek verir. Yok etmeniz gereken hangi günahlarla ve içsel putlarla düzenli olarak yüzleşiyorsunuz?

34. BÖLÜM

1. İsrail'in sınırlarını Rab belirledi. Yeryüzündeki varlığımızın mekân, zaman ve etki yönünden sınırlarını O tayin eder (Eyü. 14:5; Mez. 31:15; Dan. 4:25, 35; Elç. 17:26). Bu dünyada yaşamın geçilemeyecek bir sınırı vardır, nitekim "insanın bir kez ölmesi, sonra da yargılanması kaçınılmaz[dır]" (İbr. 9:27). Tanrı'nın sizi yerleştirmiş olduğu sınırları ve kısıtlılıkları fark ettikçe, bunlar içerisinde eldekiyle yetinerek yaşayabiliyor ve ruhunuzun tümüyle güvende olduğunu bilebiliyor musunuz?

2. İsrail'in sınırının çizilmesi "Tuz Denizi"nde (ya da Ölü Deniz; 3, 12. ayetler – Kitab-ı Mukaddes Çevirisi) başladı ve sonlandı. Tuz Denizi, Sodom ve Gomora'nın yıkımına dair kalıcı bir anıttı (Yar. 19; Yas. 29:23). Bu şekilde İsrail'in sınırında Tanrı'nın yasasının sınırlarını aşmamaları için bir hatırlatıcı, günahın getirdiği yıkıma dair bir uyarı vardı. Tanrı size nasıl günahın sonuçlarına ilişkin hatırlatıcılar vermiştir? Bu hatırlatıcıları nasıl sizi kötülükten alıkoyacak sınırlar olarak kullanabilirsiniz?

3. Kenan diyarı nispeten küçüktü, Antik Yakın Doğu'da yükselip düşen büyük imparatorluklarla karşılaştırılamazdı. Bu küçüklüğü bize şunu hatırlatmaktadır: Kutsallar bu dünyada aza sahip olsalar bile eldekiyle yetinmelilerdir. Bunu nasıl yapabilirler? İman atalarının yaptıkları gibi, "daha iyisini, yani göksel olan (mirası)" odaklarında tutmak zorundalardır (İbr. 11:16). Ölümde büyük topraklar ve bolluk zengin adamın ellerinden kayıp gider ancak Hristiyan kişi "çürümez ve lekesiz ve solmaz... göklerde saklanılmış olan bir mirasa" kavuşur (1.Pe. 1:4). Bu sizin eldekiyle yetinerek yaşamanıza nasıl yardımcı olmalıdır?

35. BÖLÜM

1. İsrail'e, Tanrı'nın hizmetkârları olan Levililer için yaşayacak kent sağlamaları buyruldu. Böylelikle Tanrı kendi hizmetkârlarının kendi halkı tarafından desteklenmeleri gerektiğini açıkça göstermektedir. Müjde'yi vaaz eden kişi, geçimini Müjde'yle sağlamalıdır; Rab bunu tayin etmiştir (1.Ko. 9:13-14). Sizin kiliseniz, pastörünün geçimini sağlama konusunda ne durumdadır?

2. Mesih günahkârın sığınak kentidir. Her günahkâr, insanlar için yüce Başkâhin İsa Mesih'te bulunan umuda sarılmak üzere acilen sığınmaya koşmalıdır (İbr. 6:18-20). O'nun ölümü günahkârları tanrısal öç tehlikesinden özgür kılar; öyle ki gittikleri sürgünden Tanrı'ya dönebilsinler. Fiziksel olarak hiç kimseyi öldürmediyseniz bile, yüreğiniz nefretin ve günahlı öfkenin içsel cinayetini barındırmaktadır (Mat.

5:21-22; 1.Yu. 3:15). Doğrudan Mesih'e koşun ve ruhunuz için sığınak bulun.

3. Sığınak kent sadece İsrailliler için değil, ayrıca yabancılar ve yerli olmayan konuklar içindi (15. ayet). Bu, Müjde'nin Yahudiler için olduğu kadar öteki uluslar için de olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır. İnsanlar arasında mevcut olan farklılıklardan bağımsız olarak, Mesih'e adım atan herkes birdir ve aynı ayrıcalıklara sahiptir. Mesih'te hiçbir farklılık yoktur. Bu, Hristiyanların müjdeleme ve öteki uluslardan ve etnik kökenlerden olanları karşılama şekillerini nasıl etkilemelidir?

36. BÖLÜM

1. Selofhat'ın kızları diğer oymaklarla evlenselerdi, Manaşşe'nin mirasından gelen o pay kaybolacaktı. Tanrı'nın işinin önderleri, Rab'bin kendi halkına vermiş olduğu hiçbir şeyin ceza olarak kaybedilmemesi için tetikte olmalılardır. Ruhsal mirasımız büyük bedelle kazanılmıştır. Bu mirası elde tutmak ve onun tadını çıkarmak için hikmet ve sağduyu arayalım. Selofhat'ın kızlarıyla ilgili bu mesele her İsrailli için bir tedbir kararıyla sonuçlandı. Her İsrailli "atalarının bağlı olduğu oymağın mirasına" gayretle ve sadakatle bağlı kalacaktı (7. ayet). Biz Rab'bin mirasına nasıl bağlı kalabilir ve Tanrı'nın işini bir bütün olarak koruyabiliriz?

2. Selofhat'ın kızlarının, Rab'bin buyruğu uyarınca, kendi oymaklarından biriyle evlenmeleri gerekiyordu. Kişisel tercihlerin sadece kişisel arzuların denetiminde olmaması gerekir; başkalarının, özellikle de ailelerimizin ve kiliselerimizin ihtiyaçlarını dikkate almak zorundayız. Bu özellikle de evlendiğimiz kişi için geçerlidir. Bu ilke, Tanrı halkının ancak ve ancak ruhsal anlamda kendi halkından olanlarla evlenmesi gerektiğini göstermektedir. Rab'de evlenmeli ve imansızlarla aynı boyunduruğa girmemelilerdir (1.Ko. 7:39; 2.Ko. 6:14). Bu noktada itaatsizlik çoğu zaman tüm aileye acı getirir.

YASA’NIN TEKRARI

YASA'NIN TEKRARI'NA GİRİŞ

YAZAR:

1800'lerin başında liberal uzmanlar Yasa'nın Tekrarı'nın Kral Yoşiya ve başkâhin Hilkiya tarafından (2. Krallar 22), siyasi birliği ve parayı Yeruşalim'de toplayıp buluşturmak üzere yazıldığını öne sürdüler. Yoşiya'nın ve Hilkiya'nın Yeruşalim dışındaki ibadeti ortadan kaldıracak bir belge çıkarmak üzere komplo kurduklarını iddia ettiler; böylece sunuları ve bağışların tapınağa getirilecek ve ulusal birliğin geliştirilmesi sağlanacaktı. Dolayısıyla da Yoşiya ve Hilkiya yazar olarak Musa'ya gönderme yaptılar, kitabı keşfedilmiş gibi gösterdiler ve büyük bir drama yaratıp bu kitabı büyük, resmi bir topluluğun önünde Tanrı Sözü olarak duyurdular.

Böyle bir yaklaşım M.Ö. 621 gibi düzmece bir tarihi gerekli kılıyordu, nitekim Yoşiya'nın reform dönemi bu tarihe denk geliyordu. Hristiyanlar, tarih boyunca Yasa'nın Tekrarı'nın bundan 800 yıl daha öncesine uzanan ve Musa'nın yazarlığını öne süren iddialarını kabul ederken, liberal uzmanlar toplu hâlde daha geç olan tarihten yana olmuşlardır. O zamandan bu yana da Yasa'nın Tekrarı'nın tarihine ilişkin çeşitli teoriler, revizyonlar, zıtlıklar ve çelişkiler devam etmiştir. Azınlık grubu oluştursalar da muhafazakâr uzmanlar istikrarlı bir şekilde kitabın kendi içerisindeki iddialarını kabul edip dile getirmişlerdir: "Mısır'dan çıktıktan sonra kırkıncı yılın on birinci ayının birinci günü, Musa RAB'bin, kendisi aracılığıyla İsrailliler'e neler buyurduğunu anlattı" (1:3).

Yasa'nın Tekrarı tanrısal vahiydir ve sonuç olarak da Musa'nın yazar olduğunu belirtirken güvenilirdir. Muhafazakâr yorumu doğrulayan birden fazla nokta vardır. Yasa'nın Tekrarı, Musa'nın yaşadığı M.Ö. 2000'lere dayanan antlaşma biçiminde yazılmıştır ve bu biçim Yoşiya'nın döneminde kullanılmaz. M.Ö. 2000'lere dayanan antlaşmalar tarihe genel bir bakışı (1-4. bölümler), antlaşmanın koşullarını (5-26. bölümler) ve bu koşullara uymanın ya da onları ihlalin sonuçlarını (27-32. bölümler) içeriyordu. Yoşiya'nın dönemindeki antlaşmalar genellikle ne tarihi ne de sonuçları içeriyordu. Dahası, bu antlaşma formatı tek bir yazarın olduğuna işaret etmektedir ki bu da Yasa'nın Tekrarı'nın birden fazla yazarın eliyle derlendiği düşüncelerine engel olmaktadır.

Ek olarak, Yasa'nın Tekrarı'nın yazarı M.Ö. 621 yılında Yeruşalim'de yaşayan biri gibi değil, Mısır tecrübesine sahip ve aynı zamanda da çöldeki yaşama olduk-

ça aşina olan biri gibi yazmaktadır. Bahsedilen hayvanlar Filistin'e değil, Sina'ya ve Yukarı Mısır'a özgü olan hayvanlardır (14:5). Akasya ağacı (10:3) ve temizlik talimatları (23:12-14) için de aynısı geçerlidir, nitekim bunlar açık bir şekilde Yoşiya'nın dönemindeki gibi yerleşik topluluklar için değil, göçebe, çöle özgü bir yaşam içindir. Yazar Kenan'a yabancı biri olarak yazar ki Musa'nın da böyle yazması beklenir.

Dahası, Yasa'nın Tekrarı Musa'nın yazar olduğunu iddia eder (1:3; 31:9) ve diğer Kutsal Kitap yazarları da aynı şeyi onaylamaktalardır. 2. Tarihler 25:4 Yoşiya'dan 200 yıl önceki olayları bildirirken Yasa'nın Tekrarı 24:16'dan alıntı yapar ve ona "Musa'nın kitabı" der. Nehemya, Yasa'nın Tekrarı 23:2'ye "Musa'nın kitabı" olarak gönderme yapar (Neh. 13:1). Mesih'in dönemindeki Yahudi önderler de tıpkı bugüne dek olduğu gibi, Yasa'nın Tekrarı'nı Musa'nın yazdığını biliyorlardı ve Mesih de onların bu anlayışını onayladı (Mat. 19:7-8'deki Yas. 24:1-4 alıntısı; Mat. 22:24'teki Yas. 25:5 alıntısı). Yeni Antlaşma da Yasa'nın Tekrarı'ndan 80'den fazla kez alıntı yapar ve bu, muhafazakâr görüşün doğruluğuna son noktayı koymalıdır.

Bu, Yahudi ve Hristiyan uzmanların büyük bir çoğunluğunun Yasa'nın Tekrarı'nın açılış sözlerini kabule yönlendirmiştir: "Musa'nın bütün İsrail'e söylediği sözler şunlardır" (1:1 – Kitab-ı Mukaddes Çevirisi). Bu ve benzer yirmi diğer ifade yazarın kim olduğu sorusunu açıkça cevaplamaktadır. Yasa'nın Tekrarı'nın yazarı Musa'dır. (Ayrıca Pentatük'e Giriş'e bakınız.)

TARİH:

Musa'nın yazarlığını ve Yasa'nın Tekrarı'nın tarihsel güvenilirliğini kabul ederek, Musa'nın bu sözleri "Mısır'dan çıktıktan sonra kırkıncı yılın on birinci ayının birinci günü" aldığını (1:3) ve bunları sonrasında çok geçmeden yazıya geçirdiğini biliyoruz. Bu da yazım tarihini İsrail'in çöldeki dolaşmasının sonuna yakın bir zamana, Mısır'dan Çıkış'tan kırk yıl sonrasına ve Kenan'a girişin hemen öncesine, M.Ö. 1406 civarına tarihlendirmektedir.

TEMA:

Tanrı'yla halkı arasındaki antlaşma sevgisi.

AMAÇ:

İsrailliler Kenan'a girmeye hazırlanırken onlara Tanrı'nın antlaşmasını hatırlatmak.

TOPLU BAKIŞ:

Yasa'nın Tekrarı'nın Kurtuluş Vahyine Katkısı

"Yasa'nın Tekrarı" tam olarak "ikinci kez yasa veriş" anlamına gelir ve Grekçe Septuaginta'da (LXX) bulunan bir ifadedir. Gelecek kralın "Yasa'nın bir örneğini" kendisi yazacağını söyleyen ifadeye bakabilirsiniz (17:18, LXX). Sina'da yasanın verilişinden bu yana, İsrail'in yetişkin nüfusu ölmüştü. Yeni kuşak Sina borazanlarını duymamıştı; Tanrı'nın ne buyurmuş olduğunu Musa'dan duymaları gerekiyordu.

Çöldeki kırk yıl boyunca yasa ihlallerinin, uygulamalarının ve yorumlarının bir kaydı oluşturulmuştu. Yasanın güncel uygunluğu artık eskiden olmayan şekillerde fark edilebiliyordu. Musa yasayı İsrail'in mizacını ve çöldeki kırk yıllık deneyimini yansıtacak şekilde tekrardan aktarır.

Musa, Yehova'nın kendi seçilmiş halkı için olan kurallarını yeniden doğrular. Onlar tanrısal antlaşmanın halkıydı. O antlaşmanın kutsamaları, onların antlaşmanın koşullarına bağlılıklarıyla sürdürülüyordu.

Çok geçmeden İsrail, Şeria Irmağı'nı geçecek ve İbrahim'e antlaşmayla verilmiş olan ve putperest ulusların yaşadığı topraklara girecekti. İsrail'in putperestliğe yatkınlıkları Sina'daki altın buzağı olayında ortadaydı (Çık. 32-34) ve aslında, Tanrı'nın yasasının ilk yasaklamaları diğer tanrılara ve oyma putlara karşı çıkıyordu. Dolayısıyla da İsrail Kenan'a ve tarihinde yeni bir döneme girerken, onlara Tanrı'nın yasasının tekrar edilmesi ciddi önem arz ediyordu.

Musa yakında ölecekti. Kendisi bir anlamda İsrail için Tanrı'nın yasasının vücut bulmuş hâli olmuştu, nitekim onun varlığı doğrudan Tanrı'nın yasasını doğruluyordu. Sanki yasanın son ve unutulmaz bir doğrulamasını yapmaya kararlıymış gibi, Musa Kenan sınırında Yasa'nın Tekrarı'nı söyler.

Yasa'nın Tekrarı Tanrı'nın kendi halkına olan sevgisini doğrular ve halkın O'na beslemesi gereken sevgiyi açıklar. Yasa'nın Tekrarı'ndaki en önemli ayetlerden biri şudur: "Dinle, ey İsrail! Tanrımız RAB tek RAB'dir. Tanrınız RAB'bi bütün yüreğinizle, bütün canınızla, bütün gücünüzle seveceksiniz" (Yas. 6:4-5).

İsrail'in ayrıcalıklı konumu Tanrı'nın onları karşılıksız olarak seçmesinden kaynaklanmaktaydı (7:7-8). Tanrı kendi sevgisini İbrahim'i, İshak'ı ve Yakup'u seçtiğinde nasıl gösterdiyse, bu sevgiyi şimdi onların soyunu Mısır yolculuğu boyunca koruyarak göstermektedir. Onların kurtarılışı ve Firavun'un Kızıldeniz'deki yıkımı, Tanrı'nın kendi halkına olan eşsiz sevgisini sergiledi.

Tanrı'nın sevgisi Musa'nın yasayı aldığı yer olan Sina'da daha da sergilendi. Başka hiçbir halk tanrısal sevginin bu sergilenişine sahip olmadı. Buna karşılık İsrail'in sevgisi de antlaşmanın koşullarına itaatle sergilenmeliydi.

Yasa'nın Tekrarı sevgi antlaşmasını düzenler. Bir tebaa-antlaşması biçiminde yazılmış olarak, bu antlaşmanın sevgiyi onaylayışı, teslimiyetle karşılık veren sevgiye dair talimatlar içerir. İsrail'in o antlaşmanın koşullarına olan itaati, başka hiçbir halkın bulamadığı iyiliklerin devamlılığını kesinleştirecek, o sevgiyi sürekli olarak pekiştirecektir.

Bir ebeveynin kendi soyuna olan sevgisi kendisini dikkatli rehberlik ve terbiyeyle gösterir. Tanrı'nın kendi halkına olan sevgisi de Yasa'nın Tekrarı'nın kurallarında ve vaatlerinde ifade bulmaktadır. Tanrı kendi halkını sever ve bu nedenle de onlarla ilgilenecektir; onların düşmanlarını ortadan kaldıracak ve İbrahim'e vaat ettiği toprakları onlara verecektir. Ancak bu iyilikleri emniyet altına almak için halk Tanrı'nın üstünlüğünü, O'nun yasasına itaat aracılığıyla tanımak zorundadır. Tanrı'nın özel mülkü olmak üzere seçilmiş bir halk olarak, O'nun gibi kutsal olmak zorundalardır.

GENEL HATLAR:

I. Giriş (1:1–5)

II. Hazırlık Konuşması (1:6—4:43)
- A. Horev'den Kadeş'e (1:6–46)
- B. Kadeş'ten Fethe (2:1—3:29)
- C. Tanrı'nın Yasasına Kulak Vermeye Nasihat (4:1–40)
- D. Şeria'nın Doğusundaki Sığınak Kentler (4:41–43)

III. Tanrı'nın Yasasının Açıklanması (4:44—26:19)
- A. Giriş Açıklaması (4:44–49)
- B. Buyruklar ve Bağlantılı Nasihatler (5:1—11:32)
  - 1. On Buyruk (5:1–33)
  - 2. Tanrı'yı Sevmek ve Buyruklarını Hatırlamak (6:1–25)
  - 3. Putperestlerden Ayrılma, Tanrı'nın Kutsaması (7:1–26)
  - 4. Nasihatler, Kutsamalar ve Lanetler (8:1—11:32)
- C. Kurallar ve Yargılar (12:1—26:15)
  - 1. Tanrı'nın Mabedi (12:1–32)
  - 2. Aldatıcılar ve Putperestler (13:1–18)
  - 3. Âdetler: Yas, Beslenme ve Levililerin Geçiminin Sağlanması (14:1–29)

4. Şabat Azadı (15:1–23)
5. Dinî Bayramlar (16:1–22)
6. Kurbanlar, Putperestler, Hükümler ve Krallar (17:1–20)
7. Kâhinlerin Geçiminin Sağlanması, Putperestler, Büyük Peygamber (18:1–22)
8. Sığınak Kentler, Yalancı Tanıklar (19:1–21)
9. Savaşa Yönelik Düzenlemeler (20:1–20)
10. Çözülememiş Cinayet, Savaş Esirleri ve Asi Oğullar (21:1–23)
11. Medeniyet, Ayırdedicilik ve Paklık (22:1–30)
12. Etik ve Ahlak Koşulları (23:1—25:19)
13. Kenan'ın İlk Ürünleri (26:1–15)

D. Son Hatırlatma ve Nasihat (26:16–19)

IV. Kutsama ve Lanetler (27:1—28:68)

A. Eval ve Gerizim'de Buyrulan Tören (27:1–26)
B. Kutsamalar ve Lanetler (28:1–68)

V. Son Talimat (29:1—33:29)

A. Geçmişteki Kutsama (29:1–29)
B. Antlaşma Yeniden Doğrulanıyor (30:1–20)
C. Musa'nın Vedası (31:1–13)
D. Yehova'nın Uyarısı (31:14–30)
E. Musa'nın Ezgisi (32:1–52)
F. Oymakların Kutsanması (33:1–29)

VI. Sonuç: Musa'nın Ölümü ve Yeşu'nun Başa Gelişi (34:1–12)

1. BÖLÜM

1. Tanrı, İsrail'i "çocuğunu taşıyan bir adam gibi" yönlendirdi (31. ayet). Tanrı'nın sevecen ilgisine yönelik bu resim bizde O'na karşı sevgi ve güven doğurmalıdır. "Sürüsünü çoban gibi güdecek, kollarına alacak kuzuları, bağrında taşıyacak; usul usul yol gösterecek emziklilere" (Yşa. 40:11). İyi Çobanımız kayıp koyunu arar ve "onu bulunca da sevinç içinde omuzlarına alır" (Lu. 15:4-6).

2. Tanrı toprağı İsrail'in önüne koydu ve onu alması için talimat verdi (1:21) ancak İsrail tereddüt etti, insan bilgeliğine bel bağladı (22. ayet), sonrasında da insan korkusuna (26-27. ayetler) ve imansızlığa kapıldı (32. ayet); bunun sonucu da kutsamanın kaybedilmesi (34-39. ayetler), isyan (26, 40-43), yenilgi (44. ayet) ve Tanrı'dan ayrılık oldu (45. ayet). Tanrı'nın halkı O'nun Sözü'ne güvenmek zorundadır (Özd. 3:5). Öte yandan Kalev ise "bütün yüreğiyle RAB'bin yolunda yürüdü" (Yas. 1:36). O ve Yeşu, çok küçük bir azınlık, Kenan'a girdi. İtaat yolu yalnız, engebeli bir yol olabilir ancak o yolun yolcuları her zaman hedeflerine ulaşırlar. Eğer Tanrı'ya uzun vadede itaat edeceksek, O'nun bilgeliğine güvenmek niçin şarttır?

2. BÖLÜM

1. Musa, İsrail'e şöyle dedi: "Tanrınız RAB geçirdiğiniz bu kırk yıl boyunca sizlerleydi" (7. ayet). Tanrı onların deneyimlerini biliyordu çünkü O bulutta ve ateşte onlarlaydı (Çık. 40:34-38). Söz'ün beden alıp aramızda yaşadığını bilmek (Yu. 1:14); Mesih'in, imanlının bu günahla lanetlenmiş çöldeki hâlini deneyimlemek üzere kendi halkının benzerliğine girdiğini bilmek teselli vericidir (Rom. 8:3; İbr. 2:17). "Çünkü kendisi denenip acı çektiği için denenenlere yardım edebilir" (İbr. 2:18). Ey Hristiyan, Rab'bin senin deneyimini anladığını ve bizzat acı çekmiş olduğunu bilmek seni nasıl teselli edebilir?

2. "RAB, ordugahtaki bütün savaşçıları ortadan kaldırıncaya dek onları cezalandırmıştı" (15. ayet). İtaatsizlik dehşetli sonuçlara yol açar. Tanrı'nın halkı arasında bile, isyan edenler kendilerini Tanrı'nın düşmanı kıldılar. Hepsi birer birer ortadan kaldırılıncaya dek, Tanrı'nın ilerleyen yok edişinin odağı oldular.

3. BÖLÜM

1. Tanrı, "Refalılar (yani devler) ülkesi diye" bilinen Başan'ı İsrail'e verdi (13. ayet). Tanrı kendi halkının O'nun kurtarmaya yeterli olan gücünün büyüklüğünü hatırlamalarını istemektedir. Halk devlere karşı yürüdü ve galip geldi. Tanrı kendi halkını aşılamaz gibi görünen durumlardan geçirse de Tanrı'nın yardımıyla ilerlendiğinde bu durumların üstesinden gelinebilir (Ef. 6:12-17).

2. Kırk yıl boyunca Musa İsrail'e ıssız çölde önderlik etti, onları Kenan'ın sınırına getirdi. Ancak Musa'nın kendisinin oraya girememesinin sebeplerinden biri, halkın Kadeş-Barnea'da isyan etmiş olmalarıydı (26. ayet). Musa isyan etmiş olanların çocuklarına konuşuyor olsa da onlara kendisinin, ebeveynlerinin günahının bedelini ödediğini hatırlatmaktadır. Sanki onlar ve ebeveynleri birmiş gibi konuşmakta, İsrail'in birliğini yeniden vurgulamaktadır. Bizim imansızlığımızın ve isyanımızın başkalarını da etkilediğini hatırlamak önemlidir (1:37; 4:21). Bugüne dek sizin günahlarınız başkalarını nasıl incitti?

4. BÖLÜM

1. Tanrı'nın sevgisi O'nun her şeye yeten gücünden ayrı tutulamaz. Bu nedenle de O'nun sevgisi tüm tasarılarında etkilidir. O'nun İbrahim'e, İshak'a ve Yakup'a olan sevgisi (Mal. 1:1-4; Rom. 9:10-13) İsrail'i Kenan'a kavuşturdu (Yas. 4:37) ve tüm seçilmişlerini de yüceltilmeye kavuşturacaktır. İmanlılar Tanrı'nın oğullarıdır çünkü Baba sevgisini onlara dökmüştür (1.Yu. 3:1-2). O, imanlıları sonsuz bir sevgiyle sevmiştir (Yer. 31:3). İmanlıların umudunun emniyette olması için neden Tanrı'nın hem sevgisi hem de gücü gereklidir?

2. Eğer babanızı hiç görmemiş bir yabancı onun bir resmini çizmeye kalkışsaydı, gücenirdiniz. Tanrılık'ın görmediğimiz kişilerinin hayal ürünü olarak çizilmesi karşısında da aynı tepkiyi vermemiz gerekmez mi? Tanrı'nın bu şekilde yanlış sunulması oyma putların (veya tasvirlerin) yasaklanmasının bir sebebidir. Tanrı'nın tek meşru portresi hayal ürünü değil, vahiydir. Nihayetinde, Tanrı'nın tek meşru resmi ya da gösterimi ezeli Tanrı Oğlu olan İsa Mesih'tir (İbr. 1:3).

5. BÖLÜM

1. Sina Dağı'nda halk Tanrı'nın dehşet verici gösterimine dayanamadı. Bir aracıya ihtiyaç duydular. Tanrı, Musa'da Mesih'in bir ön gölgesini sundu ki Mesih, Tanrı'yla insan arasındaki tek Aracı olarak verildi (1.Ti. 2:5). Tanrı'ya tek erişimimiz O'dur (Yu. 14:6); O'nun sayesinde Tanrı'ya güvenle yaklaşırız (İbr. 4:14-16).

2. İsrail, Tanrı'nın huzurunda huşuyla dehşete kapıldı. Seraflar ve esinlenmiş peygamberler de öyledir (Yşa. 6:1-5). İbadet bu şaşkınlık ve huşu hissiyatını göstermelidir. İbadet eğlence ya da yenilik yeri değildir; yetersizliğimizi idrak edişimizle birlikte tek Aracı olan İsa Mesih'i arzu ettiğimiz ve O'na naçizane hayranlığımızı sunduğumuz bir zamandır.

3. Tanrı'nın yasası yük olmak üzere değil, yardımcı olmak üzere verilmiştir. İnsan dini insana ağırlıklar yükler ancak lütufla verilen Tanrı yasaları, "size iyilik olsun" diye verilir (33. ayet – Kitab-ı Mukaddes Çevirisi). On Buyruk'u yerine getirmek bir insanın yaşamına ne şekillerde kutsama getirir?

6. BÖLÜM

1. Daimî Tanrı bilincine ihtiyacımız vardır. İsrail halkına Tanrı'nın yasalarından bahsetmeleri, onları ellerine bağlamaları ve kapılarına yazmaları buyruluyordu (Çık. 13:9, 16; Yas. 6:7-10; 11:18-21). Mesih'in döneminde bu uygulamalar yerine getiriliyordu ancak Tanrı'yı düşünmeden, Tanrı bilincinden yoksun bir şekilde yapılıyordu (Mat. 23:1-5). Doğru kişiler Tanrı'nın yasası üzerinde gece gündüz düşünürler (Mez. 1:2; 119:97-99). "Durmadan" dua ederler (1.Se. 5:17 – Bünyamin Candemir Çevirisi). Yaşamları Tanrı bilincinde daima gelişim gösterir.

2. Tanrı'nın yasası O'nu sevenler için asla bir yük değil, tersine bir zevktir (Mez. 1:2; 119:70; 1.Yu. 5:3). "Yasa altında" bulunurken (Gal. 4:4-5) ve yalnızca Baba'yı hoşnut eden şeyleri yaparken (Yu. 8:29) Mesih'in, Mezmur yazarı aracılığıyla tanıklığı buydu (Mez. 40:8; İbr. 10:5-7). O, yasayı tamamlamaya geldi (Mat. 5:17) çünkü yasa O'nun için zevkti. Tanrı'nın halkı yazılı Söz'den ve yaşayan Söz olan İsa Mesih'le paydaşlıktan aldığı zevki nasıl geliştirebilir?

3. Bu bölüm Tanrı'ya tümden adanmışlığın harika bir özetidir. Adanma buyruğu Tanrı'yı tamamen sevmektir (5. ayet). Adanma mantığı Tanrı'nın kim olduğuna (tek gerçek Tanrı, 4. ayet) ve O'nun kendi halkını kurtararak ne yapmış olduğuna (12, 20-23. ayetler) dayanmaktadır. Adanma icrasıysa Tanrı'dan korkmayı (2, 13, 24. ayetler), O'na kulluk etmeyi (13. ayet), O'na itaat etmeyi (6, 17, 25. ayetler) ve O'nu hatırlamayı (7-9, 12) içermektedir.

7. BÖLÜM

1. Tanrı'nın, kutsallığa yönelik sahip olduğu güçlü arzusu bizi kötülerin yollarını bırakmaya götürmelidir. Kendimizi onların tanrılarına kaptıramayız. İsrail'in putları yok etmeleri, bir putun altın ya da gümüş parçalarını saklamamaları gerekiyordu. Bunları saklamak İsrail'in ekonomisine faydalı olabilirdi ancak onların putlarla bağlantıları Tanrı için iğrençti; dolayısıyla putların yok edilmesi gerekiyordu. Tanrı'nın, insanın adanmışlığını cezbeden şeylere yönelik tiksintisini hatırlamak ve O'nun nefret ettiği şeylerden nefret etmek zorundayız.

2. Tanrı'nın Kenanlıları İsrail'e teslim etmesi ve İsrail'in de Kenanlıları bozguna uğratması (2. ayet; 9:3) kutsallaştırılmada yaşanan şeye örnektir. Tanrı zaferin güvencesini verdi ancak İsrail'in savaşması gerekiyordu. Benzer şekilde, bir yandan günah, yılanın başını ezmiş olan Mesih tarafından tümüyle mağlup edilmiştir. İman sayesinde, günahın üzerimizde egemen olmasına izin vermeyerek Mesih'in zaferinin gerçekliğinde yaşarız (Rom. 6:1-14). Hangi günahları bozguna uğratmanız gerekiyor? Zafer için nasıl Mesih'e bakmak zorundasınız? Nasıl savaşmak zorundasınız?

3. Tanrı'nın egemen hâkimiyeti her varlığa uzanır. Böcekler bile O'nun krallığına hizmet eder. Tanrı'nın kendi tasarıları için hayvanları kullandığı durumlar üzerinde düşünmek geliştiricidir (Çık. 8; 10; Say. 21:5–9; 22:21–31; 1.Sa. 6:7–14; 1.Kr. 17:2–7; Dan. 6:16–24; Yun. 1–2; Lu. 5:1–11; Yu. 21:5–11).

8. BÖLÜM

1. "Zengin olmak isteyenler ayartılıp tuzağa düşerler, insanı çöküşe ve yıkıma götüren birçok saçma ve zararlı arzulara kapılırlar" (1.Ti. 6:9). Tanrı'nın İsrail'e olan iyiliği, bolluğu da içeriyordu (Yas. 8:7-10). Ancak kutsamalar bunların Tanrı vergisi olduğunu unutmamızla lanetlere saptırılabilirler (17. ayet). Laodikya'daki kilise böyle yapıp, "Zenginim" diyordu ancak "zavallı, acınacak durumda, yoksul, kör ve çıplak olduğunu" bilmiyordu (Vah. 3:17). Yüreğinizi bundan nasıl koruyabilirsiniz?

2. Tanrı kendi halkını her zaman kolay bir yoldan geçirmez. O, İsrail'i çölden geçirmişti. Yılanlar ve akrepler saldırdı; susuzluk ve açlık bastırdı. Ancak denenmeler onların iyiliği içindi, onları alçaltmak ve yüreklerindeki şeyi açığa çıkarmak içindi. Tanrı her şeyi, kendi halkını Oğlu'nun benzerliğine dönüştürmek üzere tasarlar (Rom. 8:28-29). Mesih'in kendisi en şiddetli denenmelerle yüzleşti ve onları alt etti (Mat. 4:1-11; İbr. 5:7-9).

9. BÖLÜM

1. İsrail, "RAB'bin... buyurduğu yoldan hemen" saptı (16. ayet). Günaha ne kadar da çabuk kapılıyoruz! Benliğimizin arzuları ruhlarımıza karşı savaşıyor (1.Pe. 2:11) ve teslim olmaya bir düşünce uzaklığında kalıyoruz. Şeytan bir aslan gibi hızlıdır, dolayısıyla da ayık ve uyanık olmak zorundayız (1.Pe. 5:8). "Onun için, ayakta sağlam durduğunu sanan dikkat etsin, düşmesin" (1.Ko. 10:12). Daha alçakgönüllü ve günaha karşı daha tetikte olmak için nasıl gayret edebiliriz?

2. Büyük adamlar duada büyük olurlar. Tanrı, Musa'yı İsrail'in yerine geçecek daha büyük bir ulusun babası yapmayı teklif ettiğinde, Musa İsrail'in korunması için dua etti. Onun duaları kendini inkâr ettiği dualardı. İstikrarlı (oruçla kırk gün boyunca) ve güçlü bir şekilde dua etti: "RAB yakarışımı yine duydu" (19. ayet). Musa'nın aracılık duası Mesih'in kendi halkı için daha da büyük olan aracılığına işaret etmektedir. Bir anlamda İsrail, varlığını Musa'nın aracılığına borçluydu. İmanlılar da her şeylerini Mesih'e borçlulardır ki O bizim için aracılık etmek üzere sonsuza dek yaşamaktadır.

10. BÖLÜM

1. "Tanrınız RAB'den korkun" (12, 20. ayetler). Yaratıcımız'a duyulan saygı dolu huşu itaat, sevgi ve Tanrı'ya kullukla sonuçlanır. Rab korkusu bilgeliğin ve bilginin başlangıcıdır (Mez. 111:10; Özd. 1:7; 9:10). Rab korkusu kötülükten nefret eder (Özd. 8:13), ömrü uzatır (Özd. 10:27) ve refah getirir (Özd. 14:26-27; 16:16; 19:23; 22:4). Mesih'in Ruhu, Rab korkusu ruhudur (Yşa. 11:2). Rab korkusu Mesih'te olanlar için neden doğrudur?

2. "Tanrınız RAB sizden ne istiyor?" (12. ayet). Bu soru vicdana nüfuz etmek zorundadır. Başka bir şeyin önemi yoktur. Tanrı tümden, "bütün yüreğinizle, bütün canınızla" adanmaya layıktır (12. ayet). Önemli olan mesele şu ki, Tanrı'nın talep ettiği beş şeyin tam ortasında O'nu sevme buyruğu vardır, ki bu tüm buyrukların en büyüğüdür. "Tanrın Rab'bi bütün yüreğinle, bütün canınla, bütün aklınla ve bütün gücünle seveceksin" (Mar. 12:30).

11. BÖLÜM

1. Tanrı'nın İsrail'in itaatini kabul edip yağmur vermesi O'nun egemen gücünü ve yetkisini göstermektedir. Tanrı hem Kutsal Kitap yasasının hem de doğal yasanın yazarıdır. Böylece, bu ikisi uyum gösterir ve ilkine itaat genellikle ikincisiyle eş zamanlı olacak ve kutsama meydana getirecektir. 1. Mezmur bu ilkeyi örnek olarak yansıtmaktadır: Tanrı'nın Sözü'ne dikkat O'nun kutsamasıyla sonuçlanır, ki bu kutsama burada yerinde ve zamanında gelen yağmurla simgelenmektedir.

2. Kenan'ı sahiplenmek askerî çatışma içerecek olsa da İsrail'in Kenan'a girme hazırlığı temel çarpışma eğitimi içermiyordu, daha çok ruhsal hazırlığa odaklıydı. Tanrı Kenan'ı İsrail'e teslim edecekti ve İsraillilerin yalnızca O'nu zafere dek takip etmeleri gerekiyordu. Bu nedenle onların başlıca öncelikleri O olmalıydı ve bunu O'nun buyruklarına itaatle sergilemelilerdi. İsrail'in gücü insanın tasarılarında ve yöntemlerinde değil, Tanrı Sözü'ne tüm yürekle bağlılıktadır.

12. BÖLÜM

1. İsrail'in şöyle sormaması gerekiyordu: "Bu uluslar ilahlarına nasıl tapıyorlardı?" (30. ayet). Tanrı halkı ibadetini asla yeniden doğmamış insanların modeline göre düzenlememelidir. Gerçek ibadet Tanrı'nın yasasının, yani Kutsal Yazılar'ın talimatları uyarınca sergilenir. İbadet insan tarafından değil, Tanrı tarafından tanımlanır ve tasarlanır (32. ayet). İbadet edecek bir kilise ararken, birçok kişi kendisini hoşnut eden kiliseyi aramaktadır. Ancak bizim şöyle sormamız gerekir: "Bu kilise Tanrı'yı hoşnut ediyor mu? Bu kilise Söz'e dayanarak ibadet ediyor mu?"

2. İsrail'in putperestlik icra edilen her yeri yok etmesi, tanrısız dinî etkinliklere

dair hiçbir şey bırakmaması gerekiyordu. Dolayısıyla, karanlığın meyvesiz işlerine katılmamak; tersine, onları açığa çıkarmak zorundayız (Ef. 5:11). Kendimizi bu dünyanın putperestliğinden ve kirliliğinden ayırmak zorundayız (2.Ko. 6:16-17). Sizin ulusunuz hangi putlara ibadet ediyor? Kendinizi bu putperestlikten nasıl ayırmak zorundasınız?

13. BÖLÜM

1. Şeytan bizi Tanrı'dan uzaklaştırmak için en değerli dostlarımızı araya sokacaktır: "Öz kardeşin, oğlun, kızın, sevdiğin karın ya da en yakın dostun..." (6. ayet). Yahuda, Mesih'in öğrencilerinden biriydi. İsa şöyle uyardı: "Biri bana gelip de babasını, annesini, karısını, çocuklarını, kardeşlerini, hatta kendi canını bile gözden çıkarmazsa, öğrencim olamaz" (Lu. 14:26). Harun'un oğulları olan Nadav'la Avihu kendi tanrısız eylemleri yüzünden yok edildi ve Tanrı, Harun'un yas tutmasını yasakladı (Lev. 10:1-6). Mesih'e bağlılık diğer tüm ilişkilerin üstünde olmak zorundadır (Lu. 9:59-62). Siz ayartı geldiği zaman her şeyden ve herkesten öte Mesih'i takip edebilmek için şu anda yüreğinizi nasıl hazırlayabilirsiniz?

2. Sahte öğretmenler aldatıcı olduklarını açıkça söylemezler. Bunun yerine, Müjde mesajına bir "iyileştirme"yle, herkesin gözden kaçırmış olduğu bir "gerçek"le gelirler. "Sahte peygamberlerden sakının! Onlar size kuzu postuna bürünerek yaklaşırlar, ama özde yırtıcı kurtlardır" (Mat. 7:15). Hristiyanlar Pavlus'un yaptığı gibi, sahte öğretmenleri fark edip reddetmek zorundadırlar çünkü onlar Tanrı'nın laneti altındadırlar (Gal. 1:8; 2:1-5).

14. BÖLÜM

1. Tanrı halkının O'na ayrılması gerekir. İsrail'in yas (1. ayet), beslenme düzeni (2-21. ayetler) ve ondalık (22-29. ayetler) âdetlerinde buyrulan buydu. Bu dünyanın kalıbına uymamalıyız: "Bu çağın gidişine uymayın; bunun yerine, Tanrı'nın iyi, beğenilir ve yetkin isteğinin ne olduğunu ayırt edebilmek için düşüncenizin yenilenmesiyle değişin" (Rom. 12:2). Bu dünyayı ya da ona ait olan gelenekleri ve geçici hevesleri sevmemeliyiz, nitekim bunlar "benliğin tutkuları, gözün tutkuları, maddi yaşamın verdiği gurur"dan ibarettir (1.Yu. 2:16). İsrail'in özel bir halk (Yas. 14:2) olmak üzere Tanrı'ya ayrılmış kutsal bir halk olması gibi, Tanrı'nın halkının her çağda "kutsal ulus, Tanrı'nın öz halkı" olmaları gerekir ki "[onları] karanlıktan şaşılası ışığına çağıran Tanrı'nın erdemlerini" duyursunlar (1.Pe. 2:9). Hristiyanlar bu dünyada konuklar gibi farklı olmak zorundalardır.

2. Tanrı'nın iyiliği O'nun yoksullara gösterdiği ilgide açıkça görülmektedir (Mat. 6:25-34). O, her üçüncü yılın sonunda bütün ondalığın, yiyecek yetiştireceği topra-

ğı olmayan dullar, öksüzler ve yabancılar için kullanılmasını tasarladı (Yas. 14:28-29). Tarlaların kenarlarındaki ekinlerin muhtaçlara bırakılması talimatını verdi (Lev. 19:9-10; 23:22). İmanlılar bu ilkeyi onurlandırmalılardır. "Yoksulları anımsamak" (Gal. 2:10) ve "sıkıntı çeken öksüzler ve dullarla ilgilenmek" (Yak. 1:27) zorundalardır. Bu, Müjde olmasa da Hristiyan yaşamının önemli bir parçasıdır. Siz yoksulları ve muhtaçları nasıl anımsıyorsunuz?

15. BÖLÜM

1. Mesih "hizmet edilmeye değil, hizmet etmeye ve canını birçokları için fidye olarak vermeye geldi" (Mat. 20:28). Bu ruh Tanrı'nın halkında mevcut olup gelişmelidir. Yasa, alacaklıların borçluları bağışlamalarını (Yas. 15:1-2), kibirden uzak olmalarını (7-11. ayetler), yoksullara şefkat göstermelerini, köleleri serbest bırakmalarını ve onların yaşamsal ihtiyaçlarını temin etmelerini talep ediyordu (12-14. ayetler). Sürülerinin ilk ve en iyi hayvanlarını Tanrı'ya veriyorlardı. Tüm bu gereklilikler Mesih tarafından tümüyle yerine getirildi. Dolayısıyla, Tanrı Oğlu'nun benzerliğine dönüşmek üzere gayret edin (Rom. 8:29).

2. Köleler serbest bırakıldıklarında, efendileri sahip oldukları şeyleri onlarla paylaşıyordu: "Tanrınız RAB'bin sizi kutsadığı oranda ona vereceksiniz" (14. ayet). Bu, sahip olunan her şeyin Tanrı'dan geldiğini, yeryüzü ve içindeki her şeyin Rab'bin olduğunu (Mez. 24:1) ve insanın Tanrı'ya ait olan şeylerin yalnızca bir kâhyası olduğunu gösteriyordu. Etki alanımızdaki her şeye sanki o şey bize değil de Rab'be aitmiş gibi davranmalıyız. Bu tutum, bizim paramızı ve sahip olduklarımızı kullanma şeklimizi nasıl değiştirecektir?

16. BÖLÜM

1. Tanrı, İsrail halkının bayramlar için yılda üç kez toplanmasını emretti: Fısıh Bayramı, Haftalar Bayramı ve Çardak Bayramı (16. ayet; Çık. 34:23-24). Bunun bir sebebi İsrail'de ulusal ve ruhsal birliği sürdürmekti. Tanrı halkının toplanması önemlidir ve O bunu buyurmaktadır. Toplu ibadete katılım Tanrı'nın gözünde olduğu gibi her imanlı için bir öncelik olmalıdır. Toplu ibadetimiz ne açıdan bir bayram gibidir?

2. Tanrı ayrıca bayramları O'nun İsrail için yaptıklarının anılması için tasarladı. Tanrı O'nun işlerini anımsamamızı arzu eder. "RAB'be övgüler sun, ey canım! İyiliklerinin hiçbirini unutma!" (Mez. 103:2). "Bütün yaptıklarını derin derin düşünüyor, ellerinin işine bakıp dalıyorum" (Mez. 143:5). Tanrı'nın işlerini anımsamak İsrail'e O'nun yasasını anımsatıyordu (Yas. 8:11). Tanrı bizden O'nun Mesih'teki yüce işini hatırlamamızı ister; O ki, Golgota'da kendi kurbanı aracılığıyla yasayı

tamamlamıştır. Tanrı bize Mesih'in işini anımsamamız için iki (ve yalnızca iki) gözle görülür araç vermiştir: vaftiz ve Rab'bin Sofrası.

17. BÖLÜM

1. Tanrı'nın krallara yönelik talimatı yönetim becerisiyle ilgili değil, kişisel disiplinle ve Tanrı'nın yasasına itaatle ilgiliydi. "Doğru kişiler çoğalınca halk sevinir; kötü kişi hükümdar olunca halk inler" (Özd. 29:2; krş. 2.Sa. 23:3). Kusursuz bir doğruluğa sahip bir kral ideali, Kral İsa'ya işaret etmektedir ki Tanrı'nın tüm taleplerini yerine getirmiş olan yalnızca O'dur. Yasa'nın Tekrarı 17:16-20 bize Mesih'in krallığı hakkında ne öğretiyor?

2. Bir adamı cinayetle mahkûm etmek için iki veya daha fazla suçlayıcı gerekiyordu. Bu da suçlanabilecek masumu koruyor ve ayrıca kıskançlıkla ya da nefretle sahte tanıklıkta bulunacak düzenbazı baskılıyordu. Bu ayrıca Tanrı'nın gerçeğe verdiği yüksek değeri göstermektedir. O, hakikattir. Tanrı ve gerçek ayrılamaz, dolayısıyla da gerçek her zaman kalacaktır.

18. BÖLÜM

1. Sahte peygamberler "bir sözü benim adıma söylemeye kalkışan" kişilerdir (20. ayet). Mesih bu kişilerden çokça olacağı konusunda uyarıda bulundu (Mat. 7:22-23). Bu peygamberlerin geçerliliğinin sınanması, "göklerdeki Babam'ın isteğini yerine getiren" kişiler olup olmadıklarına bakmaktır (Mat. 7:21). Tanrı'nın isteği Kutsal Yazı'da açıklanır; dolayısıyla, öğretmenler Kutsal Yazı'nın gerçeğiyle tartılmak zorundadırlar. Gün geçtikçe daha da yaygınlaşan sahte öğretiye karşı korunabilmek için, Tanrı'nın kendi Sözü'nde ne söylediğini bilmemiz şarttır (1.Ti. 4:1; 1.Yu. 4:1-2).

2. Kâhinlerle Levililerin geçimi, Tanrı'ya getirilen sunularla sağlanıyordu. Bu, gurura karşı bir koruma olmalıydı ki Tanrı hizmetkârları bu konuda uyarılmaktadırlar (1.Ti. 6:6-11). Ancak Eski Antlaşma bu ilkenin ihlallerini kaydetmektedir (1.Sa. 2:12-17). Bunun günümüze uygulanışı bugün farklı olsa da Tanrı hizmetkârlarının geçimlerinin sağlanması açısından bir model olarak kalmaya devam etmektedir (Mat. 10:9-10; Gal. 6:6; 1.Se. 5:13; 1.Ti. 5:17-18). Rab yargı gününde kilisenizi pastörüne yaptığı ödemeden dolayı methedecek mi? Neden edecek ya da neden etmeyecek?

19. BÖLÜM

1. Tanrı, İsrail'in hukukî yapısını oluşturdu ve yargıçlarının kim olacağını belirledi (16:18). Tanrı ayrıca yargıçların önünde sahte bir iddiayı savunan kişinin alacağı cezayı da tarif etti (19:16-19). Yargıçların önünde durmak, Tanrı'nın mahkemesin-

de durmaktı. Orada kasıtlı olarak yapılan bir yanlış sunum, kişinin imansızlığını ve Tanrı'ya olan saygısızlığını sergiliyordu. Nihayetinde hile, adaletin yazarı olan Tanrı'ya saldırmaktır. Tanrı hakikattir ve her yalan O'na karşıdır. Bir şey hakkında yalan söylüyor musunuz? Tövbenize neler dahil olacak?

2. Hiçbir söz söylemeden de yalan söyleyebilirsiniz: Önceden belirlenmiş bir sınır çizgisini kaldırmak (14. ayet) mülk sınırlarını yanlış bir şekilde sunuyordu ve bu yanlış sunum devam ettiği sürece, suçlu kişi hiçbir söz söylemeden bir yalanı yaşıyordu. Çoğu zaman insanlar gerçeği çeşitli yolsuzluk ve hile yollarıyla yanlış sunmuşlardır. Ancak nihayetinde, Rab, gerçeğin Tanrısı'dır (32:4) ve dolayısıyla da gerçek galip gelecektir.

20. BÖLÜM

1. Tanrı, Kenan halklarının tümden yok edilmesini emretti; "öyle ki, ilahlarına taparken yaptıkları iğrençliklere uymayı size öğretemesinler" (18. ayet). Putperestlik İsrail'in en büyük tehlikesiydi ve putun, tapınağın ve de putperest kişinin tümüyle defedilmesi gerekiyordu. Tanrı tüm onurun kendisine gitmesini ve halkının pak olmasını şiddetle ister. Bu şiddetli istek de bize şunu talimat verir: "Dünyayı da dünyaya ait şeyleri de sevmeyin. Dünyayı sevenin Baba'ya sevgisi yoktur" (1.Yu. 2:15). Kilise günahkârları kılıçla öldürmez ancak günahını Söz'le öldürmek zorundadır.

2. Tüm savaşların sonu Barış Prensi'nden gelecektir ve İsrail, O'nun tüm insanlığın arasına geliş yoluydu. İsrail'in savaşta tanrısal yönlendirişe sahip olmasının avantajı da bu amaca hizmet ediyordu. Savaş ya da putperestlik yoluyla İsrail'i yok edecek halkları yok ederek, Mesih'in gelişini güvence altına alıyordu. Bu nedenle yabancı tehditler zapt edildi (10-11. ayetler), düşmanların gücü kırıldı (12-15. ayetler) ve Kenan'ın putperest sakinleri yok edildi (16-18. ayetler).

21. BÖLÜM

1. Esir düşen ya da kocası tarafından sevilmeyen bir kadına nasıl davranılacağına ilişkin düzenlemeler herkese karşı iyiliğin ve hakkaniyetin önemini göstermektedir. Bu kadınlar kontrollerinin ötesinde olan ve kendi sorumluluklarında olmayan durumlar içerisindelerdi. Perişanlıklarına perişanlık katacak haksız ve zalim eylemler, komşumuzu kendimiz gibi sevmemizi buyuran ikinci en büyük buyruğu çiğnemek anlamına geliyordu. Tanrı haksızlığa kurban gitmiş masumları korumak ister ve biz de O'nun örneğini izlemeliyiz. Kadınlara günümüzde nasıl kötü davranılıyor? Tanrı bizim ne yapmamızı isterdi?

2. Ebeveynlerin sözünü dinlememek Tanrı'nın sözünü dinlememekle aynı kefededir: "Annene babana saygı göster. Öyle ki, Tanrın RAB'bin sana vereceği ülkede

ömrün uzun olsun" (Çık. 20:12). Ebeveynlere saygı ortadan kalktığında, toplumda saygının kökü kazınmış olur ve bu da her şeyi tehlikeye atar. Sonuç olarak, İsrail'in teokrasisinde isyankâr oğul medeniyet için bir tehlikeydi ve tehlikeye attığı toplum tarafından öldürülmesi gerekiyordu. Aile içerisinde bozulma artık idam gerektiren bir suç değildir ancak toplumun saadeti için hâlâ ciddi bir tehlikedir. Aile yapısı ve uyumu her Hristiyan evde yüksek bir öncelik olmalıdır.

22. BÖLÜM

1. Başkalarının mallarına karşı toplum olarak paylaştığımız bir sorumluluğumuz vardır (1-4. ayetler). Tanrı, İsrail'e yolunu kaybeden ya da aşırı ağırlık yüklenen hayvanların iyiliğine dikkat etmelerini talimat verdi. Kayin'in, "Kardeşimin bekçisi miyim ben?" sorusu da böylelikle cevaplanıyor (Yar. 4:9). Yolunu kaybeden hayvanlara aldırış etmemek itaatsizlikti. Eğer bir hayvan önemsenmek zorundaysa, bir insanın ne kadar daha önemsenmesi gerekir (Lu. 14:1-6)? Birbirimizin yaşamlarını ve mülkünü önemseme sorumluluğunu paylaşmak toplum açısından niçin temeldir?

2. Cinsel paklık çok önemlidir. Bunu ihlal edenler şiddetli cezalarla karşılaşıyorlardı ve bununla beraber, masum bir kişiye karşı atılan yalanlar da cezalandırılıyordu. Ahlaksızlık meselesi ciddiydi. İsrail'in etrafındaki uluslar feci hâlde ahlaksızlardı ve onların putperest uygulamaları çoğu zaman ibadet adı altında sapkın eylemler içeriyordu. Tanrı'nın cinsel paklığa verdiği değeri ne kadar vurgulasak azdır ve yasanın bu uyarıları Yeni Antlaşma'da da yinelenir (1.Ko. 6:9-10, 15-18). Evlilik adamla kadının kutsal bir birliğidir ve cinsel ilişkiler yalnızca bu birlik içerisinde kutsaldır.

23. BÖLÜM

1. Tanrı kendi topluluğunun paklığını önemser (1-6, 17-18. ayetler). Bunun sonucu olarak, bazı insanlar İsrail topluluğundan atılıyorlardı. Bir kilise büyük bir topluluğu pak bir topluluğa yeğlememelidir. Paklık tüm Tanrı halkı için en büyük endişe olmak zorundadır. Azıcık bir maya tüm hamuru kabarttığından, kilise tövbe etmeyen günahkârı terbiye etmek ve nihayetinde ihraç etmek zorundadır (1.Ko. 5:6).

2. Tanrı pintiliğe ve fırsatçılığa karşı uyarıda bulunmaktadır (24-25. ayetler). Ekinler oradan geçen kişi tarafından yenebiliyordu ve bu, gezginlere ve dullara yardımcı oluyordu ancak buna sadece anlık gereklilik hâlinde izin vardı; erzak yapıp götürmeye izin verilmemekteydi. Bu da bizim verme konusunda cömert olmamız gerektiğini ancak iş başkalarının cömertliğine gelince bencil olmamamız gerektiğini göstermektedir. Bu komşumuzu kendimiz gibi sevmemizi buyuran ikinci en büyük buyruğa örnek olmaktadır. Siz Tanrı'nın size verdiklerinin bir kısmını muhtaçlarla nasıl paylaşıyorsunuz?

24. BÖLÜM

1. Güçsüz insanlar çoğu zaman suistimal edilirler ancak Tanrı suistimal eden kişiyi mahkûm eder. Güçsüzlere sıkıntılarında yardımcı olmamız, onların yüklerini asla ağırlaştırmamamız gerekir. Mesih, kendi hizmeti boyunca dilencilere ve sıkıntıdakilere, ekonomik hiyerarşinin en altındaki insanlara yardım etti ve onları iyileştirdi. Diyakonlar bu ihtiyaçları karşılamaları için atandı (Elç. 6) ve elçiler de bu görevin bilincindelerdi (Gal. 2:10; Yak. 2:1-9; 5:1-5). Sizin kiliseniz bugün bu ihtiyaçları nasıl karşılıyor?

2. Çiftçilerin tarlada yoksulların alabilmeleri için ekin bırakmaları gerekiyordu (19-22. ayetler). Bu kavram Kutsal Yazı'da bir şefkat nasihati ve gurur uyarısı olarak tekrar tekrar belirmektedir (Lev. 19:9-10; Mez. 41:1; Özd. 19:17; Lu. 12:16-21). Bu ilke çiftçilerle sınırlı değildir. Başkalarına nasıl ilgi gösterdiğimiz değişebilir ancak özellikle de Tanrı'nın bizim için yapmış olduklarının ışığında başkalarına iyilik göstermemiz şarttır.

25. BÖLÜM

1. Esav'ın küçük kardeşi Yakup'a olan düşmanlığı kendi soyundan gelen Amalekliler tarafından da yaşatılıyordu (17-19. ayetler). Bu, büyük kardeşin, Tanrı'nın küçük kardeş üzerindeki kutsamasını kabul etmeye razı olmadığı örneklerden biridir ve bu örneklere Kutsal Yazı boyunca rastlanabilmektedir. Kayin'le Habil (Yar. 4); İsmail'le İshak (Yar. 21:9); Esav'la Yakup (Yar. 24:41); Yusuf'la kardeşleri (Yar. 37:18-27); Miryam ve Harun'la Musa (Say. 12:1-2); Eliav'la Davut (1.Sa. 17:28); ve büyük kardeşle kaybolan oğul (Lu. 15:15-29). Bunlara zıt olarak, seçilmişlerin büyük kardeşi olan Mesih ise "onlara 'kardeşlerim' demekten utanmıyor" (İbr. 2:11). Siz daha büyük ayrıcalıklara sahip olan kişileri kıskanıyor musunuz, yoksa onlara karşı Mesih'in sergilediği tarzda bir tutum mu sergiliyorsunuz?

2. İsrail'deki erkek kardeşin dul kalan karısını eş olarak alma uygulaması (5-10. ayetler) aile soyunun, boyların, oymakların ve ulusun devamlılığını sağlıyordu. Bu, Tanrı'nın Kurtarıcımız olan Mesih'i gönderme tasarısının yerine gelişinde kritik önemde olduğunu gösterdi. Detaylar farklı olsa da Boaz'ın Rut'la evliliği bu ilkeye yakındır ve bu evlilik Mesih'un soy ağacının devamlılığını sağlamada bir araçtı (Rut 4:1-11; 17-22; Mat. 1:1-17; 22:24).

26. BÖLÜM

1. İsrail'in hasadın ondalığını vererek şunu hatırlaması gerekiyordu: Kenan onlara Tanrı tarafından verilmişti. Sadece İsrail değil, herkes sahip olduğu toprağın Tanrı'nın olduğunu fark etmelidir. Kaldırdıkları ve tükettikleri ürünler O'nun gücü

ve iyiliği sayesinde üretilmiştir. Hepimiz bizzat yaşamlarımız için O'na borçluyuz. Olduğumuz, sahip olduğumuz ve zevk aldığımız her şey Rab'bindir (Mez. 24:1).

2. Tanrı'nın halkı O'nun "öz halkı"dır (18. ayet). Tanrı onları kendisine ayırır ve onları özel görür. Onlar da bunu O'nun buyruklarına itaatle hatırlayıp yansıtmak, bu dünyanın kötü arzularına direnmek zorundadırlar (1.Yu. 2:15). Onlar "seçilmiş soy, Kral'ın kâhinleri, kutsal ulus, Tanrı'nın öz halkı"dır ki "[onları] karanlıktan şaşılası ışığına çağıran Tanrı'nın erdemlerini" duyursunlar (1.Pe. 2:9). Özellikle hangi buyruklar itaatkâr Hristiyanları kültürünüzdeki diğer insanlardan farklı kılıyor? Neden?

27. BÖLÜM

1. Musa, İsrail'e, "Tanrınız RAB'bin sözüne kulak verin, bugün size ilettiğim buyruklarına, kurallarına uyun" diye talimat verdi (10. ayet) çünkü onlar "Tanrınız RAB'bin halkı"ydı (9. ayet). Tanrı'nın lütfu kişiyi Tanrı'nın halkının bir üyesi kılar ve O'nun Sözü'ne itaat de o lütfun göstergesidir. Bazıları kilise üyeliğini ya da teolojik kanaati Tanrı'nın seçilmiş vatandaşı olmayla karıştırmaktadır. Ancak Tanrı'nın baktığı ve talep ettiği birincil işaret O'nun Sözü'ne itaattir (1.Yu. 2:3-5).

2. Eval ve Gerizim'deki törende tüm İsrail orada duyurulan lanetleri "Âmin" (yani, "öyle olsun") diyerek onayladı. Tanrı tüm İsrail topluluğunun kendi Sözü'nü onaylamasını bekledi. Bazı topluluklarda "Âmin" topluluk içerisinde sesli olarak söylenir. Ancak tüm Hristiyanlar, Söz'ü yüreklerinde onaylamalılardır. İmanın özü Tanrı'nın Mesih İsa'daki vaatlerine "Âmin" demektir (2.Ko. 1:20).

28. BÖLÜM

1. "Bu uluslar arasında ne esenliğiniz ne de dinlenecek bir yeriniz olacak. Orada RAB size titreyen yürekler... verecek" (65. ayet). Korku günahın bir sonucudur (Yar. 3:10); dolayısıyla İsrail'in günahı korku doğuracaktı. "Kötü kişi kendisini kovalayan olmasa bile kaçar; doğrularsa genç aslan gibi yüreklidir" (Özd. 28:1). Tanrı'ya yaraşır olanların korkacak hiçbir şeyleri yoktur çünkü Tanrı'nın iyi olan egemen hükümdarlığında rahat bulurlar. Tanrısızların ise korkacak türlü sebepleri vardır. "Kötüler çalkalanan deniz gibidir; o deniz ki, rahat duramaz, suları çamur ve pislik savurur. 'Kötülere esenlik yoktur' diyor Tanrım" (Yşa. 57:20-21).

2. Tanrı İsrail'i, onları putperestliğe teslim ederek yargılayacağı konusunda uyardı (64. ayet). Günah kendi kendisinin cezasıdır. Tanrısal gazap itaatsiz kişileri kirliliğe, kötü arzulara ve yoldan çıkmış zihinlere teslim eder (Rom. 1:18-32); isyankârları daha büyük günaha, yozlaşmaya ve lekelenmeye bırakır. Böylece onlar, vicdandan yoksun bir şekilde günah işlerler. Bu, herkes için, yürek körlüğüyle günaha karşı

duyarsız hâle gelmeden önce derhal tövbe etmesi için bir derstir (Ef. 4:18-19). Şu anda hangi günahlardan tövbe etmeniz gerekiyor?

29. BÖLÜM

1. Tanrı'nın yasasından ayrılmaya karşı uyarıda bulunarak Musa, lanetli eylemleri, "Yüreğimin inadında ne kadar yürürsem bana selâmet (esenlik) olacak" diyen kişiyle bir tuttu (19. ayet – Kitab-ı Mukaddes). Böylelikle Musa günahın kökünü tanımlar: yürek katılığı. Yürek her şeyden aldatıcıdır ve feci hâlde kötüdür. Kim onu ve sırlarını bilebilir (Mez. 19:12; Yer. 17:9)? Kendi yüreklerinin peşinden gidenler Tanrı'nın yasasını ihmal eder ve günaha giderler (Özd. 3:1-8; Mar. 7:15-23; Rom. 1:20-21). Yürek Rab'den ayrılır (Yer. 17:5). Kendi yüreklerimizi nasıl alt edebiliriz?

2. Kutsal Yazı imanı tatmin edecek bilgiyi sağlar ancak merakı tatmin edecek bilgiyi sağlamaz. Tanrı açıklar ve Tanrı gizler, dolayısıyla "gizlilik Tanrımız RAB'be özgüdür" (29. ayet). Peygamberler yazdıkları her şeyi anlamadılar (1.Pe. 1:10-12) ve Pavlus "bilgim sınırlıdır" diye açıkça söyledi (1.Ko. 13:12). Bu bizde Tanrı'nın açıklamış olduklarını araştırma açısından gayret, kısıtlı anlayışımız açısından da alçakgönüllülük doğurmalıdır. Tanrı esiniyle, yanılmaz olarak yazmış yazarlar dahi kısmi bilgiye sahiplerdi. Tanrı kendisine dair her şeyi açıklamayı seçmemiştir ve Kutsal Kitap'ın açıkladığından ötesine geçip spekülasyonlarda bulunmak bilgece değildir.

30. BÖLÜM

1. Tanrı tüm merhametlerine rağmen İsrail'in O'na karşı isyan edeceğini ve yasanın lanetleriyle karşılaşacaklarını önceden biliyordu. Ancak O sürgündeki halkını eski hâline getireceğini önceden zaten planlamıştı. Dahası, Tanrı lütfunun içsel işleyişiyle onları tövbeye ve kendisine yönelik üstün sevgiye geri getireceğini planladı. Tanrı günahlarımıza yetişmeye ve meydana getirmiş olduğumuz karmaşayı nasıl düzelteceğini anlamaya çalışmamaktadır. Hepsini O planladı ve O'nun egemen lütfu O'nun seçilmişlerini, Mesih'te hükmetmiş olduğu doğru zamanda dönüştürecektir.

2. Rab O'na yönelik sevgiyi, O'nun buyruklarına itaati ve O'nun kutsamalarını yaşamayı ilişkilendirmiştir (16. ayet). Bu üçünü ayrılmaz bir bütün olarak görmeliyiz. Tanrı'nın birleştirmiş olduğunu ayırmayalım. Sevgi ve yasa iki zıt kutup değil, birdir. Rab'bi sevmek, O'nun yasalarına itaat etmek demektir. O'nun yollarında yürümek, O'nun tarafından kutsanmak demektir. Bu sadece mutluluğa açılan yoldan ibaret değildir ancak O'nu sevmek ve O'nun isteğini yapmak bizim mutluluğumuzdur. Sevgiyi, itaati ve sevinci bir olarak görmek insanların din hakkındaki düşüncelerini nasıl değiştirirdi?

31. BÖLÜM

1. 31. bölüm tanrısal merhametin bir etüdüdür. Tanrı, İsrail'in kendisinden ayrılacağını biliyordu. Ancak O yine de İsrail'i sevdi ve sadık kaldı. Yoldan saptığı zaman İsrail'e hatırlatma ve azar olsun diye 32. bölümdeki ezgiyi sağladı. Tanrı günahlılığımızı öngörerek, bizi tövbeye çağırmakta ve biz daha ihtiyacımız olduğunu bilmeden önce bize İsa Mesih aracılığıyla bağışlayacak ve yüreği değiştirecek lütfu vaat etmektedir (Elç. 5:30-31).

2. Yeşu'nun İsrail'e Kenan topraklarını ele geçirmek üzere nasıl önderlik edeceğini düşünürken hissettiği yükü hayal edebiliyoruzdur. Bu kaygı Musa tarafından şöyle ele alındı: "Güçlü ve yürekli olun! Onlardan korkmayın... [Tanrınız RAB] sizi terk etmeyecek, sizi yüzüstü bırakmayacaktır" (31:6, 23). Tanrı, Yeşu'ya güvence verdi: "İsrailliler'i, ant içerek söz verdiğim ülkeye sen götüreceksin" ve ona şu vaatte bulundu: "Ben seninle birlikte olacağım" (23. ayet). Tanrı kendi çağrısının ve tasarısının tamamlandığından emin olur. Tanrı bize neyi yapmamızı emretmişse, onu yapmamız için olanak da sağlar.

32. BÖLÜM

1. "RAB'be övgüler sun, ey canım! İyiliklerinin hiçbirini unutma!" (Mez. 103:2). Musa'nın ezgisi Tanrı'nın kutsamalarını ve uyarılarını gözden geçirmektedir. Dolayısıyla İsrail de bu ezgi her söylendiğinde Tanrı'nın iyiliğini ve temkinlerini gözden geçirecekti. Tanrı'nın işleri sıkça dile getirilerek hatırlanmalı ve O'nun sözleri yaşamdaki olayları anlamanın anahtarı olarak alıntılanmalıdır.

2. Bu bölümde Rab ve insanlık arasında çarpıcı bir zıtlık görüyoruz. Tanrı "Kaya"-dır, doğru ve adildir, güçlü ve değişmezdir. Oysa Rab'bin İsrail'i seçmesine, kurtarmasına ve kayırmasına rağmen, halk O'nu hor gördü ve O'nun kutsal öcünü uyandırdılar. Yüzyıllar sonra, sürgünden dönen halk ulusal tarihine bakacak ve Rab'be şu itirafta bulunacaktı: "Sen hep adil davrandın, doğru olanı yaptın, bizse kötülük yaptık" (Neh. 9:33). Dolayısıyla, kendimizi alçaltalım çünkü onlardan daha iyi değiliz ve Rab'be ibadete edelim çünkü O bizim kurtuluş Kayamız'dır.

33. BÖLÜM

1. Bir öndere düşen uygun rol, takipçilerini bencillik etmeden kutsamaktır. Musa, "Tanrı'nın halkıyla birlikte baskı görmeyi yeğledi. Mesih uğruna aşağılanmayı Mısır hazinelerinden daha büyük zenginlik saydı" (İbr. 11:25-26); öyle ki, İsrail'i onlara yüzyıllar önce vaat edilen kutsamalara kavuşturabilsin. Babaların ve önderlerin, yetkileri altındaki kişilerin iyiliği için "bitkin" düşmeleri gerekir. İsa Mesih bunun baş örneğidir.

2. "Ne mutlu sana, ey İsrail! Var mı senin gibisi? Sen RAB'bin kurtardığı bir halksın" (29. ayet). Başka hiçbir ulus İsrail'in yaşadığı kadar kutsama yaşamadı. Bu da Tanrı'nın İsrail'i kendisine ayırmış olduğunu simgeliyordu. Ulus olan İsrail'in yaşadıkları nihayetinde kilise için geçerlidir. Mesih'in halkı O'na ayrılmış ve kutsanmıştır. Mesih'in gerçek kilisesi gibi hiçbir halk yoktur. "Bakın, Baba bizi o kadar çok seviyor ki, bize "Tanrı'nın çocukları" deniyor!" (1.Yu. 3:1). Bu gerçek üzerinde durup düşünmek ve sonrasında kurtaran lütfunun tüm faydaları için Tanrı'ya övgüler sunmak iyi olur.

34. BÖLÜM

1. Musa önderlik edip ulusu Mısır'dan ve çölden çıkardı ancak İsrail'i Kenan'a götürme ayrıcalığı Yeşu'ya ayrılmıştı. Tanrı'nın işinin bölümleri O'nun seçtiği hizmetkârlar tarafından adım adım yapılmaktadır. Her bir hizmetkâr kendisinin, Tanrı'nın yapmakta olduğu büyük işin küçük bir parçası olduğunu fark etmelidir. Tanrı'nın krallığının ilerlemesinde içtenlikle çalışıyoruz ancak bizim aradığımız ödülü başkasının almasına izin vermek Tanrı'nın bilgeliği olabilir. Tanrı'nın tasarısında her zaman Musa'nın yerini alacak bir Yeşu vardır ve nihayetinde her şey Rab'dendir.

2. Rab'bin "yüz yüze" tanıdığı Musa (10. ayet) Tanrı'yla Mesih dışındaki hiçbir önderin bulamadığı bir yakınlık yaşadı (18:18; Yu. 1:17-18; Elç. 3:20-23; İbr. 3:4-6). Ancak Tanrı Oğlu, Baba'yı istediği kişiye açıklar (Mat. 11:27). O bizim gerçek Tanrı'yı tanımamıza olanak tanır ve bu tanışıklık sonsuz yaşam verir (Yu. 17:3, 16; 1.Yu. 5:20). Günün birinde, Mesih'teki imanlılar Tanrı'yı yüz yüze görecekler (1.Ko. 13:12; Vah. 22:4) ve O'nunla yakınlık, onların sonsuz sevinçleri olacaktır. Bu bize nasıl umut veriyor?